The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".
EDITOR-IN-CHIEF: Mr. JĀNIS GRINBLATS. Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephones — EM 8-0792, EM 8-3239.
OFFICE IN USA: Mr. ERIKS VENTS, 11 Irma Ave, Port Washington, L.I., N.Y. PHONES: PO 7-6696 and PO 7-6519.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.
WEDNESDAY, MAY 10, 1961.

LATVIJA

AMERIKĀ

Nr. 37. TREŠDIEN 1961. GADA 10. MAIJĀ 11. GADS.

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".
REDAKTORS: JĀNIS GRINBLATS.
Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792.
LAIKARAKSTA PĀRSTĀVIS SAV. VALSTĪS: ERIKS VENTS, 11 Irma Ave., Port Washington, L. I., N.Y. Telefoni: PO 7-6696, PO 7-6519

MĀC. ARNOLDS LŪSIS

DEBESBRAUKŠANAS DIENĀ

Mēs dzīvojam laikmetā, kad latviešu dzejnieki vairs neko nezina teikt par debesīm. Tagadējā dzejnieku paaudze — ar ļoti retiem izņēmumiem — par debesīm runā tikai izplatījuma un telpiskā nozīmē.

Bet — reiz tas bija citādāk. Reiz dzīvoja latviešu dziesminieki, kas ticēja debesīm tādā izpratnē, kādā par debesīm saviem mācekļiem stāstījis mūsu Pestītājs. Reiz dzīvoja dziesminieki, kas par debesīm uzrakstījuši pantus, kas, kā pērles — mirdzēs latviešu literātūrā.

Un — viena no šīm dzejām ir:

Ak, cik tālu ir tās mājas,
Kurp Tu manu dvēsli sauci,
Kur tu, dvēsle, viegliem spārniem
Gājuputna ilgām trauci.
Pagurst ceļā bezdelīga,
Pagurst ceļā ūbeļpāris,
Vien tu, dvēsle, nepagursti,
Trauc tiem garām, trauc tiem pāri.

Ar šo dziesmu man saistās arī kādas īpašas atmiņas.

Trīsdesmitos gados, kad vēl biju students Latvijas universitātē, strādāju kā ierēdnis kādā valsts iestādē. Viens no maniem darba biedriem kādu dienu bija izdarījis pašnāvību. Kā jau tādās reizēs notiek, sākām pārrunāt iemeslus, kas skubinājuši viņu spert šo traģisko soli. Un atzinām, ka viņš bijis nelaimīgs cilvēks. Viņš bija maza auguma, viņam neveicās. Draugu nebija. Ģimenes dzīve bija izjukusi. Viņš bija padevies alkoholismam. Un — kļuvis par nelabojamu pesimistu.

„Viņam trūka vietas šai pasaulē" — nospriedām, un jāatzīstas, neviens viņu daudz nenožēlojām. Toreiz bijām visi jauni, veseli, laimīgi, — un citu bēdas mūs daudz neinteresēja.

Izvadīšanā runāja kāds toreiz jauns mācītājs, — runāja skaisti un aizrautīgi. Vēl pēc trīsdesmit gadiem atceros, ka toreiz pirmo reizi dzirdēju šo dziesmu ar korāļa meldiju.

Atceros arī to, ka mācītājs tekstam bija ņēmis vārdus, ko Lācara māsa saka Jēzum: „Kungs, ja Tu būtu bijis pie manis, tad mans brālis nebūtu miris" . . . Un to — ka mācītāja diagnoze bija citāda kā mūsējā. „Aizgājēja traģēdija," viņš teica, „bija tā, ka viņš nepazina debesis. Ja viņš būtu pazinis Tēva namu debesīs, tad būtu arī atradis savu vietu šajā pasaulē."

Tie ir zīmīgi vārdi. Pasaulē ir bezgala daudz cilvēku, kas savu vietu dzīvē neatrod tamdēļ, ka nepazīst Tēva namu debesīs. Pasaulē ir daudz cilvēku, kas — Viljāma Šekspīra vārdiem runājot — „paliek bez debesīm, tamdēļ, ka viņi grib atrast debesis šajā pasaulē".

Tamdēļ — šai kontinentā it kā piemirstā Kristus debesbraukšanas diena patiesībā ir nopietni svētki.

Man gribētos meklēt atbildi jautājumam —

Ko, šajā pasaulē dzīvojot, man dod ticība Tēva namam, kas ir debesīs?

Vispirms — atbrīvo no bailēm un neziņas par to, kas notiks ar mani tad, kad manis vairs nebūs.

Lielais grieķu filozofs Sokrats, gaidot viņam piespriestā nāves soda izpildīšanu, teicis saviem mācekļiem: „Es nebīstos nāves; jo — kamēr es esmu, nav nāves; un — kad nāve nāks, tad nebūs vairs manis."

Bet — ja ticam mūsu Pestītājam un Tēva namam, kas ir debesīs, tad nāve ir tikai laipa, pa kuŗu pārejam no redzamās pasaules neredzamajā.

Ticība Tēva namam, kas ir debesīs, jau šajā pasaulē dzīvojot, dod mums spēku izturēt un piepilda dvēseli ar ilgošanās svēto kvēli.

Ko nozīmē — Tēva nams, to laikam saprot tikai tas, kuŗam ilgstoši ir bijis jādzīvo bez tās mīlestības un labestības, ko mums dod Tēva nams.

Skolas gaitās man nācās dzīvot pie svešiem cilvēkiem. Un — lai cik ļoti tie par mani gādāja un rūpējās, manu ilgu un sapņu pasaule bija tēva nams.

Visu nedēļu es gaidīju, kad pienāks sestdiena, lai varētu atgriezties mājās.

Ceļš bija patāls, — verstis 12. Bet — ja man neatbrauca pakaļ, es tomēr gāju. Mani nespēja atturēt rudens lietus un slapjie ceļi.

Tēva nams mani vilināja un deva spēku tad, kad — taisnāku ceļu meklēdams — brīdu caur dziļo sniegu pāri Augulenes ezeram . . . — Par Tēva namu es domāju, kad — tikai dažas stundas atpūties — svētdienas pēcpusdienā devos uz skolu atpakaļ. Tas laiks nu ir pagājis.

Bet — mēs visi, kuŗu bērnība jau aiz kalniem, mēs visi tagad pazīstam citu Tēva namu — Tēva namu debesīs. Un, ja mēs to meklējam bērna ticībā, tad šī meklēšana mums palīdz nest mūsu ikdienas nastu un dod mums spēku arī grūtībās un ciešanās.

Reiz mācītāju konferencē kāds jauns kanadiešu amatbrālis runāja par mūžīgās dzīvības problēmu; un, norādot, ka mēs nezinām, kas notiekot ar cilvēka dvēseli pēc nāves, secināja, ka mēs īsteni nevarot zināt arī to, vai mirstot ieiesim jaunā dzīvībā. Tas izsauca plašas debates. Un deva iespēju arī man pasacīt, ka — ja neticam Tēva namam, kas ir debesīs, un iedomājamies, ka cilvēka dvēsele sarūk tāpat, kā cilvēka miesa, tad visa mūsu sludināšana ir veltīga. Tad mēs nepazīstam debesis tādā izpratnē, kādā par debesīm runājis mūsu Kungs un Pestītājs.

Tamdēļ ticība debesīm piepilda mūsu dvēseli ar ilgošanās kvēli un palīdz mums nest mūsu ikdienas nastu.

Un beidzot — ticība Tēva namam, kas ir debesīs, mums palīdz atsākt arī īsto ceļu — gan laikā, gan mūžībā. Un šis ceļš ir Kristus. Bez Kristus neviens cilvēks nevar dzīvot tādu dzīvi šajā pasaulē, ko mēs tiešām varētu saukt par skaistu, pilnvērtīgu dzīvi. Un — bez Kristus neviens nevar ieiet arī Tēva namā — debesīs.

Toms to nesaprata. „Kungs," viņš teica Jēzum, „mēs nezinām, kurp Tu ej! Kā lai mēs zinātu ceļu?"

Laikraksti nesen vēstīja, ka Ēģiptē atrasts tā saucamais Toma evaņģelijs. Tas ir kāds vecs manuskripts — iespējami, pats vecākais no mums pazīstamajiem evaņģelijiem, kas saturot apmēram 200, gan jau pazīstamu, gan nepazīstamu Jēzus izteicienu. Un — par Tēva namu debesīs domājot, zīmīgs ir Jēzus izteiciens:

„Kas ir manā tuvumā, tas ir tuvu liesmai; un — kas ir tālu no manis, tas ir tālu no valstības."

Tiešām — kas ir Jēzus tuvumā, tā dvēsele deg svētās ilgās pēc debesīm. Tas zina, ka debesis ir tālu. Tas zina, ka ceļā uz debesīm piekūst žiglā bezdelīga un ūbeļpāris. Un tomēr — viņš tic debesīm, Tēva namam debesīs. Tic tamdēļ, ka viņa Pestītājs tur aizgājis viņam vietu sataisīt. Tic tamdēļ, ka viņa Pestītājs tam solījies viņu ņemt pie sevis.

Tamdēļ viņa sirds neizbīstas. Un viņš neraizējas. Un — ticot debesīm — atrod savu vietu arī šai dzīvē un pasaulē.

Arī tad, kad klājas grūti.

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī šogad 13. maijā Niagarā notiek tradicionālie ziedu svētki, kuŗu noslēgumā īsti „starptautiskā" sacensībā noskaidrosies 1961. gada Niagaras Ziedu karaliene. Uzņēmumos no augšas, iepriekšējo piecu gadu karaliene. No kreisās: L. Pētersone (Velande), D. Epermane (Bafalo), L. Pāvula (Toronto), M. Hirša (Filadelfija) un apakšā pag. gada „karaliene" Inese Vērdiņa (Sv. Katerīna), kas uzvareja 25 dalībnieču koukursā. Sarīkojumu vieta ir Marconi zāle, Victoria un Magdalen ielu stūrī, un tie sāksies ar DV nodaļas gada svētkiem, bet plkst. 19.00 notiks Ziedoņa koncerts (piedalās vijoln. J. Ramiņš, tenors Ž. Zentiņš un brīvmāksl. A. Ramiņa). Koncertam sekos gadskārtējā ziedu balle un jaunatnes basketbola turnīra uzvarētāju apbalvošana. (Turnīrs sāksies jau plkst. 11.00 no rīta ar fināla spēli pulkst. 16.00 A. N. Myer'a ģimnazijā). J. Ligera foto montāža.

„Sveiciniet latviešus brīvajā pasaulē"

LATVIEŠU MĀTES STĀSTS PAR DZĪVI LATVIJĀ

Kad 62 g. vecā Katrīne Bērziņa atstāja Latviju ... g. aprīlī, lai dotos pie dēla Amerikā, latvieši dzimtenē viņu izvadīja vārdiem: „Sveiciniet latviešus brīvajā pasaulē. Sakiet viņiem, ka tie pareizi darījuši, ka bēguši. Lai viņi neilgojas pēc dzimtenes, jo tā vairs nav tāda, kādu viņi to atstāja. Tā tagad ir nožēlojama un piegānīta zeme."

Mātes prieks bija liels, kad tā Ņujorkas internacionālajā lidlaukā atkal ieraudzīja savu dēlu Arnoldu Bērziņu, kuŗu nebija redzējusi kopš 1944. g., kad to kā jaunekli iesauca armijā. Kopš tā laika daudz kas grozījies. Viņas dēls, kaŗa invalids, tagad ieņem atbildīgu vietu Risberga uzņēmumā un, sakarā ar ģimenes paplašināšanos, sācis celt sev māju Longailendā.

Iebraucēju Amerikā pārsteidz tas, ka latvieši šeit sastopami tik kuplā skaitā un tie bez bailēm var sapulcēties dievkalpojumos un sarīkojumos. Rīgā latviešiem šāda sabiedriskā dzīve ir liegta. Pirms aizbraukšanas viņa bijusi latviešu koncertā universitātes aulā. Tas neesot bijis reklāmēts, lai plašākas aprindas par to nezinātu, tomēr koncerta zāle bijusi pilna.

[illegible] da cita valdība. Daži krievi lielās, ka pakļaušot sev arī Ameriku. Krievi, kas ilgāk padzīvojuši Rīgā, ģērbjas kā latvieši, un var redzēt, ka tie jūtas glaimoti, ja tos notura par latviešiem. Arī savu mirušo kapus krievi sāk kopt kā latvieši to dara. Krievijā tādu kapu kā Latvijā neesot un kapu vietas neviens nekopjot.

Par Ameriku komūnisti raksta un stāsta, ka tur esot bezdarbs un strādnieki dzīvojot badā, bet tanī pat laikā vienmēr uzsveŗ, ka Padomju Savienībai jāpanāk Amerika. Jaunās naudas ievešana nākusi iedzīvotājiem par ļaunu, jo preču cenas tagad augstānas un algas zemākas. Kolchoznieku stāvoklis grūtāks, jo piemājas zemes samazina. Arī pilsētās privātā īpašumā palikušo māju gruntsgabalus samazina. Privāto tirdzniecību un amatniecību grib pilnīgi izskaust. Neviens kurpnieks vairs nedrīkst strādāt patstāvīgi, visiem jāstrādā artelī. Ja kādu kurpnieku pieķeŗ, ka tas kādam labojis kurpes ārpus arteļa, to soda. Pie kapiem sievinas nedrīkst pārdot puķes. Ja milicim iedod kukuli, tad pa klusu var pārdot kādu puķīti. Visur jāzog un jāmelo, citādi pie padomju iekārtas nevar dzīvot. Visur pavada bailes no krieviem.

Atbraucēja dziedājusi baznīcas korī. Vienas baznīcas koris tomēr nedrīkst dziedāt citā baznīcā. Daudzi latvieši meklē mierinājumu baznīcā un stingri turās pie ticības. Jaunie baidās apmeklēt baznīcu, bet iesvētās un salaulajas pa kluso. Lieldienās baznīcas bija pārpildītas dievlūdzējiem. Runā, ka Veco Ģertrūdes baznīcu atņemšot, lai izlietotu kādām citām vajadzībām. Mācītājiem visi sprediķi iepriekš jāiesniedz cenzūrai. Sprediķos nekas nedrīkst būt par politiku, arī mākslīgos satelītus nedrīkst pieminēt. Jārunā tikai par to, kas bībelē rakstīts.

Repatrianti, kas atgriezušies no brīvās pasaules, sākumā staigā labi ģērbušies, bet vēlāk spiesti pārdot līdzi atvestās drēbes, un jūtas vīlušies. Leonu Reiteru neviens neņem nopietni. Cilvēki saka, ka tādam dzērājam jau citur arī neesot vietas.

NO RĪGAS UZ KUBU

Padomju avīzes raksta, ka no Rīgas un Ventspils ostām gandrīz katru dienu uz Kubu izbrauc kuģi ar automašīnām, traktoriem, autobusiem, minerālmēsliem, papīru un ogļēm. „Visus kuģus, kas brauc uz Kubu vai ierodās no tās, izkraut un piekraut pirms termiņa" — tā esot „nolēmuši" strādāt Rīgas ostnieki. Kopš gada sākuma uz Kubu devušies vairāk kā 20 lieli kuģi.

LATVIEŠU ĢIMNAZIJA MINSTERĒ MEKLĒ DIREKTORU

[illegible] riālā viedokļa, bet pēdējā laikā radusies jauna problēma.

Ģimnazijas direktors Ansis Dreimanis, kas skolu vadījis pēdējos 12 gadus, sasniedzis 79 gadu vecumu un izteicis vēlēšanos pensionēties. Līdz ar to ģimnazija pašlaik meklē direktoru, neizslēdzot kandidātus arī no Amerikas kontinenta. Ģimnazijas pašreizējo stāvokli apgrūtina arī tas, ka inspektors E. Āboliņš cietis sirdstrieku un atrodas slimnīcā. Nav zināms, kad viņam būs iespējams stāties atpakaļ darbā.

Ģimnazijas direktora alga ir ap 900,- DM, bet atvelkot visus nodokļus — 750,- DM. Direktora vietu varētu ieņemt arī kāds pensionēts latvietis Amerikā, kas ģimnazija[illegible] tiem, kas varētu pasniegt matemātiku un ķīmiju.

Skolas telpas vēl atrodas kazarmju blokā, kur dzīvo arī lielākā daļa skolotāju. Nākotnes plānos paredzēts izbūvēt skolas ēku, kuŗā būs arī skolotāju dzīvokļi.

Vācu valdība nav izteikusi vēlamību ģimnaziju slēgt. Tomēr skolnieku skaits lēnām mazinājas un sāk trūkst arī kvalificētu skolotāju.

Līdzekļi ģimnazijas turpmākai darbībai ir pietiekoši. Neizlietota vēl stāv arī rezerve $2.000.-, ko savā testamentā atstājis nelaiķis Teodors Skuja, ASV.

KALPOSIM TIEM, KUŖI KALPOJUŠI MUMS!

Bieži notiek, ka apceram darbus un iekārtojumus, kuŗiem pamatus licis cilvēks, un notiekot tam savā laikā un vietā — ir labi, ka to darām. Arī ģimenes dienas atzīmēšana ir cilvēku iekārtojums, bet neaizmirsīsim, ka ģimene pati ir Dieva iestādījums un no neatmināmiem laikiem ir pavēlēts godāt tēvu un māti, ar lielo apsolījumu: . . . un tev klāsies labi un tu ilgi dzīvosi savā zemē.

Latviešu ģimeni postījušas kaŗa vētras un ļaunas varas centuŗās iznīcināt to ar terroru, slepkavībām un deportācijām. Šinī postījumu vilnī daudzi tēvi un mātes zaudējuši savus auklējumus un palikuši vieni, kā vientuļi tīreļa bērzi, kas nav aizsargāti pret bargiem ziemeļu vējiem.

Ir gadījumi, kad viņi ir gluži vieni — piemeklēti no slimībām un bez līdzekļiem. Šinī zemē ir gan veco ļaužu mītnes, bet šinīs mītnēs uzņem tikai tos, kas kaut daļēji spēj segt uzturēšanās izdevumus. Mūsu pienākums, par tām neizteicamām vērtībām, kas saņemtas no dzimtā nama, noliekt galvu dziļā pietātē veco tēvu un māšu priekšā, un sirds mīlestībā un dedzībā — ziedot viņu atbalstam, lai viņi nejustos aizmirsti un atstāti.

Kā katru gadu, tā arī šogad ALA's Aprūpes birojs sirsnīgi aicina visas draudzes, organizācijas un ikvienu tautieti, ziedot ģimenes dienā un visā maija mēnesī ALA's veco ļaužu fondam.

Ziedojumi, ar atzīmi „Veco ļaužu fondam", nosūtāmi Amerikas Latviešu Apvienībai, uz šādu adresi: American Latvian Association, Inc., Edmonds Bldg., Suite 806., 917 — 15-th Street, N. W., Washington 5, D. C.

MIRIS REŽISORS JĒKABS ZAĶIS

(LS) Sestdienas vakarā Ņujorkas latviešu sabiedrību pārsteidza ziņa, ka White Hall tuvumā, laivā uz Čamplena ezera, pēkšņi miris režisors Jēkabs Zaķis. Viņš bija izbraucis pavadīt nedēļas nogali kādā bungalovā pie Lake Champlain, kur, airējot laivu, to ķērusi trieka.

Nelaiķis dzimis 1893. g. 20. augustā Liepājā. Jau agrā jaunībā sācis teātŗa gaitas turpat dzimtajā pilsētā pie režisora T. Podnieka, 1. pasaules kaŗa laikā darbojies Pēterburgas latv. teātŗa trupā, pēc atgriešanās Latvijā — Nacionālā un Dailes teātrī. 1920. g. Zaķis pāriet uz Jelgavas teātri, kur režisora darbā vada 16 gadus. 1936. g. Rīgas radiofons aicina viņu uzņemties raidlugu vadību. Šo darbu pārtrauc komūnistu iebrukums un Rīgas krišana 1944. gadā, kad rež. J. Zaķis dodas trimdā uz Vāciju. Te viņa talants turpina izpausties Mērbekas latv. teātrī, bet ar 1949. g., pēc ierašanās Ņujorkā, Amerikas latviešu teātrī. Ņujorkā viņš arī nosvin 65 g. mūža un 45 g. skatuves darbības jubileju. Pag. vasarā nelaiķis sagatavoja un vadīja lielisko „Skroderdienas Silmačos" brīvdabas izrādi Priedainē, Ņudžersijā.

Šovasar bija iecerēts turpat „Vermlandiešu" uzvedums, kuŗa priekšdarbi jau ritēja pilnā sparā. Tagad nāve šim nodomam pārvilkusi strīpu un latviešu teātŗa publikai pietrūks Jēkaba Zaķa talantīgās režijas un meistarīgi veidoto skatuves tēlu.

Nelaiķis atstāj dzīvesbiedri (aktrises vārdā Tonija Kalve), meitu Maiju un dēlu Māri. Pēdējais nesen atgriezies no kaŗa dienesta ASV bruņotajos spēkos.

Aizgājēja šķirstu trešdien pārved uz Betlemes baznīcu, Bruklinā, kur plkst. 8 vak., notiek atvadu svētbrīdis. Garīgo ceremoniju vadīs mācītāji R. Zariņš un A. Ozols. Dziedās Herta Lūse un Ilga Muntere, čello atskaņos K. Munters, pie ērģelēm komponists Bruno Skulte. Piedalās arī draudzes jaukts koris un DV vīru koris.

Izvadīšana ceturtdien, 11. maijā, plkst. 1 dienā no Betlemes baznīcas uz Evergreen kapiem, Bruklinā.

PĒC PĀRMAIŅĀM

Ievērības cienīgs notikums Kanadas latviešu dzīvē pēdējos mēnešos bija pārmaiņas DV organizācijas vadībā un laikraksta „Latvija Amerikā" redakcijas un saimnieciskā personāla sastāvā.

Dažkārt sabiedrībā dzird runājam, ka pārmaiņas notikušas kādas revolucionāras akcijas rezultātā. Tā tas nemaz nav. Pārmaiņas ir notikušas pavisam normāli.

Kā jau parasts, ik gadus organizācijas pārvēl amatpersonas. To darīja arī DV organizācija, bet pēdējos sešus gadus pēc kārtas par DV Kanadas valdes pr-di atkārtoti ievēlēja vienu un to pašu personu. Tas daļai sabiedrības likās normāli. Šī gada delegātu sanāksmē, un pat pirms tās, tika kaldināta doma par pārkārtojumiem redakcijas un apgāda darbinieku sastāvā, kā galveno motīvāciju uzsverot to, ka laikraksta saimnieciskā vadītāja un redaktoru darbība maz pakalpojusi latviešu sabiedrībai.

Nevarētu nepieminēt, ka agrākā laikraksta vadība un darbinieki pielaiduši kļūdas, kas dažu labu reizi sagādāja nepatikšanas ne tikvien izdevējiem, bet arī pašiem darbiniekiem. Katrā ziņā tas nav noticis ar nodomu kaitēt sabiedrībai un latviešu nacionālpolītiskai stājai. Par kļūmīgajiem atgadījumiem bijušo darbinieku vārdā lūdzu sabiedrības piedošanu.

Ar prieku var konstatēt, ka jaunais DV organizācijas vadītājs Roberts Epneris ir vīrs [illegible] redaktors Jānis Grinblats prot savu darbu un ir spējīgs laikrakstu vadīt vēlamā virzienā. Redaktors padots arī laikraksta lasītājiem, jo nelīdzēs raksti, kaut vai ar zelta spalvu rakstīti, ja lasītājiem tie nepatiks. Tāpēc lūgums visiem līdzšinējiem lasītājiem atbalstīt mūsu laikrakstu arī turpmāk, pie viena ieteicot to arī citiem, kas varbūt kādu aizspriedumu vai citu iemeslu dēļ nav mūsu abonentu pulkā. Personas, kas dara darbu, var patikt vai nepatikt, bet svarīgākais ir padarītais darbs, un vissvarīgākais — mērķis, kas mums visiem viens — brīva un neatkarīga Latvijas valsts.

Un beidzot, lai man atļauts, aizejot no DV organizācijas un laikraksta „Latvija Amerikā" vadības, sirsnīgi pateikties visiem DV organizācijas biedriem, organizācijām, draudzēm, visiem bijušajiem un arī tagadējiem techniskajiem darbiniekiem, kanadiešu firmām, valdības un pašvaldību locekļiem, kā arī visiem tautiešiem, kas dāvājuši savu uzticību un atbalstu Daugavas Vanagu organizācijai un man personīgi, palīdzot izkārtot daudzas problēmas un, kaut vai daļēji, paveikt to, kas bija jāpadara.

Mans vēlējums un reizē lūgums DV KV priekšniekam un visiem viņa padotajiem, lai neatlaidība darbā un rūpes par tautas labāku nākotni būtu tie ceļa rādītāji, ko pienākums uzliek un prasa.

V. Mukts

PIEMIRSTA SVINAMĀ DIENA

Kristieši visā pasaulē desmit dienas pirms Vasaras svētkiem svin Jēzus debesbraukšanas dienu. To bijām pieraduši darīt arī dzimtenē. Šogad Debesbraukšanas diena iekrīt ceturtdien, 11. maijā, bet, vismaz Amerikas kontinentā, tā vairumam ļaužu paiet nepamanīta. Steigdamies godināt ķeizaru — dolaru, cilvēki aizmirsuši dot godu Dievam. Taču vecie ļaudis un kristīgā garā audzinātie jaunieši savās sirdīs vismaz sajūt Debesbraukšanas dienas saturu un nozīmi.

Dažos novados Latvijā šo dienu sauca arī par Krusta dienu.

LATVIJA

TREŠDIEN, 1961. GADA 10. MAIJĀ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par vienu collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznicināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRINBERGS.

PAVASARA ROSĪBA SAULAINĒ

Privāto vasaras mājiņu cēlāji un apbūves gabaliņu ieguvēji Saulainē bija pulcējušies uz apspriedi Sv.Jāņa draudzes namā. Piedalījās 20 „jaunsaimnieki". Par sapulces vadītāju ievēlēja K. Ozoliņu un par protokolistu K. Tanni. Saskaņā ar noteikumiem, zemes gabaliņu nomniekiem tiesības sūtīt uz Saulaines pārvaldes sēdēm 3 pārstāvjus ar balsstiesībām: ievēlēja V. Grasmani, V. Krūgeru un E. Rūtiti. K. Ozoliņš ziņoja, ka ceļa izbūve izmaksājusi $1.600,-, bet vēl nepieciešami daži labojumi. Plašākas pārrunas izraisīja ūdens apgādes jautājums. Pumpju iekārtošana, kas piegādātu ūdeni no upes, izmaksātu apm. $3.300,-. Nolēma meklēt iespējas lētākai ūdens sagādei.

Saulaines pārvaldes pr-ks E. Buka paskaidroja, ka Saulainē vēl dabūjami 15 apbūves gabaliņi.

⊙ Pirmo vasaras mājiņu Saulainē uzcēlis K. Ozoliņš. Siltākai saulītei atspīdot uz būvdarbiem gatavojas arī citi jaunsaimnieki.

LATVIEŠU JAUNIEŠU KONCERTA DALĪBNIEKI 6. MAIJĀ TORONTO. Sēž no kr.: komp. I. Sakss, pianiste V. Leinvēbere. Stāv no kr.: B. Dobele (klavieres), Dace Zvilna, I. Grīzna, Olga Pētersone (soprāns), Aleksandrs Kalniņš (baritons), Andrejs Jansons (oboja).

I. Andrejsons C.L.U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4322.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

A. KĀNBERGA
RAKSTU BIROJS
65 Ferrier Ave.,
TORONTO 6, ONTARIO
Tel. HO 3-2667, Toronto.

Š. g. 11. febr. prāv. J. Kokins Sv. Akvīnas Toma kapellā Toronto salaulājis Dr. Lailu Tūteri ar Dr. Pāvilu Cakulu.

KANADĀ

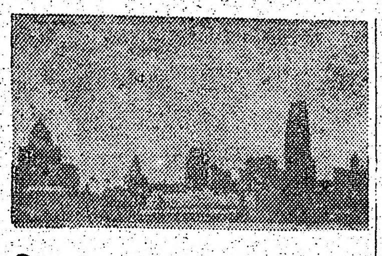

TORONTO

⊙ Pag. nedēļas nogalē īpašā sanāksmē bija pulcējušies Toronto latviešu b-bas, sestdienas skolas un tā nama fonda, kreditsabiedrības, LNAK un DV nodaļas pārstāvji. Labas sadarbības zīmē un vienprātībā pārrunāja kopīga nama iegādi. Vienojās apsvērtos ierosinājumus un ieteikumus pārrunāt organizāciju sēdēs, iekāms pieņemt izšķirošu lēmumu. Nākošā sanāksme pēc 2 nedēļām. Apsverot ieceres nozīmīgumu, nepieciešams arī pārējās latviešu sabiedrības atbalsts.

⊙ Kurzemes cietokšņa vakara rīcības komiteja norāda, ka pieminas sarīkojums 13. maijā domāts Kurzemes kaujas lauku bij. cīnītājiem un viņu aicinātiem viesiem.

⊙ Sestdienas skolas ģimenes dienas atcerē piedalījās ap 500 tautiešu. Svētbrīdi vadīja māc. A. Lūsis, raksturojot mātes mīlestību kristīgā skatījumā, ko arī tuvu izteica svētbrīža dziesmas. Skolas pārzine A. Martinsone apsveica vecākus, aicinot ģimenēs saturēt mīlestību, atstājot materiālismu tālākā plāksnē. Dziedāja tradicionālo sestdienas skolas, E. Klaustiņas sacerēto ģimenes dienas dziesmu „Mīļā māmiņ, ar šo dziesmu, gribam Tevi godināt".

Bērni apsveica savus vecākus, pasniedzot ziedus. Bija skolēnu deklamācijas un dziesmas Ingridas Karoles vadībā. Izskanēja arī vēlējumi mūsu visu mātei Latvijai, un programmu slēdza ar skolas pārzines pateicības vārdiem un skolas himnu. Vecāku padome bija rūpējusies par atspirdzinājumu galdu un uzkožamiem.

⊙ TLB sestdienas skolas 11. darba gada noslēguma un 10. izlaiduma akts svētdien, 4. jūnijā, pl. 6 vak. Sv. Andreja b-cas zālē.

⊙ Saulaines spodrības dienās pag. sestdien un svētdien piedalījās 12 talcinieki, uzpošot apkārtni, apdarinot kokus un veicot dažādus būvdarbus Saulaines pr-ka E. Buka vadībā. Jaunie zemes gabalu ieguvēji rosīgi darbojās vasaras mājiņu celšanā. Viena māja jau lepojas ar jumtu . . . Izsniegti 22 zemes gabali, bet 14 vēl pieprasāmi. Ieinteresētiem rakstīt Sv. Jāņa draudzes padomei uz Saulaines pr-ka adresi: Mr. E. Buka, 86 Pine Crest Rd. (telef. RO 9-8923).

⊙ Katoļu vienības lauku īpašuma Mežciema uzpošanas darbos pag. sestdien talcinieki veica priekšdarbus Līgo vakara vietas uzpošanai un palīdzot inž. J. Šmitam un mērniekam A. Augulim plānošanas un uzmērīšanas darbos.

Talciniekus 13. maija darbiem lūdz pieteikties pr-dim V. Miklaševicam, telef. RO 7-8580.

⊙ Sakarā ar to, ka „Lotus" puķu veikals sestdien, 13. maija pēcpusdienā būs slēgts, ieejas kartes „Princeses Gundegas un karaļa Brusubārdas" izrādei saņemamas sestdien, 13. maijā no plkst. 10 — 1 p.p. „Lotus" puķu veikalā un svētdien, 14. maijā, no plkst. 10 — 4 p. p. — Sv Andreja baznīcas telpās.

⊙ Ziedojumi Sv. Jāņa draudzes dievnama fondam ienāk apmierinoši. Pag. nedēļā saņemts $200,- ziedojums no inž. G. Rozentāla un viņa kundzes; ziedotāji dzīvo Gvelfā. Drīzumā izsludinās arī sacensību dievnama meta iegūšanai. Sacensībā varēs piedalīties visi Kanadā dzīvojošie latviešu architekti.

Kāds draudzes loceklis teica mācītājam: „Jāatzīstas, ka es visu laiku neticēju, ka mūsu draudze varēs savākt pietiekoši daudz līdzekļu zemes gabala iegūšanai un jaunas baznīcas celšanai. Tāpēc arī es līdz šim neko neesmu devis. Tagad atzīstu, ka esmu par zemu novērtējis mūsu draudzes locekļu atsaucību. Apņemos arī pats laboties un dot savu daļu baznīcas celšanai."

⊙ Lutheran Church — Canada pirmā lielā sanāksme (convention) notiks Kičenerā, 24. un 25. maijā. Lutheran Church — Canada apvienība tika nodibināta pagājušajā gadā un tai pieder visas tās luterāņu draudzes Kanadā, kas līdz šim bija apvienotas t. s. Misuri sinodes apgabalos šai valstī. Šī būs pirmā autonomā luterāņu apvienība Kanadā, kurai nebūs saistību ar kādu no ASV luterāņu sinodēm.

⊙ Māc. A. Lūsis kristījis Pēteri Bergmani, Pētera un Ainas dēliņu. Salaulāti: Zigmund Lasota ar Astrīdu Balodis.

⊙ Austrumu ev. - lut. draudzes vakars svētdien, 14. maijā, pl. 3 p.p. (pēc dievkalpojuma) Barnaba b-cas zālē. Dziedās vīru koris Viesturs (Toronto nod.) dirig. J. Baruša vadībā. Būs tējas galds, par ko rūpēsies draudzes dāmu komiteja.

⊙ Austrumu ev. - lut. draudzes vadība jau parakstījusi priekšlīgumu ar iecerētā lauku īpašuma līdzšinējo saimnieku. Īpašuma cena $7.000,-, un tas atrodas Allestonas tuvumā apm. 55 jūdzes no Toronto. Zemes gabalus jau pieprasījuši 15 draudzes locekļi. Īpašums nav apbūvēts un atrodas dabas mīļotājiem patīkamā vietā upes krastu ielokā.

⊙ Māc. A. Cops 4. maijā izvadīja pēdējā gaitā Cornerbrokā, Ņufaundlendā 27. aprīlī mirušo agronomu Augustu Rozi. Nelaiķis pēdējā laikā bija nodarbināts fabrikā un miris ar sirdstrieku, kas to pārsteigusi darba vietā. Viņš aizgājis mūžībā 63 gadu vecumā, un pēc viņa sēro dzīvesbiedre un dēls, kas studē Toronto universitātē, un māsa Anglijā. Nelaiķis piederēja studentu vienībai Austrums. Goda sardzē pie šķirsta stāvēja austrumieši un viņu vārdā no aizgājēja atvadījās un vainagu nolika inž. A. Ezers. Studentu vienību savienības pēdējās ardievas nesa līdumietis A. Balodis, Ņufaundlendas latviešu un darba biedru pēdējās ardievas nesa M. Ploriņš. Aizgājēju pārpelnoja 4. maijā St. James krematorijā.

MĀKSLINIEKU B-BAS „KRĀSA UN FORMA" 9. IZSTĀDE (atvērta līdz 22. maijam Hart House telpās Toronto). Attēlā no kr.: A. Kopmanis, O. Timmas, A. Nulītis, b-bas pr-ks A. Lii, V. Reinholds un Dagys.

DARBĀ PĀRSTEIGUSI NĀVE

Š. g. 8. maijā Elliot Lake raktuvēs, Ont. izrakteņu vagona nonāvēts 34 g. v. raktuvju strādnieks Alfreds Geinarts, kuŗš neievērojis gaismas signālus.

PATEICĪBA

Pulkveža O. Kalpaka bataljona Kanadas kopa saņēmusi sek. ziedojumus: DV no Kičeneras-Vaterloo nod. $5.00, plkv. O. Kalpaka dievkalpojuma kolekte š. g. 5. martā $82.55, no ērģelnieces E. Ozols- Timmermanis $10.00, Toronto korporāciju kopas rīkotās balles atlikums $116.00. Kopā — $213,55.

Izsaku pateicību ziedotājiem par materiālu atbalstu vecajiem kalpakiešiem.

Kārlis Tannis,
Pulkv. O. Kalpaka bataljona valdes loceklis.

HAMILTONA

⊙ Otrais krāsu TV raidījums latviešiem Hamiltonā notika svētdien, 30. aprīlī Rainbow zālē To sagatavoja rež. Lidija Lapsa. Sarīkojuma ievadā bija paredzēta „Mana Latvija" izrāde, bet filma nebija saņemta. „Tas nenozīmē, ka filma Hamiltonā kādreiz netiks rādīta", teica DV priekšnieks O. Zvirgzdgrauds.

Priekšnesumu daļā akordeona solo spēlēja A. Valters no Burlingtonas, solo dziesmas skandināja Ida Mežmalis, baleta solo sniedza daudzsološā mazā Ilze Dreimanis, kā arī dziedāja jaundibinātais vīru kvartets — J. Vilks, Vīksne, O. Zvirgzdgrauds un O. Ieviņš. Klavieŗu pavadījumus un solo izpildīja ungāriete Tobi. Par gaismām rūpējās E. Brīvkalns.

Tējas un kafijas galds bija vanadžu aprūpē, Gaidas Ieviņas pārziņā. Loterijā laimīgie vinnētāji bija Āboliņa, Benksona un mazā dejotāja Ilze Dreimanis.

HAMILTONĀ
O. ANDERSONA pārtikas preču veikalā, 26 MARKET St., dabūjami atsevišķi
LATVIJAS AMERIKĀ
numuri.

PĀRMAIŅAS DAUGAVAS VANAGU AMATOS TORONTO

DV nodaļas paplašinātā valdes sēdē 5. maijā pārrunāja darbības jautājumus un uzklausīja pr-ka R. Puriņa informāciju latviešu nama jautājumā. Valde uzdeva turpināt pasāktās sarunas šai virzienā. Nodaļa piedāvājusi sava nama telpas TLB, viņas sabiedriskās rosmes veicināšanai.

Nodaļa saņēmusi 20 pretkomūnisma ziedojumu vākšanas listes no DV Kanadas valdes, sakarā ar Pavasara ziedojumu vākšanas akciju aizvesto 20 gadu pieminas simbolizēšanai.

Nolēma rūpīgāk sekot telpu izmantošanai, iekasējot samaksu no visām organizācijām, izņemot jaunatnes nodarbības. Sakarā ar nodaļas biedra Voldemāra Zivtiņa ārstēšanos un pārciestām operācijām Otavas TBC slimnīcā, nolēma nosūtīt slimniekam īpašu velti. Marisa Vētras jubilejas rīcības komitejā kā pārstāvi izraudzīja Toniju Krūku. Līdzšinējā informācijas daļas vad. V. Ivana (atteicies darba apstākļu dēļ) vietā aicinās A. Kundrātu.

⊙ DV nodaļas Maija ballē Toronto bija pulcējušies ap 450 apmeklētāji, omulīgi iejuzdamies jautrajā noskaņā. Bija ieradušies viesi arī no citiem latviešu centriem Kanadā, arī no ASV, Klīvlendas, Sanduskai, Bafalo u. c. Vanadzes apveltīja ballenie-kus rožu ziediem un bija arī rūpējušās par loteriju. Laimīgās lozes izvilka pag. gada ziedu karaliene Inese Verdiņa un laimestus ieguva: V. Putns, J. Luste, L. Slūbere un Renè March. Intereses kulminācija bija Maija ziedu karalienes vēlēšanas. Rīkotāju izraudzītā žūrijas komisijā darbojās: V. Teteris, E. Ozols, A. Liepiņš, P. Ķelle, A. Jansons, J. Kreslovskis un V. Andermanis.

Ballenieku pulkā bija daudz daiļu meiču, un žūrijas komisijai nenācās viegli izšķirties. Maija karalienes godā tika Skaidrīte Ukina no Bafalo (pag. gada Niagaras ziedu karalienes galma dāma); galma dāmas Valda Meijere no Toronto un Inese Vērdiņa no Sv. Katarīnēm (pag. gada Niagaras ziedu karaliene). Maija karalieni ar goda lentu apveltīja 1959. g. maija karaliene Valda Roze. Rīkotāji pr-ka R. Puriņa un sarīkojumu daļas vad. A. Ancāna vadībā bija daudz rūpējušies par sarīkojuma labu izdošanos.

⊙ DV Toronto nodaļas loterijas izloze sestdien, 13. maijā, plkst. 8 vak. nod. namā, 123 Huron St. Galvenie laimesti — Hi-fi skaņu plašu atskaņotājs, pārnesamais radio aparāts, foto aparāts, elektriskais gludeklis u. c.

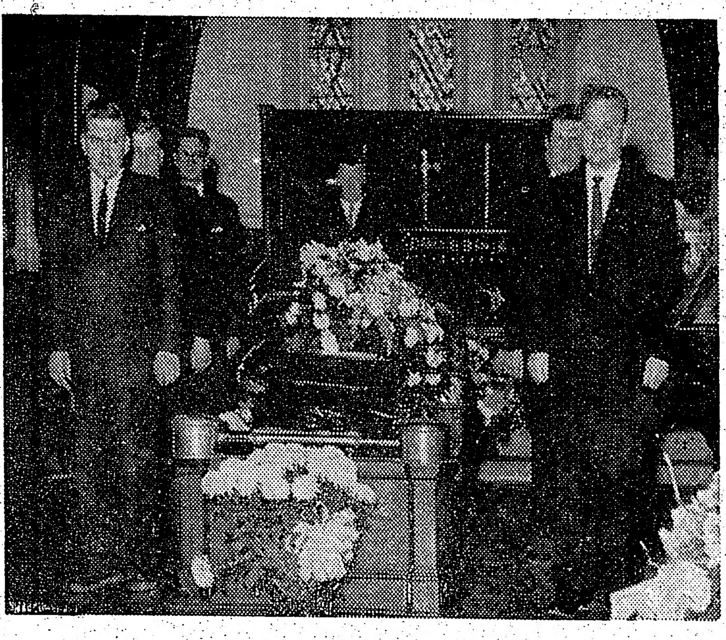

Viens no stud. b-bas „Austrums" dibinātājiem agronoms Augusts Roze pēkšņi miris ar sirdstrieku š. g. 27. aprīlī Ņufaundlendā. Nelaiķi izvadīja uz pēdējo dusu š. g. 4. maijā Toronto. Uzņēmumā „Austrums" goda sardze pie nelaiķa šķirsta. Foto A. Jānītis.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

13. maijā — Kurzemes cietokšņa krišanas pieminas sarīkojums.
Svētdien, 14. maijā, plkst. 6 vak. Lansdowne kino teātra telpās A. Brigaderes pasaku lugas „Princese Gundega un karalis Brusubārda" pirmizrāde.
18. maijā — T. Brilta koncerts, Kanadas koncertapvienības sarīkojumā.
26. maijā — TL Sp. kluba tējas vakars — biedriem un viesiem Igauņu namā, 958 Broadview Ave. (Ziemeļos no Danforth).
27. maijā — TLTA sestdienas ģimnazijas izlaiduma akts.
28. maijā — Sidrabenē — Pavasara svētki bērniem un pieaugušiem.
4. jūnijā Sestdienas skolas izlaiduma akts.
9. jūnijā — Centrālās YMCA's auditorijā — Ernas Ošiņas - Bērziņas baleta studijas audzēkņu vakars.
24. jūnijā — Sidrabenē — Tradicionālais Jāņu sarīkojums.

LONDONA, ONT.

13. maijā — plkst. 7.30 vak. 167 Wortley Rd. Ģimenes diena — L. Caukas referāts.
13. maijā — Kitcheneras-Waterloo un Londonas DV nodaļu šaušanas sacens. Kitchenerā.
27. maijā — plkst. 8 vak. DV Maija balle „Crumlin" sporta kluba zālē.

HAMILTONA

8. maijā — draudzes dāmu komitejas sarīkojums baznīcas zālē.
10. jūnijā — Latviešu skolas Hamiltonā izlaiduma sarīkojums.

NIAGARĀ

13. maijā — Marconi zālē, Victoria un Magdalen ielu krustojumā, DV nodaļas gada svētki, Ziedoņa koncerts un tradicionālā ziedu balle, sākums plkst. 18.00.
1. un 2. jūlijā — gadskārtējās draudzības un jaunatnes dienas.

Abonentu ievērībai Zviedrījā
Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar DV STOKHOLMAS NODAĻU. BOX 220, STOCKHOLM.

JAUNATNES DOMAS PAR JAUKTĀM LAULĪBĀM

JAUTĀJUMS: *Vairākas aptaujas rāda, ka samērā daudz jauniešu pēdējā laikā ieprecas svešstautiešos. Vai jūs esat „par" vai „pret" jauktām laulībām? Un kādēļ?*

VIETA: TORONTO.

Anita Grantiņš (biroja darbiniece): „Šis, pēc manām domām, ir visai delikāts jautājums, uz kuŗu grūti atbildēt dažās minūtēs. Visumā varu teikt, ka neaizstāvu ne vienu, ne otru viedokli. Kad runā par precēšanos, tautībai nav vairs sevišķas nozīmes. Manuprāt, jāprec tas, kas labāk patīk, vienalga, kādas tautības."

Personīgi es dotu priekšroku latvietim, a tādu, kas pirmajā vietā stāda cilvēka raksturu, satiktu.

Uldis Paparde (pārdevējs Simpsona veikalā): „Kas ir tīri latvieši, lai nostājas pret jauktām laulībām, bet pēdējiem ieteicu pirms šī jautājuma atbildēt uz kādu citu: „Vai es tiešām esmu simtprocentīgs latvietis?" Savu nacionālitāti mēs varētu saglabāt pilnīgi tikai tad, ja mūsu bērni apmeklētu vienīgi latviešu skolas. Bet fakti runā citu valodu. Personīgi, es labprāt vēlētos redzēt laulības latviešu starpā, bet vainot tos jauniešus, kas ieprecas citās tautās, arī nevaram."

Anda Apene (biroja darbiniece): „Es gribu iet zelta vidus ceļu, un tādēļ neesmu ne „par," ne „pret" jauktām laulībām. Noteicošais faktors būtu saprašanās abu starpā, ne tieši nacionālitāte. Tomēr būtu gan laiks padomāt, kā mazināt jaukto laulību skaitu un meklēt īstos cēloņus šādai parādībai. Manuprāt, būtu jārada kāds solīds klubs, kur latviešu meitenes bez vecāku pavadības varētu satikties ar latviešu jaunekļiem, padiskutēt par dažādiem jautājumiem un pie reizes arī padancot. Šāda kluba nepieciešamība īpaši izjūtama ziemā. Vasarā jaunieši precību gados var satikties zaļumballēs, izbraukumos un citur. Arī pastāvošajām jauniešu organizācijām būtu jāaktivizējas aktīvāk, tad augšminētā problēma pati no sevis izzustu."

Olga Pētersone (konservātorijas audzēkne): „Esmu pret jauktām laulībām itin vienkārši tādēļ, ka mūsu mazā tauta jau tā pamazām iznīkst. Kad precas, ir jāpadomā par bērniem, kādā valodā tie runās. Jaukto laulību gadījumā bērns nebūs ne labs latvietis, nedz arī labs kanadietis. Ar vārdu sakot — ne šis, ne tas."

Turklāt, ar aiziešanu no latviešiem pazustu daudzas iemīļotas tradicijas. Latviešiem ir daudz tādu sarīkojumu, kādus svešstautieši nepazīst. Visumā, latviskā pasaule nebūtu apmaināma pret kaut ko citu mazvērtīgāku.

DAŽOS VĀRDOS KANADĀ

Nākošo trīs gadu laikā paredzēts izveidot otru lielāko atomenerģijas spēkstaciju Kanadā, kas atrastos Ontario provincē, Douglas Point tuvumā. Spēkstacija darbotos ar 400.000 kilovatu lielu jaudu. AEC prezidents L. Greijs piebildis, ka viņa vadītā komisija īpaši rūpēsies par darbinieku veselības stāvokli un radioaktīvo drošību.

★

Royal York hoteļa darbinieku ūnija piedraudējusi, ka tā mēģinās panākt boikotu pret hoteļa vadību. Novērotāji domā, ka streikotājiem nebūs panākumu, jo hoteļa vadība tagad jau pieņēmusi darbā daudzus jaunus un kvalificētus strādniekus.

★

„Ontario Court of Appeal" (augstākā pārsūdzības iestāde) samazinājusi sodu torontietei C. Kanningai no 6 uz 3 mēnešiem. Viņa bija apsūdzēta $3,- zādzībā, un Toronto tiesnesis C. A. Thoburns par šo noziegumu 8. februārī piesprieda 6 mēn. cietumā. Pēc pārsūdzības caurskatīšanas prokurors Roachs piebilda: „Ievērojot apstākļus, vainīgajai nepienākas tik bargs sods. Turklāt, viņai mājā mazi bērni."

★

Franks Liddijs, kas atstājis FBI dienestu pirms trim nedēļām, ieradies Toronto. Kā detektīvs viņš vienmēr apgrozīsies zirgu skriešanās sacīkstēs, resp. višos lielākajos hipodromos. Iemesls: pēdējā laikā kriminālisti un gangsteŗi ar veikli izgudrotiem paņēmieniem „laimējuši" lielas naudas summas.

Nikolajs Krūmiņš, kuŗš nodarbināts Molsona alus darītavā, Toronto, ieskaitīts Kanadas gudrās pūces klubā („Wise Owl Club of Canada"), jo viņš gudri pasargājis savu acu gaismu, lietodams darbā ieteiktās aizsargbrilles. Uzņēmumā viņš rāda brilles Molsona firmas direktoram F. C. Mann'am. Klubā jau ap 2.000 abu dzimumu locekļu.

Vitauts Kalve

Pārskats un piez

TRIMDAS RAKSTNIECĪBA 1960. GA

II

Ja mums kādreiz kā liekas pietrūkstam lugu, dzejoļu un labu stāstu, tad nekad nav trūcis romānu.

Alfreds Dziļums, strādādams ar parasto nopietnību un pamatīgumu, izdevis savu 12. romānu (Nokaltis zars, 300 lpp.). Tas veltīts Ziedrijas latviešu trimdinieku sadzīvei, ko autors vērojis 10 gadus.

Kārlis Ķezbers izdevis savu pirmo romānu (Mainas hercogiste, 220 lpp.),kurā atminas kādas Vācijas bēgļu nometnes dienas un nedienas.

Teodors Zeltiņš netiek joprojām vaļā no savas ēnas Auriņa, tas iezadzies arī starp autora 7. romāna (Drupu republika) 376 personām Mainas krastu nometnē. Dažus nometnēm rakstu-rigos tipus Zeltiņš glezno diezgan spilgtām krāsām, bet ko viņš ar tiem tālāk iesāks, nav zināms, jo tā ir tikai pirmā daļa.

Jānis Klīdzējs nāk ar savu devito grāmatu, bet romānu skaitā ceturto (Zilie kalni, 304 lpp.), taču nav nekā zaudējis no sava sākotnējā spēka. Jo sparīgs un izdarīgs arī viņa jaunā romāna varonis. Tas apēd vienā paņēmienā mārciņu sīpolu, tēlo moderno Tarzanu, izpēti, ka 3.000 Dendilonas latviešu var saražot dienā 3 tonnas cilvēku mēslu un iemāca pusi no tēvreizes „ķēves dēliem" un „ķēves meitām". —

Aīda Niedra, šķiet, tikai pati var atcerēties, cik grāmatu viņa sarakstījusi. Manuprāt viņas 1960. g. izdotais romāns (Bulvāru čigāni, 255 lpp.) ir viņas 32. grāmata un 25. romāns, bet varu arī maldīties. Kas gan būtu domājis, ka sieva ar trauslā auga vārdu pārspēs Viļa Lāča un Andreja Upīša rekordus! 37 gados viņa sarakstījusi veselu bibliotēku, kas aug joprojām ar 1-2 grāmatām gadā. Gaidīt gaidām to viņas romānu, kurā viņa atklās savas rakstīšanas metodes noslēpumu.

Velta Toma tikai pēc ilgām pārdomām publicējusi savu pirmo prozas grāmatu (Aldaune, 287 lpp.). Tie, kas atceras, ka rakstniece jau gadus 20 atpakaļ iespieda skices un tēlojumus, šo grāmatu bija drusku pārgaidījušies. Bet nu nav vīlušies, jo veikums pārsniedz cerēto. — Lietodama savam romānam daudz autobiografiskas vielas, Toma pratusi to ipatnēji sadalīt un sakārtot pretstatos, reizē apvienojot vienā veselajā. Sēļzemes, Vācijas un Kanadas ainas romānā mijas tāpat kā stila un valodas pretstati. Cits autors no šādas vielas būtu izvērpis viņmaz ... manus.

Irma Grebzde stāsta pirmajā personā „atmiņas", ko labāk būtu dēvēt par atmiņu romānu (Sveicināta, mana zeme, 301 lpp. Šis romāns pārspēj autores 5 iepriekšējos, jo vienlaidus stāstījuma vietā sadalīts 3 maz saistītās, bet labi kontrastētās daļās. Katra daļa rāda citādu vidi, un līdz ar to mainās blakus personas, kas pa laikam asi un spilgti raksturotas. Autores dzīvā, redzīgā un sirsnīgā stāstījuma dēļ romāns piemērots arī jaunākiem lasītājiem.

Zenta Mauriņa ar trešo daļu (Dzelzs aizb... 375 lpp.) vēl nenos... miņu romānu cikl... daļas: Tālā gaita, I... skaisti), bet liekas... daļa paliks spilgtāk... kā. Tā stāsta par k... okupācijas gadiem... tam ar atzīstamu... Vācijas 1944./45. g... apokaliptiskās aina... ņēmumiem Mauri... chroniku pārvērst... mu virknē, turkl... pret notikumiem v... ... aizspriedumi. Grām... nami pāri mūsu n... rātūras parastajam...

Kas ir Silvija Ā... jautājumi parādījā... vēl iekams šis au... darbs bija iznācis... nam (Daugavā... 365 lpp.) sagatavots... devums, bet kas ir t... zināms.

Jānis Sarma savā... mānā(Kalnakūļ... lpp.), tāpat kā iepri... kultūrvēsturisko ža... gan vērpts kā atmiņ... majā personā, bet... plašā lokā aptveŗ... kultūras ainas un r... tikumus 1904./05. g... no vielā slēpto drā... tu izmantošanas, a... turnieka mieru rād... tipisko gan idejās,... ros, gan sabiedrisk... sīas centienos.

Voldemārs Kārkl... dams savu romānu... dzis 3. sējumu (no i... ar spožu virsrak... zvans (448 lpp.)... darbība risinās vēs... bet tas nav uzskatām... risku romānu", tā... autors. Lasītājiem... cams šo brīdinājum... jo romāns attēlo vē... tikumus (latv. strēl... šanos no Rīgas un... Krievijas pilsoņu k... autors nav izdomā... pieredzē vērojis, be... jis ar dažu svešu... bu. Šis ir vēsturisk... dēļ tam būs droša... rakstniecībā.

Modris Zeberiņš... vēsturisku... lielceļi, 416 lpp... otru, bet vispār sav... riņš seko Kurzemes... niem divi paaudzēs... lās iegūšanai veltīts... tā stilistiskai veido... zāk. Vielu izdevīgs... kļ pārkausēt. Rom... mas tāppuses.

Jānis Sirmanis i... gada romānu autor... savam darbam (A... pas piedzīvoju... nav lietojis ne pier... tos aizgūtu vielu,... karsi izdomājis. K... fantazijai patiesi l... gūt savu pienācīg... rakstniecībā. Sirma... pirmo romānu to... nolūks taisīt kād... Šoreiz viņa mērķi... tīcīgs — viņš gri... jaunatnes interesē... lasāmvielu latviešu...

ALMĀRS GAURA

VAI TAS IR DŽENTLMENIS

9. turpinājums

„Tad jau pagāns nodzēris, bet nebēdājies, Em... cik iztrūks, Stefāns aizdos, jo arī Vincents mums re... līdzēja," teica Ramšes kundze. „Nu, protams, nodzēr... jau grib maksāt desmit dolaru tikai par pusdienām... jau var nezin ko notriekt. Bet kad es ņemšu grožus... tad tādi joki vairs nebūs, un parādā viņš jums ne... to es varu apgalvot. Arī vakar, kamēr mēs tērzējām... abi ar Stefānu dzeŗ, un dzeŗ. Vai tā ir jēga?" Es... iepīpoju cigareti un, pagriezies pret logu, izklaidīgi v... ielu. Vai tā, kā nupat runāja Zaltes kundze, var... dāma, kas vismaz saukūsies augstskolas studente... divaini runājot esmu dzirdējis tikai kalpu sievas, k... neprata lāga rakstīt, jeb tā ir Amerika, kur katram a... izprast kā tam patīk un runāt pēc savām izjūtām... Eiropas etiķete tām liedza?

„Bet tagad uz kādu stundu atvainojiet, manas d... es aizbraukšu uz fabriku. Šodien algas diena, un jā... tā kad man pirmdien jāsāk strādāt."

„Bet, Vincent, tad jau brauc ar auto un pārve... Stefānu. Vēl jau vairāk kā pusstunda laika, dzer... alus, Stefāns ielika ledusskapī, ko tevi šodien paci...

„Paldies, bet es gribu ieiet savās mājās un pārģēr...

„Pārģērbties! Uz darba vietu braucot!" teica a... niju Zaltes kundze un pavērās Ramšes kundzē.

„Nē, Emmiņ, viņi jau uz greznošanos abi di... Stefāns, tā Vincents, un kaut arī strādnieka cilvēk... labāk, ka staigā tīri ģērbušies," teica Ramšes kun...

„Bet klausies, Emmiņ, vai tad tavs vīrs — dir... staigāja visu nedēļu ar vienu kreklu?" jautāju nepi... gi.

„Viņš bija direktors, un tev tur nav nekāda da...

„Es atvainojos," teicu un aizvēru aiz sevis dur...

Domāju, ka ar šo nepieklājīgo jautājumu esm... no šīs dāmas vaļā, tak velti. Darba vietā mani sa... jauks pārsteigums. Man piedāvāja kļūdaini sastādī... toru izlabotāja — meistara vietu, kur līdz šim bij... dājis tikai par aizstājēju. Vecais meistars bija... un bieži nebija darbā. Tagad viņš gāja uz operā...

I. Andrejsons C.L.U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c veida apdrošināšana.

A. KĀNBERGA
RAKSTU BIROJS
65 Ferrier Ave.,
TORONTO 6, ONTARIO
Tel. HO 3-2667, Toronto.

. g. 11. febr. prāv. J. Kokins Sv. ...kvīnas Toma kapellā Toronto ...laulājis Dr. Lailu Tūteri ar Dr. Pāvilu Cakulu.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

...3. maijā — Kurzemes cietokšņa ...krišanas piemiņas sarīkojums.
...vētdien, 14. maijā, plkst. 6 vak. Lansdowne kino teātra telpās A. Brigaderes pasaku lugas „Princese Gundega un karalis Brusubārda" pirmizrāde.
... maijā — T. Brilta koncerts, Kanadas koncertapvienības sarīkojumā.
... maijā — TL Sp. kluba tējas vakars — biedriem un viesiem, Igauņu namā, 958 Broadview Ave. (Ziemeļos no Danforth).
... maijā — TLTA sestdienas ģimnazijas izlaiduma akts.
... maijā — Sidrabenē — Pavasara svētki bērniem un pieaugušiem.
... jūnijā Sestdienas skolas izlaiduma akts.
... jūnijā — Centrālās YMCA's auditorijā — Ernas Ošiņas - Bērziņas baleta studijas audzēkņu vakars.
... jūnijā — Sidrabenē — Tradicionālais Jāņu sarīkojums.

LONDONA, ONT.

... maijā — plkst. 7.30 vak. 167 Wortley Rd. Ģimenes diena — L. Caukas referāts.
... maijā — Kitcheneras-Waterloo un Londonas DV nodaļu šaušanas sacens. Kitchenerā.
... maijā — plkst. 8 vak. DV Maija balle „Crumlin" sporta kluba zālē.

HAMILTONA

... maijā — draudzes dāmu komitejas sarīkojums baznīcas zālē.
... jūnijā — Latviešu skolas Hamiltonā izlaiduma sarīkojums.

NIAGARĀ

... maijā — Marconi zālē, Victoria un Magdalen ielu krustojumā, DV nodaļas gada svētki, Ziedoņa koncerts un tradicionālā ziedu balle, sākums plkst. 18.00.
... un 2. jūlijā — gadskārtējās draudzības un jaunatnes die...

Abonentu ievērībai Zviedrijā
Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar DV STOKHOLMAS NODAĻU, BOX 220, STOCKHOLM.

...nāts Molsona alus darītavā, ...vās pūces klubā („Wise Owl ...pasargājis savu acu gaismu, ...argbrilles. Uzņēmumā viņš ...amer F. C. Mann'am. Klubā ...dzimumu locekļu.

Vītauts Kalve

Pārskats un piezīmes

TRIMDAS RAKSTNIECĪBA 1960. GADĀ

II

Ja mums kādreiz kā liekas pietrūkstam lugu, dzejoļu un labu stāstu, tad nekad nav trūcis romānu.

Alfreds Dziļums, strādādams ar parasto nopietnību un pamatīgumu, izdevis savu 12. romānu (Nokaltis zars, 300 lpp.). Tas veltīts Ziedrijas latviešu trimdinieku sadzīvei, ko autors vērojis 10 gadus.

Kārlis Ķezbers izdevis savu pirmo romānu (Mainas hercogiste, 220 lpp.), kurā atminas kādas Vācijas bēgļu nometnes dienas un nedienas.

Teodors Zeltiņš netiek joprojām vaļā no savas ēnas Auriņa, tas iezadzies arī starp autora 7. romāna (Drupu republika) 376 personām Mainas krastu nometnē. Dažus nometnēm raksturīgos tipus Zeltiņš glezno diezgan spilgtām krāsām, bet ko viņš ar tiem tālāk iesāks, nav zināms, jo tā ir tikai pirmā daļa.

Jānis Klīdzējs nāk ar savu devīto grāmatu, bet romānu skaitā ceturto (Zilie kalni, 304 lpp.), taču nav nekā zaudējis no sava sākotnējā spēka. Jo sparīgs un izdarīgs arī viņa jaunā romāna varonis. Tas apēd vienā paņēmienā mārciņu sīpolu, tēlo moderno Tarzanu, izpētī, ka 3.000 Dendīlonas latviešu var saražot dienā 3 tonnas cilvēku mēslu un iemāca pusi no tēvreizes „ķēves dēliem" un „ķēves meitām". —

Aīda Niedra, šķiet, tikai pati var atcerēties, cik grāmatu viņa sarakstījusi. Manuprāt viņas 1960. g. izdotais romāns (Bulvāru čigāni, 255 lpp.) ir viņas 32. grāmata un 25. romāns, bet varu arī maldīties. Kas gan būtu domājis, ka sieva ar trauslā auga vārdu pārspēs Viļa Lāča un Andreja Upīša rekordus! 37 gados viņa sarakstījusi veselu bibliotēku, kas aug joprojām ar 1-2 grāmatām gadā. Gaidīt gaidām to viņas romānu, kurā viņa atklās savas rakstīšanas metodes noslēpumu.

Velta Toma tikai pēc ilgām pārdomām publicējusi savu pirmo prozas grāmatu (Aldaune, 287 lpp.). Tie, kas atceras, ka rakstniece jau gadus 20 atpakaļ iespieda skices un tēlojumus, šo grāmatu bija drusku pārgaidījušies. Bet nu nav vīlušies, jo veikums pārsniedz cerēto. — Lietodama savam romānam daudz autobiografiskas vielas, Toma pratusi to īpatnēji sadalīt un sakārtot pretstatos, reizē apvienojot vienā veselajā. Sēļzemes, Vācijas un Kanadas ainas romānā mijas tāpat kā stila un valodas pretstati. Cits autors no šādas vielas būtu izvērpis vismaz 5 romānus.

Irma Grebzde stāsta pirmajā personā „atmiņas", ko labāk būtu dēvēt par atmiņu romānu (Sveicināta, mana zeme, 301 lpp. Šis romāns pārspēj autores 5 iepriekšējos, jo vienlaidus stāstījuma vietā sadalīts 3 maz saistītās, bet labi kontrastētās daļās. Katra daļa rāda citādu vidi, un līdz ar to mainās blakus personas, kas pa laikam asi un spilgti raksturotas. Autores dzīvā, redzīgā un sirsnīgā stāstījuma dēļ romāns piemērots arī jaunākiem lasītājiem.

Zenta Mauriņa ar trešo daļu (Dzelzs aizbīdņi lūzt, 375 lpp.) vēl nenoslēdz savu atmiņu romānu ciklu (tā agrākās daļas: Tālā gaita, Iedrīkstēties ir skaisti), bet liekas, ka tieši šī daļa paliks spilgtākā un vērtīgākā. Tā stāsta par krievu un vācu okupācijas gadiem Latvijā, pēc tam ar atzīstamu veiksmi rāda Vācijas 1944./45. g. sabrukuma apokaliptiskās ainas. Ar maz izņēmumiem Mauriņai izdevies chroniku pārvērst dzīvu tēlojumu virknē, turklāt attieksmē pret notikumiem visumā pārva[illegible] nacionālie un personiskie aizspriedumi. Grāmata ceļas manāmi pāri mūsu memuāru literātūras parastajam līmenim.

Kas ir Silvija Ābele? — Tādi jautājumi parādījās laikrakstos vēl iekams šīs autores pirmais darbs bija iznācis. Tagad romānam (Daugavā iet ledus, 365 lpp.) sagatavots jau otrs izdevums, bet kas ir tā autore, nav zināms.

Jānis Sarma savā ceturtajā romānā (Kalnakūļu Vikta, 560 lpp.), tāpat kā iepriekšējos, kopj kultūrvēsturisko žanru. Romāns gan vērpts kā atmiņu stāsts pirmajā personā, bet šis pavediens plašā lokā apņem sadzīves un kultūras ainas un revolūcijas notikumus 1904./05. g. Vairīdamies no vielā slēpto drāmatisko efektu izmantošanas, autors ar vēsturnieka mieru rāda laikmetam tipisko gan idejās, gan raksturos, gan sabiedriskajos un mākslas centienos.

Voldemārs Kārkliņš, turpinādams savu romānu ciklu, sasniedzis 3. sējumu (no iecerētiem 12) ar spožu virsrakstu Zelta zvans (448 lpp.). „Šī romāna darbība risinās vēsturiskā vidē, bet tas nav uzskatāms par vēsturisku romānu", tā brīdina pats autors. Lasītājiem tomēr ieteicams šo brīdinājumu neievērot, jo romāns attēlo vēsturiskus notikumus (latv. strēlnieku atkāpšanos no Rīgas un sašķelšanos Krievijas pilsoņu kaŗa laikā), ko autors nav izdomājis, ne paša pieredzē vērojis, bet rekonstruējis ar dažu svešu avotu palīdzību. Šis ir vēsturisks romāns, tādēļ tam būs droša vieta mūsu rakstniecībā.

Modris Zeberiņš arī sacerējis vēsturisku romānu (Zelta lielceļi, 416 lpp.), šai nozarē otru, bet vispār savu sesto. Zeberiņš seko Kurzemes hercogu Bīronu dzimtas dīvainajiem liktenīem divi paaudzēs. Romāna vielas iegūšanai veltīts daudz pūļu, tā stilistiskai veidošanai ne mazāk. Vielu izdevies māksliniecis ki pārkausēt. Romānā spoži izdevušās nodaļas un neaizmirstamas lappuses.

Jānis Širmanis ir vienīgais šī gada romānu autoru starpā, kas savam darbam (Alberta Cilpas piedzīvojumi, 186 lpp.) nav lietojis ne pieredzē, ne avotos aizgūtu vielu, bet visu vienkārši izdomājis. Konstruktīvajai fantazijai patiesi būtu laiks atgūt savu pienācīgo vietu mūsu rakstniecībā. Širmanim ar savu pirmo romānu tomēr nav bijis nolūks taisīt kādu apvērsumu. Šoreiz viņa mērķis vēl ļoti pieticīgs — viņš gribējis apgādāt jaunatnes interesēm piemērotu lasāmvielu latviešu valodā.

Regīna Spalāne kā Sniedze „Princesē Gundegā un karalī Brusubārdā" svētdien Toronto.

Arnolds Apse

KĀZAS ĶIJUCIEMĀ

Kūp svaigas maizes rikas,
Tvan tējas gāzes rums,
Kliedz pilku ermoņikas,
Lai izsvist pireibums.

Kūp viru pijes sūrās
Un gari stāsti pauž,
Kas piedzīvots reiz jūrās,
Kad vētra mastus lauž.

Bet jaunie ir ap aku,
Kur laukums dejai gūts,
Un nebēdā par smaku,
Kas nāk no cūku kūts.

Bēg vistas izbiedētas,
Uz jumta gailis kliedz,
Bet piles it kā svētas
Stāv, klanās, acis miedz.

Lūzt pusaugušas pupas —
Suns dārzā kaķi ķer,
Brēc zēns aiz mēslu čupas,
Jo māte viņu per.

Virs uzmin viesu domu:
— Nu pūru rādīt nes! —
Ver jaunā sieva somu:
Tur koka tupeles.

CEĻA ZĪMES

Nr. 39. 1961. Redaktors Jānis Andrups. Latvju biedrības Lielbritanijā apgāds. 8:9. Londonā. Lpp. 81 — 160. Ill.

Bija patiesi sirsnīgs prieks, saņemot vienā no pēdējām aprīļa dienām šīs „paaudžu ceļa zīmes jaunajām ciltīm, kas zem Latvijas karoga izaugušas un kas Latvijas karogam aug" — jaunāko, nupat iznākušo numuru. Pagājušā gadā nebija iznācis neviens numurs, tā kā kļuva sirdij skumji: likās, ka trimdas latviešu vienaldzības dēļ „Ceļa Zīmju" mums vairs neredzēt, bet nu ir atkal un, cerēsim, būs arī turpmāk, un tāpēc šis patiesi sirsnīgais prieks.

Jauks ir šis nupat iznākušais n-rs. Liela daļa no tā veltīta nelaikā mūžībā aizgājušajam rakstniekam un zinātniekam Kārlim Ābelem. Pirmā par to 16 lappusēs. Sniegtas divas K. Ābeles balādes: Upenogu vīns, un Sagūstītie, 1710. gadā balāde, par tiem laikiem, kad „tajā iesākās brīdi Rīgā miršana liela". Bez tam vēl prozas gabals „Mašīnas" — atmiņas par laukiem, kad autors bija vēl bērns.

No citiem „Ceļa Zīmēs" ievietotiem darbiem atzīmējam divus prozas gabalus: Knuta Lesiņa interesanto noveli „Vienreizīgā Dailone" (par nelielu provinces pilsētiņu) un Gunta Zariņa „Trīs [illegible]" tautas pasakai. Ar dzejoļiem piedalās Andrejs Eglītis, Aina Kraujiete, Velta Sniķere, Lilija Kronberga, Zeltīte Avotiņa, Pēteris Aigars un Vidvuds Klava. Žurnālā ir arī recenzijas par grāmatām.

Vairāk konferencēs runāts un spriests par vajadzību izdot latviešu literāri-zinātnisku žurnālu. Mums jau tāds žurnāls mēģina turpināt iznākt. Jābūt tikai tā abonētājiem, atbalstītājiem, lasītājiem. Iesim talkā gan katrs atsevišķi, gan organizācijas, latviešu biedrībai Lielbritanijā, ka tā viena nepagurst pie šī teicamā, ļoti nepieciešamā, darba veikšanas.

P. A.

Kultūras apskats

Bez olimpiskajām spēlēm, kas paredzētas 1968. gadā Kalgarijas tuvumā, domāts arī par citiem sarīkojumiem. Rīcības komiteja iecerējusi paralēli sporta spēlēm sarīkot daudzus kultūrālus sarīkojumus ar Kanadas Nacionālā baleta, Kanadas Operas sabiedrības un Monreālas Jaunā teātra piedalīšanos. Mākslinieciskajiem sarīkojumiem jau rezervēta 2.800 sēdvietu lielā „Jubilee" auditorija.

★

Etobikokas (Toronto priekšpilsētas) simfoniskais orķestris nonācis materiālās grūtībās. Ja nākošajā sezonā nebūs iespējams savākt 2.500 dol., tad koncerti būs jāatceļ.

★

Toronto simfoniskā orķestra diriģents Valters Suskinds pag. nedēļā viesojās Montreālā, lai diriģētu vienu no tāmejiem „pop" koncertiem. Reportieriem viņš izteicies, ka „Kanadas prestižs internacionālajā mākslas laukā ar [illegible] tamdēļ [illegible] vilinošus piedāvājumus no ASV orķestriem. Šini vasarā V. Suskinds viesosies [illegible] Asperas (Kolorado) un Stratfordas (Ontario) mūzikas festivālos.

Piedaloties „Becket" izrādēs Toronto, britu aktieris Sērs Lorenss Olivjē atlicināja laiku arī Stratfordas Šekspīra teātra apskatei. Jauno celtni viņš nosauca par „brīnišķīgu un vienreizīgu". Apciemojums Stratfordā notika laikā, kad režisors Mičels Langhams ar saviem aktieriem bija uzsācis lugas „Coriolanus" iestudēšanu.

EDVINS MEDNIS

ŠĪ NAKTS!

FRAGMENTS NO EDVINA MEDŅA ROMĀNA ZVAIGZNES STĪGO

Nesen sniedzām sarunu ar rakstnieku Edvīnu Medni par viņa jauno romānu, no kura sniedzam šo fragmentu.

Darbība norit Pēterpilī, pēc atgriešanās no baleta „Gulbju ezers" izrādes. Romāna galvenās personas ir Kaŗš, Mīlestība un Nāve, un tām pakļauti visu pārējo likteņi. „Šī nakts" arī sākās un beidzās Nāves un Mīlestības ēnā, jaunu frontes cīņu priekšdienās.

Red.

Viegls šāviens apsveic mūsu atgriešanos no Gulbju ezera un tas notiek māsas Iras ēdamistabā, kurā izspridzināju korķi jaunai pudelei, jo šampanietim ir jāapsveic šīs nakts turpinājums. Mēs neesam un nekļūsim dzērāji un šamps ir tikai dzirkstis, kas apsveic labu gara stāvokli. To nav ko taupīt, jo nevar zināt, vai ir bijis vērts kaut ko taupīt, vai pataupīt, ja Kaŗš, pats Kaŗš nesaudzē un netaupa neko?! Ira vēl negrib novilkt kleitu, nolikt tās spozmi, un viņa nostājas manā priekšā ar glāzi izstieptā rokā. Šī roka, tās izliekums, acu mirdza, kas pārspēj vīna dzirkstījumu! Šis mirdzums, kuŗā jau pirms lūpām, runā un laistās maigi, vēl neapjausti solījumi! Laimīgs ir tas, kas to skatījis kaut reizi mūžā, cik laimīgs tas! Laimīgs, kas tā gaismā aizmirsis kaŗa ēnas, cik laimīgs tas!

„Jāuzdzeŗ arī tev, kā manam kavalierim," — viņa smaida un kristalls iezvanās, kā apskurbis zvaniņš. Viņa dzeŗ un atliec galvu ar tās tumšiem matu spārniem. Viņa saka:

„Operā apskatīju arī citus, tos, kas paši līda acīs, arī tos. Bet es neņemtu tos tavā vietā. Ar tevi jūtos droši pat nedrošībā. Labi nezināju, kā mums izies pie Stellas (primabalerīna Gulbju ezerā. Red.), bet arī tur nekas nesamisējās. Tu kaut kā spēji izjust cilvēkus, nojaust, kas vietā un nevietā. Kā viņa pārvērtās, kā viss pārvērtās ap viņu . . ."

„Arī tu, tieši tu, ļoti daudz palīdzēji pie tā," — man bija jāiesaucas, „lūdzu nenoliec, neaizmirsti sevi. Bez tevis nebūtu pateicis ne vārda, pat nebūtu ieradies pie Stellas."

Šampanietis atkal ieplūst glāzēs, tā gaišās lāses dzirkstī rokās, bet dzirkstis pieaugušas arī asinīs. Un acis, Iras acis, tās mulsina, kā vēl nekad nav mulsinājušas, ai, kā viņa to kvēli spēj izturēt pati, tieši pati? . . .

Ira saka: „Esmu apskurbusi, ka būtu jādzen tevi projām. Bet kas man palīdzēs ar tērpu un visu? Ja jau palīdzēji to uzvilkt, tev, kā kavalierim, būs jāpalīdz arī pie novilkšanas. Tikai pieveŗ acis un tā neelpo, citādi, es nezinu . . . patiesi."

Es pievēru acis, bet ne jau vairāk kā vajadzīgs, un mani iesitās elpa, kas vēl asāka par šampu; gan viegli sagrīļojos, bet palieku kājās. Un ir labi, ka Ira ieslīd ar novilkto tērpu savā istabā, ir labi . . .

Tikai pēc brīža viņa parādās uz sliekšņa un nu tai tērpā, kuŗā bija kārtojusies un sakārtojusies pie spoguļa. Ir Ira, ir viņas tērps atkal satrauc vairāk, kā tas būtu vajadzīgs un ir labi, ka viņa man piedāvā darbu, jo lūdz pakārt tikko novilkto spožo kleitu nevis skapī, bet gan jaunā vietā, — virs viņas gultas. Tā spēja iedoma, bet tā jāpiepilda. Tā dod man iespēju atkal atgriezties Iras istabā, paņemt krēslu un piekabināt šo kleitu pie sienas virs viņas gultas. Ira sniedz pāris norādījumu, tad pateicas un paskaidro:

„Tik un tā sapņošu par šo kleitu un šo vakaru . . . Es gribēšu to redzēt arī — nomodā, lai tā turpinātos šis sapnis."

„Sapnis, atkal sapnis, lai gan būtu pienācis laiks — pamosties. Viss iespējamais ir tuvu un vēl ļoti tālu un atslēga, visa kā atslēga ir viņas rokās, viņas pussmaidā vai tikko nojaušamā balss mājienā. Esmu jau bijis tuvs, pat stipri tuvs, tikai tas daudz nenozīmē, jo ikviena atgādināšana būtu rupjība, galīgs smalkjūtības trūkums. Pie katras sievietes nekad nav jāmitējas glaimot viņas divām lielām kaislībām, — viņas aizsardzības, lepnās pašaizsardzības slavai un padošanās gavilēm. Pie kam arī viņām tā patīk izjust līdzi uzvaras lepnumu, parādīt, ka viņas uzvara un reizē ar to arī padošanās ir vislielākā.

Iras tuvumā es biju piemirsis Stellu, jo tikai viņa, vienīgi viņa bija piepildījusi nakti un telpu, bet Ira nespēja piemirst Stellu, un tās lepošanos ar to, ka viņas dēļ, tieši Stellas dēļ, kāds izcils zēns bija devies nāvē. Tas kremta un kairināja viņu tik ļoti, ka viņa gribēja — savās acīs — padarīt mani par vēl lielāku mīlētāju, vēl nesavtīgāku, vēl bezbailīgāku, lai līdz ar to vēl saldāka, vēl dziļāka kļūtu viņas padošanās.

Iras lūpas ietrīsējās, kad viņa man pienāca klāt un uzlika rokas pleciem, bet tā, lai vēl reizē mūs tuvinātu un attālinātu, pie kam viņa dvesa: „Es raugos tevī un brīnos . . . Cik savādi, ka vēl neesi neko pieprasījis no manis . . . tieši pieprasījis . . ."

„Kā es to būtu iedrīkstējies, kā?"

„Taču esam bijuši kopā, stipri cieši," — Ira dvesa: „Cits to būtu atgādinājis un saņēmis . . . pļauku. Tu esi gudrāks, varbūt arī — vaiklāks, to nezinu. Bet tu varētu atgādināt arī ko citu. To, ka biji naktī ieradies Melnā kņaza vagonā, lai mani glābtu . . . Tu nebaidījies, tu cīnījies, lai gan tava bojā eja bija droša, varbūt vēl drošāka nekā Lonijam vai Vaņam Trockim. Bet tu esi klusējis par to, klusē vēl . . ."

Es klusēju, jo būtu lielākā aplamība neklusēt. Jo pārbaudījums vēl turpinājās, kļuva vēl smagāks. Ira nolaida rokas no maniem pleciem un iegremdēja savās delnās seju, kaut ko pārdomājot. Tad viņas balss ieskanējās lēni un smagi:

„Lūk — Vaņa Trockis pirms aiziešanas nāvē, pirms mīlas upuŗa nešanas uzrakstīja to vēstuli, ar kuŗu tā lepojas Stella. Kādēļ tu neuzrakstīji dažas atvadu rindas, pirms devies mani glābt un upurēties — pie tā kņaza? Vai tev nebija laika, vai nevēlējies, vai . . . . ?" Viņa spēji apklusa un noņēma delnas no acīm. Tad paraudzījās manī un teica: „Nu zinu, nu saprotu, nu to izpratu. Tava mīlestība bija daudz lielāka, daudz, daudz . . . Tu steidzies, domāji par mani, tikai par mani, nevis par kaut ko citu . . . Ak, — es nesapratīgā, nepateicīgā, es . . . es . . ." Viņas seja atkal iegrima delnās un plecus sāk raustīt trīsas. Tas bija tik vareni, jūtīgi, tik spēcīgi, tās bija konvulsijas, kas žņaudza pēdējās pretošanās paliekas, tās bija asaras, pēdējās asaras pie lepnās pretošanās un pašaizsardzības altāŗa . . . Es nesteidzos nožāvēt tās asaras, jo manu steigu varētu pārprast. Tā arī ar asarām tika galā viņa pati, — tās skatā jauna iestarošanās.

Bet viņa vēl vairījās, viegli vairījās no manis un lūdza aizdedzināt divas sveces, kas bija noliktas uz nakts galdiņa; to izdarīju un nodzēsu gaismu pie griestiem. Nu telpa izlikās šaurāka, siltāka, dvēselīgāka. Un pāri gultai bija pacēlušies mirdzoši spārni, kuŗi vairs gandrīz neatgādināja kleitu. Es parādīju turp un teicu:

„Lūk, tādi kā spārni, vai karogs, ko gan tas atgādina, — uzvaru vai zaudējumu?"

„Abus kopā," izdvesa Ira, „abus, jo esam kopā abi . . ."

Mana roka neveikli sakustējās un viena svece apgāzās, bet Ira to, laikam, nepamanīja, jo viņa bija pieliekusies tuvu, stipri tuvu — iestarojusies, kā nekad nebija starojusi, kā mīla, kā daile, kā sapnis, — kā atmoda piepildījumam. Mūsu lūpas sakļāvās un viņas plecs nejauši bija kaut kā apgāzis otru sveci. Es vēl sadzirdēju dvesienu: „Mīlu . . . es mīlu . . ." Tad arī to, līdzīgi svecei, izdzēsa saldas trīsas. Tumsa staroja kā saule, nakts bija kā ar

(Nobeigums 6. lpp.)

ALMĀRS GAURA

VAI TAS IR DŽENTLMENIS?

9. turpinājums

„Tad jau pagāns nodzēris, bet nebēdājies, Emmiņ, cik iztrūks, Stefāns aizdos, jo arī Vincents mums reiz izlīdzēja," teica Ramšes kundze. „Nu, protams, nodzēris, ja jau grib maksāt desmit dolaru tikai par pusdienām, tad jau var nezin ko notriekt. Bet kad es ņemšu grožus rokā, tad tādi joki vairs nebūs, un parādā viņš jums nepaliks, to es varu apgalvot. Arī vakar, kamēr mēs tērzējām, viņi abi ar Stefānu dzeŗ, un dzeŗ. Vai tā ir jēga?" Es atkal iepīpoju cigareti un, pagriezies pret logu, izklaidīgi vēroju ielu. Vai tā, kā nupat runāja Zaltes kundze, var runāt dāma, kas vismaz saukusies augstskolas studente? Tik dīvaini runājot esmu dzirdējis tikai kalpu sievas, kas pat neprata lāga rakstīt, jeb tā ir Amerika, kur katram atļauts izprast kā tam patīk un runāt pēc savām izjūtām, ko Eiropas etiķete tām liedza?

„Bet tagad uz kādu stundu atvainojiet, manas dāmas, es aizbraukšu uz fabriku. Šodien algas diena, un jāpajautā kad man pirmdien jāsāk strādāt."

„Bet, Vincent, tad jau brauc ar auto un pārved arī Stefānu. Vēl jau vairāk kā pusstunda laika, dzer glāzi alus, Stefāns ielika ledusskapī, ko tevi šodien pacienāt."

„Paldies, bet es gribu ieiet savās mājās un pārģērbties."

„Pārģērbties! Uz darba vietu braucot!" teica ar ironiju Zaltes kundze un pavērās Ramšes kundzē.

„Nē, Emmiņ, viņi jau uz greznošanos abi divi, kā Stefāns, tā Vincents, un kaut arī strādnieka cilvēki, taču labāk, ka staigā tīri ģērbušies," teica Ramšes kundze.

„Bet klausies, Emmiņ, vai tad tavs vīrs — direktors staigāja visu nedēļu ar vienu kreklu?" jautāju nepieklājīgi.

„Viņš bija direktors, un tev tur nav nekāda daļa."

„Es atvainojos," teicu un aizvēru aiz sevis durvis.

Domāju, ka ar šo nepieklājīgo jautājumu esmu ticis no šīs dāmas vaļā, tak velti. Darba vietā mani sagaidīja jauks pārsteigums. Man piedāvāja kļūdaini sastādīto motoru izlabotāja — meistara vietu, kur līdz šim biju strādājis tikai par aizstājēju. Vecais meistars bija slimīgs un bieži nebija darbā. Tagad viņš gāja uz operāciju un pēc tam viņu pārcēla kā noliktavas pārzini. Es nu varēju dabūt vēl piecas dienas atvaļinājuma, līdz vecais meistars devās uz slimnīcu. Ar prieku to pieņēmu, jo tik sen nebiju redzējis brīvas dienas. Gaidot pārdesmit minūtes līdz Ramšes darba laiks beidzies, domāju, vai vispār atgriezties Ramšes mājās un satikt Zaltes kundzi. Nolēmu nelikties vairs ne zinis. Iznāca citādi.

Ramše pateica, ka esot saņēmis virsstundas un lūdza, lai auto aizbraucu atpakaļ mājās un nododu to abu dāmu rīcībā. Saīdzis devos ārā, jo, — kādas debates lai vēl atsāku, atgriezies Ramšes mājās. Bet auto man bija jānogādā atpakaļ. Līdz biju iesēdies mašīnā, pie loga piesteidzās kāds no manas darba vietas jaunekļiem.

„Ej, Vincent, vai tev ir atvaļinājums uz nenoteiktu laiku?"

„Uz kādu nenoteiktu laiku?" jautāju es.

„Mūs sešus atlaida, līdz sāksies jaunais produkcijas plāns," atbildēja jauneklis.

Atlaists uz nenoteiktu laiku! — Jā, kāpēc arī es nevarētu būt atlaists? Ha, ha, ha, — lūk, ideja!

Braucot atpakaļ iegriezos Saulrieta restorānā, lai pastāstītu Džuditei par manu piecu dienu atvaļinājumu. Tak pirmais, ko sastapu durvīs, bija Džudites brālis Pedro.

„Tu nāc kā saukts. Man pašreiz ir pārdodama tāda mašīna, kādu vēlies. Nu, es tev saku, konfekte, nāc, parādīšu," runāja ar veikalniecisku veiklību Pedro un uzsita man uz pleca.

Pedro kaislība, jājamzirdziņš, bija savā brīvā laikā tirgoties ar mašīnām. Kapitāla trūkuma dēļ viņam nekad nebija pārdodama vairāk kā viena mašīna, bet Pedro tās mainīja, kā čigāns zirgus. Man šķiet, viņš nebija labs veikalnieks un dažkārt vecām mašīnām pielika vairāk daļu un pūļu, tās uzsvaidzinot, kā uz tām nopelnīja. Līdz šim iztiku bez mašīnas, jo nebija nepieciešamība pēc tās. Īsākiem braucieniem pilsētā un apkārtnē, parasti radu iespēju izmantot kādu no mūsu fabrikas darbnīcas mašīnām. Tālākos braucienos nekad nedevos viens, bet kopīgi ar Ramšēm. Vispār Ramšes mašīnu varēju lietot kad man vien patikās, jo remontus bez maksas izdarīju mūsu fabrikas darbnīcā, par ko Ramše bija man ļoti pateicīgs.

Vajadzību pēc savas mašīnas sāku sajust nesen, kad iepazinos ar Džuditi. Arī Zaltes kundzes pārmetumi, ka man pat nav sava auto, manu pašlepnumu aizvainoja.

Devos līdzi Pedro, apskatīt viņa piedāvāto un noslavēto mašīnu. Tiešām, šoreiz tā bija labākā kādu viņam biju redzējis, „Buick super", trīs gadus vecs modelis, ļoti tīrs un labi uzturēts.

„Tikai četrpadsmit simtus tā maksā, Vincent, tas ir pār smiekla naudu," Pedro turpināja slavēt savu preci.

Ar Pedro man nepatikās tirgoties, jo vispār sargājos jebkādās veikalnieciskās darīšanās saistīties ar gangsteŗu kalpu, krodzinieku Volteri, viņa draugiem vai radiem. Tak arī Pedro apzīmēt par gangsteri nevarēju. Viņš bija principā godīgs un Volters arī necentās Pedro kādās afērās pīt. Tak zināju, ka auto mašīnas tirdzniecībai viņam aizvien apgādāja Volters, kas arī bija iemesls Pedro neveiksmēm, jo Volters tās nocenoja sev par labu, tik augstu, ka Pedro peļņas tiesa atlika niecīga. Pedro vispār bija naīvs un neuzskatīja savu kādreizējo patēvu par gangsteŗu kalpu, bet tikai kā veiklu restorāna vadītāju. Arī par zilā jumta pansiju Pedro nebija ne jausmas, jo apprecējās septiņpadsmit gadu vecumā un jau skaitījās divu bērnu tēvs.

Arī šoreiz centos no auto pirkšanas atteikties, aizbildinādamies ar tās nevajadzību, bet Pedro neatlaidās.

„Nav kur braukt?" viņš iesaucās. „Tev tagad nedēļa atvaļinājuma. Dienvidos sākas tautas svētki un „rodeo". Tur būs līksmība un meitenes bariem."

Pasmaidīju par diplomātisko valodu.

„Pedro, šādus rodeo esmu jau vairākreiz redzējis. Kas attiecas uz meitenēm, tad man gan viņas bariem pakaļ neskrien, jo man ir četrdesmit pieci, ne divdesmit pieci, kā tev! — Bet, hm . . . "

Te man galvā iešāvās ideja. Ja Džudite brauktu līdz uz rodeo, tiešām varētu aizbraukt un jauki pavadīt atvaļinājumu. Tak nopratu, ka Volters nepiešķirs Džuditei atvaļinājumu, ja arī viņa pati tam piekristu. Tomēr šā varēju rast veiklu atteikšanos no pirkuma, kādēļ teicu ar humoru:

„Pedro, ja Džuditei no Voltera izprasi atvaļinājumu, lai viņa var doties man līdz uz rodeo, tad varam runāt par mašīnu."

Pedro mirkli domāja. —

„Tā nav neiespējamība, Vincent, lai gan zinu, ka tādā gadījumā Volters prasīs man svētdienā pildīt Džudites kasieres darbu. Bet ja tiešām mašīnu pērc, esmu ar mieru!"

Nedomāju, teikdams ar humoru šo prasību, ka Pedro to spēs izpildīt. Tak nu vairs nevarēju atkāpties, kādēļ iebildu:

„Mašīna vispirms jāizmēģina. No paskata vien nevaru pateikt, cik miljonu jūdžu viņa noskrieta, bet, ja būs laba, pirkšu."

Mirkli piegāju pie kases un pavēstīju Džuditei nolīgumu ar Pedro. Meitene pasmaidīja, nopratu, ka iebildumu tai nebija.

Uzrakstījis vēl priekš Pedro Ramšes telefona numuru un teicis, lai viņš zvana drīz, devos atpakaļ.

Atveŗot Ramšes mājas durvis, pati kundze mani satvēra aiz pleciem, nemaz nejautādama, kur Ramše palicis.

„Nu ej, ej un salīgsti ar Emmu, viņa jau ņemaz to lielo māju negrib. Trīs simti tai ir un septiņi varu jums aizdot pat Stefānam neprasījusi."

Ramšes kundze meta man acīm, zinādama, ka mazāk kā septiņi simti man nevar būt noguldīti, jo tik daudz kādreiz viņai aizdevu. Sapratu, Ramšes kundzei bija pārliecība, ka tikai lepnības dēļ tielējos un izlīgšana būs skaista kā lētajās televīzijas programmās.

„Nu gan dod glāzi alus, esmu izslāpis," teicu. Ramšes kundze pasniedza pudeli un glāzi. Dzēru ar mākslotu kāri, lai iegūtu laiku domai, jo Ramšes kundze vēroja mani kā kaķis peli, kas ielīdusi lamatās.

„Tas viss būtu jauki, mīļā kaimiņien, bet mūs vairākus, ne Stefānu, jo viņam gadu izdiena ilgāka, atlaida uz nenoteiktu laiku. Es nevaru pieņemt tavu aizdevumu, pirms neesmu atkal saistījies kādā regulārā darbā."

„Tevi atlaida, Vincent, ko tu muldi?" un Ramšes kundze sāka skaļi smieties par šādu joku.

„Kā es saku, atlaida, nav ko smieties," atcirtu gandrīz pikti.

Nu runāja Zaltes kundze:

„Klausies, klausies, kur tas nu aiziet. Mājas nav, mašīnas nav, naudas nav, un beidzot darba arī vairs nav. Nē, nē, es tiešām vairs nesaprotu, ko lai daru!"

Zaltes kundze, piecēlusies, piegāja pie loga un nervozi pirkstiem bungoja pa rūti. „Saki, Vincent, ko tu tagad domā darīt? Ne tev darba, ne naudas?"

„Kas man jādara? Saņemšu trīsdesmit dolaru nedēļā bezdarbnieka pabalstu un pāris dienas iešu pastrādāt auto darbnīcā. Tur jau reiz strādāju streika laikā. Tad iznāk pašam un vēl ko sievu uzturēt," teicu.

„Sievu uzturēt! Kas tā par sievu, ko tu mini?"

„Emmiņ, es domāju tevi, jo tu jau šodien uzdevies par Dandes kundzi," sāku āzēties.

„Uzdevos! Tas bija pieklājības žests, jo uz šī vārda bija māja jāpērk. Vai domā, ka tagad līdīšu tavā būdā dzīvot?"

„Emmiņ, tā nav nekāda būda, bet pieklājīgs dzīvoklis, divas istabas un virtuve. Divi cilvēkiem pilnīgi pietiek," iebildu.

(Turpinājums sekos)

Ella Andersone

ATVAĻINĀJUMS

Zaiga pamodās un kā parasts tvēra ar kreiso roku pulksteni, pietuvinot acīm fosforescēto ciparnīcu. Četri. Tieši tanī stundā viņa cēlās katru rītu. Sagatavoja bērniem brokastis, sazieda viram un pašai ar sviestmaizes, pārdomāja, ko ēdīs, kad bērni no skolas un paši no darba nāks mājās. Rītos arī parastie mājas darbi šķirās daudz ātrāk un labāk, kā vakaros. Kaut vai tā pati veļas mazgāšana. Kad Zaiga vakaros veļu mazgāja, Ints vienmēr bārās, Zaiga neprotot laiku iekārtot, par darbu vien runājot, darbu vien meklējot. Bet kad Zaiga rītos agri pavisam klusi no gultas izlīda, virs neteica nekā, tikai smaidīdams vilka mugurā tīru virskreklu.

Bet šodien Zaiga necēlās, nelaida kājas pāri gultas malai, negramstījās ar labo roku tāpat pa biezu tumsu pēc darba kleitas. Šodien viņai sākās atvaļinājums. Veselas divas nedēļas.

Vairākus gadus Zaiga nostrādājusi bez elpas atvilciena, bez atvaļinājuma. Pagājušā gadā saslima virs, viņu operēja un gala iznākums: četri mēneši bezalgas atvaļinājuma. Lai ģimenei dienišķo maizīti nopelnītu, Zaiga mētās darbā pilnu laiku. Šogad gājis gludāk, strādājuši abi, ietaupīts pa liekam dolaram, varēs aizbraukt uz ziemeļiem pie draugiem, kas iepirkuši lauksaimniecības.

Pie Krastiem Zaigai patikās. Tāpat bez atvaļinājuma, pa garām nedēļas nogalēm, viņi tur pāris reizes bijuši. Guļējuši svaigi saplautā sienā. Reiz pat lietus lija, grabinājās pa skārda jumtu. Gandrīz vai tēva māju prātā ielaca. Tur viņa ar viru bieži gulēja siena šķūnī, svaigi sakrautā sienā. Jā, tur lietus lāses pa jumtu čabinājās, bet šeit grab; arī soli tēva mājas zaļajos mauros klāja mīksti un viegli, bet uz asfaltētiem ceļiem katrs solis klaudz.

Jā, tā nolemts, šogad viņi brauks pie Krastiem.

Vēl vakar pirms iemigšanas Ints gan bija iemīnējies, vai nebūšot savādi, braukšot Smilgām garām un neiegriezīšoties. Smilgu nārim arī bija skaisti iekopta [illegible] Zaigai nepatika Smilgas dzīves veids. Vēderu pusēstu viņš atstātu, tīrumā vagu pusdzītu, bet kāršu partiju nepabeigtu viņš neatstāja nekad. Arī Ints vislabāk brīvo laiku pavadīja pie kārtīm, bet tik traks kā Smilga gan viņš nebija. Smilgam kārtis kabatā atradās vienmēr. Un vienmēr sanāca tā, ka, iegriežoties Smilgās, visa nakts un vēl pāris dienu pagāja pie kārtīm. Bet Zaigai gribas atvaļinājumu pavadīt kopā ar viru, gribas, lai ģimene pabūtu kopā. Un pie Krastiem tā būs. Krastu Aina vienos gados ar Vaidu un Valdu. Būs meitenēm izklaidēšanās, būs pašiem labi.

„Tev jau atpūta nepieciešama," Ints bija teicis, kad bija izlasījis Krastu vēstuli, „Tu rakstīji, lai braucam vien, esot gaidīti viesi.

„Mūsu mājā jums vienmēr kāds kaktiņš atradīsies!" — Tieši tā bija rakstījis Krasts pats. Labais Krasts! Labais Ints! Zaigai liekas ka visa pasaule mīla un laba. Tikai pati pārstrādājusies, pārgurusi. Tagad veselas četrpadsmit dienas nebūs jāsoļo rītos uz slimnīcu un vakaros nebūs jāskatās sāpēs savilktās sejās, jāklausās vaidos.

Zaiga pagriežas pret Intu. Tas elpoja vienmērīgi, viņš paradis gulēt bez rūpēm, jo rītos to modina sieva.

Lai pagulas, Zaiga domā. Vai nu viņam viegli.

Zaiga noglāsta Inta gaišos matus, tik viegli, lai viru nepamodinātu. Pašai viņai nav miera, acis miegu pievilināt nevar un nevar, jāceļas vien augšā.

Pieradusi par visu rūpēties, Zaiga arī tagad apskata, vai vakar uz ātru roku samests sasviests un salikts viss vajadzīgais. Vēl lieku reizi viņa izgludina blūzītē iesēdušās krokas, pārskaita meiteņu zeķu pārus. Viss kārtībā, viss kā vajaga.

Viegli, bez lieka trokšņa slīd mašīna. Cietais asfalta ceļš kā pelēka čūska aizlokās tālē. Līdzenās vietas visas vienādi pelēkas, pakalnes saules apmirdzētas, mirgo, var domāt, tur izbeigsies pelēkā vientulība, sāksies balti ar draugiem. Kā uz tēva mājām braucot . . .

Un atkal Zaiga sevi pieķer domājot par pagātni. Tas viss tik sen, izbijis, aizmirstībai nolemts. Toreiz Vaida vēl gulēja ratiņos, tagad jau piecpadsmitā vasara. Jā, kā aiziet laiks, kā pieaug bērni un viņos skatoties, pats jūti, esi vecs. Zaiga viegli nodrebinās. To ievēro Ints.

„Tev auksti?" viņš rūpīgi apjautājas un jau ver ciet savā pusē mašīnai logu.

„Nē, lai paliek, nav auksti," Zaiga smaida un klausās, kā aizmugures sēdeklī meitenes velk vienu angļu dziesmiņu pēc otras. Tas atkal sāpīgs dūriens sirdij. Pati viņa zina no galvas gandrīz visas latvju dainas, bet bērni dzied tikai svešas dziesmas. Svešā valoda liekas cieta, ausij skarba. Lai nebūtu tanī jāklausās, Zaiga atkal uz meitenēm sarunas, rāda ceļmalās ganāmpulkus, brīnās par garo kukurūzu.

Nezin kāpēc, bet Zaigai par visu varu šodien galvā lien kāds cits brauciens. Toreiz viņa brauca vilcienā, pretim skrēja tīrumi, mājas, koki un dārzi, viss tas toreiz skrēja Zaigai pretim un gāja garām, nevienu viņa toreiz neilgojās un nevēlējās, tikai Intu. Tas sēdēja blakus, galvu Zaigas plecam piespiedis un snauda, rīta saules stari lida plakstos, gaišajos matos. Tas toreiz, kad pēc kāzām abi brauca atpakaļ uz Rīgu. Pretī laimei.

Pēkšņi motors noškaudās, mašīnas gaita kļūst lēnāka.

Zaiga vēl nesaka nekā, tikai paskatās uz Intu. Tam sejā nesakustas ne muskulis. Tāds jau viņš vienmēr, ne par ko no sirds priecājas, ne par ko uztraucas.

„Cihau! Cihau!" motors atkal atgādina sevi un tad apklust. Mašīna vēl paripo mazu gabaliņu uz priekšu, tad apstājas.

Kā parasts tādās reizēs, Ints kāpj laukā, paceļ motora vāku, pagrabinās pa vienu skrūvi, otru, paraustа vienu vadu, otru, iesēdas mašīnā, mēģina iestartēt. Šoreiz motors dzīvību atgūst ar pirmo mēģinājumu. Atkal meitenes priecīgas, čalo, Zaiga domās jau atrodas pie Krastiem. Bet — ne ilgi. Tikai pāris jūdzes, tad motors škaudās atkal un šoreiz tik drīz dzīvību iekšā dabūt nevar.

„Zini," Ints pamet bailīgu skatu uz Zaigas pusi, „man tā liekas, motors jāpārbauda. Krasti dzīvo tālu no centra, liels gabals pa mežu vien jābrauc. Ja nu tur viņam sanīkojas, ko tad?"

Jā, ko tad?

Zaiga zina, Ints grib iegriezties pie Smilgām, tāpat viņa zina, lai cik nepatīkami, šoreiz jāpiekrīt Intam, jo ar tik nīkīgu zirgu mežā doties nedrīkst.

Mašīna skrien bez škaudīšanās. Tuvojoties Smilgu ceļam, Zaiga jau jeminas, varbūt tomēr varētu doties tālāk uz Krastiem. Uz jautājumu atbildi dod mašīna pati, viņa atkal salecas, paškaudas un apstājas. Ilgu laiku Ints lokās, knibinās un startē, beidzot izdodas mašīnu iedarbināt.

„Ne soli tālāk par Smilgām. Tur savedīšu kārtībā un tad pēc pāris dienām dosimies tālāk."

Tā arī notika. Iebrauca un palika divas nedēļas, jo, kur gan Intam labāka izdzīvošanās kā Smilgās. Krasts brīvo laiku pavada kopā ar ģimeni, Smilga — ar draugiem.

Un kādā bezmiega naktī, klausoties, kā pa apakšas stāvu vīri ar kārtīm un pudeli spēkojas, Zaiga arī uzzina, kāpēc mašīna sabojājusies.

„Ha-ha-ha!" pa visu māju skan Inta balss. „Neesmu vakarējais. Kāpēc man jāstrīdas? Sieva pastāv, brauks pie Krastiem, es saku: labi. Bet jau pilsētā zināju, ka nebraukšu. Ko es tur darītu? Krasts jau cita nemāk, kā sievai papēžos mīt. Īsta vīra runas un izdarību viņam nav. Es tad arī darīju tā, ka kaza paēdusi un kāpostu galva vesela. Kā laukā no pilsētas, nedevu motoram pietiekoši barības. Noslāpa. Un toreiz es visvairāk un labāk no mašīnas neko nesaprotu, tikai knibinos, bet šī domā, ka laboju. Es tikai sēdu un nedaru nekā. Ha-ha-ha!"

Ints smējās un šoreiz viņam līdzi rāva arī pats Smilga.

Zaiga neteica Intam, ka zina, kādu joku viņš izspēlējis. Ja arī tā, ko tas dotu? — Nekā. Ints vienkārši pasmietos un sacītu:

„Ko nu klausīt iedzērušu vīriešu runas!"

Visu gadu Zaiga strādāja un par atvaļinājumu nemaz nedomāja. Daudz labāk par Smilgām viņai patika slimnieku vaidi un ētera smaka.

JA SŪTĀT DĀVANU SAIŅUS PIEDERĪGAJIEM uz LATVIJU, TAD UZTICIET TOS DV GRĀMATNICAI, 123 Huron St., Toronto 2 - B, Ontario — Canada.
Pieprasiet cenu sarakstu, sekojiet sludinājumiem.

KULTŪRAS DIENU LAIKĀ ZIEDOSIM ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU KULTŪRAS FONDAM!

Kultūras fondam paredzētie ziedojumi nosūtāmi pēc adresēm: Kanadā — Latvian National Federation in Canada, P. O. Box 285, Term. „A", Toronto, Ont., ASV — American Latvian Association, 1727 Kenyon Street, N. W. Washington 10, D. C.

ABESĪNIJAS IEKAROTĀJA TRAĢISKAIS GALS

JAUNA VERSIJA PAR PATIESIEM MUSOLINI NĀVES APSTĀKĻIEM

Benito Musolini nāves cīņa ilga tieši 95 stundas un 10 minūtes. Tā iesākās 1945. gada 25. aprīlī, Milānas archibīskapa pilī un beidzās 28. aprīlī šausmīgā asins peļķē, kādas vasarnīcas dārza vārtu priekšā, kas atrodas tikai ¼ stundas braucienā no Como ezera krasta.

Šo četru dienu pietika, lai pilnīgi noskaidrotu, kāds bijis tas vīrs, kas 30 gadus sevī iemiesoja atdzimušo seno romiešu garu, fašisma dibinātājs, Abesīnijas iekarotājs, Hitlera draugs un Vācijas sabiedrotais 2. pasaules kara laikā.

Šīs 95 stundas, gadiem ilgstošā darbā ir rekonstruētas minūti pēc minūtes. Aizvien vēl būs dzirdami acu liecinieku nostāsti, tiks celti dienas gaismā jauni, nezināmi dokumenti un sāks runāt liecinieki, kas aiz bailēm klusēja gadiem ilgi.

Tagad šo notikumu var atklāt publikai. Duče stāv mūsu priekšā kails, it kā ar rentgena stariem apstarots. Dvēseles cīņa, kas norisinās viņa personā, šeit parādās visā pilnībā.

Kauliņi par Musolini politiku ir mesti pirms šo 95 stundu sākuma. Angļu un amerikāņu armijas ir pārrāvušas vācu pēdējo aizsardzības līniju Apenīnu ziemeļu malā. Sabiedroto tanki ripo caur Boloņu un Ferraru Garda ezera virzienā. Vācijā, pie Elbas, amerikāņi sniedz roku krieviem. Virs Reichstaga drupām Berlīnē plīvo krievu sarkanais karogs un no valsts kancelejas apakšzemes bunkura Hitlers dzen nāvē savas pēdējās rezerves — bērnus un sirmgalvjus.

Ir tikai dažu dienu jautājums, kad šai karā kritīs pēdējais šāviens. Benito Musolini palikušas 100 stundas un pēdējā sekundē vairs nevarēja cerēt uz kādu likteņa pagriezienu vai iespējamu uzvaru.

Paceļas jautājums, kāda būs šī vīra nostāja, lai paglābtos savas bankrotējušās politikas secībā.

Kartāgas Hanibals, kad uzvarošie romieši pieprasīja viņa izdošanu, ieņēma indi. Francijas karalis, Ludviķis XVI, ar lepnumu nolika savu galvu uz giljotīnas. Cēzars, Pompejs un citas neskaitāmas, ievērojamas vēstures personas bez bailēm gāja turp, kur piepildījās viņu liktenis. Tāpat Hitlers palika uzticīgs sev, kad tas izdarīja pašnāvību savā bunkurā.

Un Musolini?

Tā ir kāda cilvēka vēsture, kas savai tautai gribēja būt Dievs. Vai cilvēks ir nemirstīgs, rādīs viņa ceļa gals.

UZ PĒDĒJO KAUJU

1945. gada 25. aprīļa priekšpusdiena. Z i e m e ļ i t a l i j a s galvaspilsētas, Milānas, valdības ēka un prefektūra atgādina cietoksni, kurā izsludināta trauksme. Visas ielas, kas ved uz šīm iestādēm, bloķētas dzeloņstiepļu aizsprostiem. Smagie tanki draudoši pagriezuši lielgabalu stobrus pret ielu krustojumiem. No šāviņdrošiem betona bunkuriem draudoši glūn spīdošie patšauteņu stobri. Ugunsmetēji un smagie ložmetēji novietoti uz ēku jumtiem. Patšauteņu ligzdas un strēlnieku ierakumi paslēpušies koptos zālāju laukumos starp košuma krūmiem. Smagi bruņoti, melnkreklaini vīri drūmām, noslēgtām sejām apsargā prefektūras vārtus. Mašīnpistoles tiem šaušanas gatavībā, rokas granātas pakārtas pie jostas un aizbāstas aiz zābaku stulmiem.

Tāda ir prefektūra no ārpuses, sagatavota cīņai. Kāds gars tad valda iekšā? Bailes un šaubas . . .

Kareivji šai cietoksnī pukstošām sirdīm sev jautā, vai tiešām viņu komandants nolēmis izrādīt sabiedrotiem pretestību līdz pēdējam vīram un pēdējai patronai, jeb naktī un miglā dos slepenu pavēli atiešanai?

Cietokšņa komandants saucas Benito Musolini, un ir 62 gadus vecs. Citi šādā vecumā nāk tikai pie valdīšanas, bet viņa zvaigzne sāk jau rietēt, un daudzi zīlē, vai viņš savu dzīvi beigs pie karātavām, cietumā, vai brīvībā.

Prefektūras sarkanā zālē apspriede. Vispirms ierodas Italijas sociālās republikas dižciltīgie un grupu vadītāji. Tā Musolini sauc tos, kas vēl palikuši uzticīgi.

Uzskati apspriedē krasi atšķiras. Vienu uzskatu aizstāv firsts Valerio Borgese, slavenais X ātrlaivu flotīles komandieris, kas palika uzticīgs Dučem arī tad, kad 1943. gada 8. septembrī Italijas ķēniņš Viktors Emanuēls pārbēga pie sabiedrotiem.

Savus padotos jūrniekus Borgese apmācīja lauku karam. Ieročus sagādāja uzbrūkot vācu arsenāliem un transporta parkiem, bet frontē tie cīnījās plecu pie pleca ar vāciešiem. Tas bija pamats, lai daudzos fašistos radītu neuzticību.

Kā pretinieks firstam Borgese uzstājas jaunais Aleksandro Pavolini, fašistu partijas ģenerālsekretārs un „melnās brigādes" inspektors. Tas liek priekšā sekojošo: Visu fašistisko organizāciju spēkiem atkāpties uz Alpiem un tur savienoties ar vācu SS vienībām, un turpināt cīņu līdz pēdējam.

Firsts Borgese domā par viņam uzticētiem cilvēkiem, Viņš grib šo miljonu pilsētu, Milānu, atdot uzvarošam pretiniekam bez kaujas, kādēļ tas liek priekšā:

„Uzņemos atbildību par to, ka Milānā nenotiks revolūcija, ja jūs man dosit pilnvaru pār visām vienībām. Fašistu vienībām katrā ziņā jānovelk melnie krekli un jāuzģērbj armijas pelēkizaļā forma. Ja jūs to darīsit, tad garantēju līdz sabiedroto ienākšanai par Musolini drošību . . ."

Kaislīgu dusmu pārņemts no sava sēdekļa uzlec Pavolini, sit roku uz galda un kliedz:

„Nekad mēs nenovilksim melnos kreklus! Tas ir mūsu karogs un gods kaujas laukā."

Ikviens no klātesošiem jūt, cik tukša šī fraze. Katrs zina, arī Pavolini, ka fašistiskā milicija tuvu sabrukumam, ka neskaitāmi virsnieki un kareivji savus melnos kreklus, „karogu un godu kaujas laukā", sen pārmainījuši nevis pret pelēki-zaļo armijas formu, bet pret neuzkrītošu civilapģērbu.

Pavolini priekšlikums uzvar.

Novērojot Musolini, redzama viņa pārvērtība. Seja, kas kādreiz pauda enerģijas pārpilnību, tagad novājējusi. Mīkstās, spītīgās lūpas bālas, kādreiz spožās acis trulas. Italijas vadonis tagad atgādina nogurušu, pievīltu, miesā un dvēselē slimu cilvēku.

Feldmaršals Graciani paskaidro militāro stāvokli. Musolini to uzklausa tikai pavirši. Savu slēdzienu tas pieņēmis jau agrāk. Viņš pavēl visu sagatavot aizbraukšanai. Brauciena mērķis Como, bet izbraukšanas laiks — plkst. 17.00.

Kādēļ šāda steiga?

No archibīskapa pils nāk brīdinājums, ka pilsētā plkst. 14.00 sāksies vispārēja sacelšanās pret fašistiem. Augšitalijas atbrīvošanas komiteja nedēļām ilgi atrodas šeit un darbojas pagrīdē. Tāpat partizānu virsvadība, ko vada ķēniņam uzticīgais ģenerālis Cardona. Viņš ir ģenerālis bez armijas un ieročiem. Kaujas spējīgas partizānu nodaļas atrodas kalnos un līdzenumos, bet ne šeit. Pilsētā ir stipras vācu SS, un fašistu izlases vienības.

Milānā vēl valda miers. Strādnieki kā parasti no rīta devās uz savām darba vietām un fabrikām. Rūpniecības uzņēmumi strādā. Dzīve ielās rit normāli, varbūt drusku drudžaināk nekā parasti, jo katrs saprot, ka kara beigas ir tuvu.

Sabiedrība pārliecināta, ka Duče grib caur Como nokļūt Alpos un tur izdarīt pēdējo varonīgo pretošanos. Tomēr neviens nezina, kas noris Duces smadzenēs. Neviens nenojauš, ka viņu slepenībā vajā citi plāni, citi mērķi, kas krasi un smieklīgā pretstatā ar vārdiem, kurus viņš vakar no prefektūras balkona uzsauca kādai kalnu vienībai:

„Draugi, no jums sagaidu tādu pašu uzticību, kādu es jums esmu devis, tādu pašu uzvaras paļāvību, ar kādu es esmu pildīts līdz pēdējam elpas vilcienam. Ja tēvija zaudēta, tad nav vairs vērts dzīvot . . ."

(Turpinājums sekos)

ĢIMENES DIENA

FEĻETONS

Maijam tuvojoties, Lampatāns katru gadu juta pakrūtē nelāga spiedienu. Nebija tā, ka tieši kas sāpētu, bet tā īsti labi arī nebija. Īpaši jau, kad iznāca satikties ar Amāliju, Pēteris stenēja, pūta un žēlojās, ka ar katru gadu kļūstot vecāks un vājāks, un ka drīz vien būšot jādodas uz kukaiņu ciemu. Kas šis vairs esot par dzīvotāju? Dažu nakti miegs nemaz vairs nenākot un brīžiem jādomājot par māti, cik tā viņam bijusi mīļa; ja viņam tādas nebijis, tad šodien — droši — nemaz vairs nebūtu starp dzīvajiem.

Amālija klausījās, klausījās, bet nekad īsti nesaprata, kādu stāju ieņemt: no vienas puses drusku tā kā bija Pētera žēl, bet no otras puses — pārāk lielas laipnības arī nevarēja rādīt, lai cilvēku neizlutinātu. Drošības labā viņa tāpēc lietāja vācu meistarstratēģiju kara pēdējos gados — tā saucamo atraušanās taktiku. Kad maijs bija pāri, Lampatāns parasti atkopās pats no sevis.

Pagājušajā rudenī Lampatāns bija sācis celt māju. Ne lielu, ne dārgu, ne lepnā vietā, bet tā — kā saka, paša vajadzībām. Pagrabu, kur pašam dzīvot un pirmo stāvu ar istabām, ko īrniekam dot, lai tiek nauda, ko māju izmaksāt. Pētera saimnieks — vecais Caurums — uz Lampatāna pasākumu skatījās nelabvēlīgi, jo loģiski secināja, ka, tiklīdz jaunā māja nāks gatava, Pēteris viņa īrnieks vairs nebūs, bet darīt tur arī nekā nevarēja. Reižu reizēm tikai tā ierunājās, sak', ko nu vairs — nu jau visi taisās paši par kungiem, — bet tas arī bija viss. Un tad, kad nokusa sniegs, Lampatāns atkal sāka grozīties uz sava apbūves gabala pusi, un Caurums viņam dažu vakaru pat aizgāja palīgā.

— Ko es mājās viens piedarīšu? — viņš kā taisnodamies runāja, — Agrāk, kad tu vairāk turējies pie vietas, varēja vēl kādreiz kopā kādu mikiņu nokaut, bet kas tagad vairs? Tukšums . . .

— Kas nu tev par tukšumu, — Lampatāns mierināja, — Neesi jau vieninieks. Sieva, māja — vai tev amiziera trūkst?

— Jā, jā. Jā, jā. Tev jau viegli runāt. Tu jau vēl esi brīvs kā sputņiks debess tālēs. Vēl jau tev ne sievas, ne bērnu, ne savas mājas. Vēl jau tu tikai sviedriem vaigā pats savai nelaimei dzenies pakaļ. Kad tad pats šo tā vedīsi mājā?

— Ko vedīs?

— Prasa kā nezinājis! Cik gadus jau neesi šo savā konvertībelī vizinājis!

— Tu domā Amāliju? O no, sēr. Ar Amāliju mums jau no pirmās dienas nolīgts — par preci nevar būt nekāda runa. Ko es viņu ,svešu cilvēku, laidīšu savā mājā?

— Lai nu gan, lai nu gan, — Caurums tāpat runāšanas dēļ vien sāka tiepties, — bet cik tu ilgi tā viens nodzīvosi? Apskaties, par provi sacīsim, Žēlastību. Kas viņam vainas? Kā pārnāk no darba, tā bērniņi pretī, atnes čībiņas, pienes mīksto prakīti — sēdi un skaties tīvī, kamēr gultā jāiet. Ne viņam pašam zeķes jāmazgā, ne lančs jātaisa.

— Tā ir, — Lampatāns piekrita, — to viņš dabū kantīnē. Un vai es zeķes mazgāju? Kā noplīst — metu prom. Cik tā manta te dārga.

— Labi, labi. Bet paskaties tad uz Taisnību, par provi sacīsim. Tam aug meitas — un vai viņam neiet labi? Tagad, kamēr jaunas, jau vēl nekas, bet kad paaugsies un sāks nākt boifrendi, un katrs nesīs līdzi pa pudelītei, ko meitas tēva sirdi iepriecināt — vai tad viņam nebūs dzīve?!

— Kā tad! — Lampatāns nebija pārliecināts, — Un tagad? Cik Taisnība tagad neizdod par visādiem blūmeriem un petikotiem? Nekā nebija. Precēšanās — tā ir pēdējā lieta pasaulē.

— Nesaki, nesaki, — Caurums bija iespītējies; viņam nepatika, ka cilvēki runāja pretī. — Ar tiem blūmeriem ir tāpat kā ar katru bizinesi: ja gribi dabūt naudu laukā, liec papriekš naudu iekšā. Ja gribi, lai precei kāda vērtība, tev viņa vispirms jāuzpulierē. Ja gribi, lai meitai rodas brūtgāni, tā jāuzpucē. Un padomā, kas Taisnībam tad būs par dzīvi — tur meitas, tur znoti, tur paša mīļa sieviņa. Ies pa Pigbridžas ielām kā zultāns!

— Pieturi nu labāk šito tubaiforu, — Lampatāns lika Caurumu pie darba, — it kā es nu nepazītu Taisnībenes! Un ja nepazīsti, paskaties Taisnībā: kur vēl kāds tā apspiests, kā tas nabags?

— Un kas viņai vainas? Kluss, mierīgs trimdas cilvēciņš. Kad mana vecā vēl bija viņas gados, tad gan man bija ko turēt. Cik mums bļodiņu nesaplīsa, cik telēķu nesadrupa, ja mana Minna drusku vien ieskaitās. Bet Taisnību māte . . . kā irbīte tekā pa māju — klusiņa, darbīga. — Nu ko, Pēter? Kas ir? Saņem sirdi rokā, saransim šito pašu bangalovu un uz ģimenes dienu ved Amāliju iekšā! Nodzersim te tādas kāzas, ka tu gadiem te viens varēsi dzīvot — neviens tuvumā nebūvēsies. Tādas lietas — ēj, Pēter! Kas tev notika? Tev nevajaga ūdeni?

Lampatānam bija izslīdējis cirvis no rokām, seja kļuvusi bāla, un acīs iezadzies nelāgs spožums. Viņš pastiepa roku uz priekšu kā Hamlets, tēva garu atgaiņājot.

— Ko tu teici? — viņš čukstēja, — kāda diena nāk? Ģimenes diena? Vai tad — — vai tad atkal jau maijs? Vai tad miera nekad nebūs?

Caurums redzēja, ka lieta nopietna.

— Maijs gan, — viņš lēni runāja, — un Ģimenes diena arī nāk virsū. Bet kas tad tev par to ko bēdāt Lai bēdā tie, kam tās ir — tiem tad jāpunktierē, kā ģimenes iepriecināt.

— Det iz vat jū sink, — Lampatāns pārgāja uz angļu valodu; kad bija kas nopietns runājams, tad viņam tā vedās labāk, — Ko nozīmē — nav ģimenes? Vai Amāliju esi aizmirsis?

— Pats taču nupat teici, ka jums tāda noruna, ka par preci viņa nedrīkst bilst, — Caurums nesaprata, — par ko tu vorijies?

Bet Lampatāns vairs neatbildēja. Nopietni, lēni un apzinīgi viņš vāca kopā izmētātos darba rīkus, sastūma materiālus pa vienu vietu un apvilka savu ādas kamzoli. Caurums skatījās un brīnījās; viņš bija cerējis, ka šodien iznāks ilgāka pastrādāšana, un ka Pēterim būs līdzi arī sava lāse siltuma, bet tagad izskatījās, ka šīsdienas talka cauri.

— Iesim nu, — Lampatāns vēlreiz pārlaida skatu būves vietai, — Nu jau kādu nedēļu te vairs nekāda nākšana nebūs. Pāries tās trakās dienas, tad jau atkal varēs . . . Tagad vairs cita nekā. Tagad tikai gultā iekšā un slimošanas vaina.

— Kādas trakās dienas? Kas par slimošanu? — Caurumam kļuva neomulīgi; vai Lampatāns, viņam neredzot, būtu galvu apskādējis?

— Ģimenes diena. Lai mums kāda noruna, bet kad nāk Ģimenes diena un avīzes raksta par ģimenes jaukumiem, tā vairs nelīdz nekāda noruna — tad man Amālija virsū un to vien dīc: precēties, precēties . . . dibināt ģimeni, gādāt bērniņus. Tad man vienīgais glābiņš slimot. Pret slimu viņai vēl ir žēlastība . . .

Kādu brīdi viņi brauca klusēdami.

Tad Caurums atsāka valodu:

— Bet ja nu tu ievadāsies jaunajā mājā un viens te dzīvodams kādreiz no tiesas saslimsi? Un ja tev draugi visi apmirs un tu paliksi pavisam viens pasaulē? Un ja visās citās mājās augs mazi Taisnībiņas vai Žēlastībiņas, bet tavs vārds nomirs līdz ar tevi — kas tad? Vai tu domā, tas kāds gods — būt pēdējam Lampatānam? Citur visur zels veselīgs ģimenes koks, tikai tu kvernēsi viens kā sauss zars, izkaltis un izčākstējis — vai tas tev patīk?

Lampatāns neatbildēja. Lūpas sakniebis viņš vadīja auto.

Bet Caurums pazina savu īrnieku. Viņš zināja — vēl mazliet, mazliet . . .

Auto apstājās. Caurumu māja bija sasniegta. Caurums izlēca pirmais un ieteidzās istabā pirms Lampatāna.

— Vecen, — viņš uzsauca ģimenes galvai, — pagādā zakuskas, man ar Pēteri runāšana. Un pēc kādas stundas lai atnāk Amālija. Bet lai neiztarkš, ka es viņu saucis. Ja viss ies kā vajaga, tad mums te vēl iznāks Ģimenes diena!

Augusts Nopūta

Pasaules raibumi

Parizē nesen kādā retu suvenīru izsolē četri amerikāņi un viens grieķis sacentās vairāksolīšanā par Napoleona matu cirtu. Amerikānis priecīgi samaksāja par šo retumu 3.000 dolarus, pārsolīdams līdzcensoņus par 250 dolariem.

☆

Kādam 25 g. v. bijušam krampļauzim ar viltotiem papīriem bija izdevies dabūt cietuma uzrauga posteni Hanoveras pilsētas cietumā.

Priekšniecībai nebija jausmas par viņa kriminālo pagātni, bet nelaimīgs sagadījums noveda tajā pašā cietumā vairākus tagadējā uzrauga kādreizējos „kollēgus", kopā ar kuriem viņš savā laikā bija sekmīgi veicis neskaitāmas ielaušanās zādzības. Apcietinātie piespieda uzraugu slepus iegādāt cietumā dzērienus un uzkožamos, vadīdami savās cellēs jautrus brīžus.

Nesen lieta atklājusies un uzraugam nācies atkal pievienoties saviem kādreizējiem amata brāļiem, gan ietērptam strīpainajās cietumnieka drēbēs.

JAUNA SUVERĒNA VALSTS RIETUMAFRIKĀ

Laikā, kad Eiropa un Ziemeļafrika vēl arvienu satraukuma pilnas par varbūtējiem sarežģījumiem sakarā ar Francijas atvaļināto ģenerāļu un „kolonistu" sacelšanos pret de Golla valdību, bet otrā pusē ne mazāks satraukums par neizdevušos iebrukumu Kubā, Rietumafrikā līdz šim britu virskundzībā turētā zeme Sierre Leone š. g. 27. aprīlī pasludināja sevi par brīvu suverēnu valsti.

Sagaidāms, ka to jau tuvākās dienās uzņems arī Apvienotās Nācijās, kur Sierre Leone ienāks kā 100. brīvā un „miermīlīgā" valsts. Kaut gan Sierre Leone pieder britu pasaules valstu visgaišākajām un visaugstāk attīstītām zemēm, vajadzīgo mieru pat tik lielos svētkos, kā neatkarības pasludināšana, te tomēr iespējams ieturēt tikai kailas varas līdzekļiem, par ko uzskatāmu liecību sniedz 29 opozicijas vadītāju apcietināšana dažas dienas pirms noliktajām svinībām.

Jauno valsti, Sierre Leone, atrodam „melnā kontinenta" rietumu malā, Atlantijas okeana piekrastē, ziemeļu puslodes tropu joslā. Britu pārvaldē šī zemes stūra piekrastes daļa, kolonija, nonāk jau 1787. gadā, kad te apmetas bez īpašnieka palikušie melnie vergi no Londonas, kā arī no vergu tirgotāju kuģiem izglābtie. 100 gadus vēlāk šai kolonijai pievieno arī aizmugures novadus kā britu protektorātu (1896. gadā). — Ziemeļos Sierre Leone satiekas ar nesen par neatkarīgu izsludināto Gvineju, agrāko franču koloniju, kas pēdējā laikā rietumu pasaulei sagādā krietni daudz nepatikšanu ar savu novirzīšanos austrumu pasaules ietekmē. Gvineja jauno Sierre Leone valsti apliec arī no austrumiem. Dienvidaustrumos turpretim tā satiekas ar mūsu dienu pašu vecāko neģeru brīvvalsti, Liberiju.

Platībā Sierre Leone aizņem 72.326 kv. km. Iedzīvotāju sastāvā pārsvarā Sudanas neģeri.

Galvaspilsēta Frītauna (Freetown) veido jaunās valsts lielāko un rosīgāko saimniecisko un kultūrālo mezglu. Blakus britu zemēs izplatītajam pārvaldes veidam, te līdz pat šim brīdim vēl arvienu darbojas arī sen senās vecāko padomes un cilšu virsaišu lokālās pārvaldes. Protektorāts tādā kārtā sadalīts 146 virsaišu novados jeb „valstiņās". Kā tas atrisināsies turpmāk, pašreiz vēl nav tiešu norādījumu, bet tā kā patriarchālā iekārta nav savienojama ar modernā parlamenta pārvaldes veidu, te nākotnē var sagaidīt zināmas grūtības.

Sierra Leone diezgan bagāta ar derīgiem izrakteņiem. Te atrod dzelzs un chroma rūdas, dimantus un arī zeltu. Iedzīvotāju galvenā nodarbošanās saistās ar īpatnējo siltzemju lauksaimniecību. Kā galvaspilsētā — modernās dzirnavās, tā laukos — rokas dzirnavās maļ un atčaumalo rīsu, skalda palmu riekstus, iegūstot kodolus, spiež palmu eļļu, žāvē zivis, gatavo istablietas (Frītaunā arī eksportam) auž audumus u. tml. Pašu zemē ražotās pārtikas tomēr nepietiek un daļu nākas ievest.

Jā, Sierre Leone sasniegusi pietiekami lielu „briedumu" un „gatavību", lai tai varētu uzticēt sevis pārvaldīšanu un ļaut pacelties suverēno valstu augstumos, ienākt brīvo valstu saimē un spriest un darboties pasaules lielakajā starptautiskajā organizācijā — Apvienotās Nācijās kopā ar jaunajām un vecajām, lielajām un mazajām suverēnām valstīm kā līdzīgs ar līdzīgu.

To vērojot, uzkrīt, ka Vecajā pasaulē, daudzinātajā cilvēces kultūras šūpulī, norisinas pretēja kustība: tur agrākās kultūras tautu valstis mēdz pakļaut, tautām atņemt pašnoteikšanos, atņemt suverēnitātes tiesības un tās samalt un iznīcināt . . .

KUPLA JAUNATNES SA[...] ŅUJORKĀ

Ap 150 tautiešu bija kopā sestdien, 6. maijā, Sv. Toma baznīcas apakš. zālē uz Ņujorkas latv. ev. - lut. draudzes Bronksas svētdienas skolas 10 gadu pastāvēšanas atceri. Pēc māc. A. Ozola īsa svētbrīža un programmas vadītāja A. Leždkalna ievada, ALA's izglītības daļas vadītājs M.Celms sveica skolu un skolotājus.

„Ar latviešu baznīcu vien nepietiek, vajaga arī latviešu skolas," teica runātājs. Viskonsinā pie Milvokiem gadsimta sākumā nodibinājās latviešu „pagasts" ar apmēram 150 saimniecībām, bija latviešu draudze ar baznīcu, bet nebija latviešu skolas. Baznīcu 1948. gadā likvidēja, jo tādu, kas turējās pie latviešu kultūras, vairs tikpat kā nebija. Bostonā no 1908. gada līdz 1923. gadam pastāvēja latviešu skolas, bet tad sākās komūnisma ietekme, un šinī skolā pārgāja uz krievu valodu, un līdz ar to latviešu skolas izbeidzās. Saujiņa latviešu bija arī Filadelfijā un Cikāgā, bet arī te maz paturējuši latviskumu pēc 59. g. Savu runu M. Celms nobeidz ar vēlējumu, lai latvieši vēl pēc 100 gadiem Ņujorkā sanāktu kopā kā latvieši.

Ņujorkas svētdienas skolu padomes vārdā sveic māc. A. Ozols, norādot, ka Bronksas svētdienas skolā kā skolotājas pašreiz darbojas divas šīs skolas absolventes Rasma Kalniņa un Aija Vesele. Pēc tam izsniedza skolotājiem atzinības rakstus, saskaņā ar draudzes valdes lēmumu. Rakstus saņem H. Braunfelde, kas Ņujorkas skolās darbojas 13 gadus, Nik. Kalniņš, 12 g., Bronksas skolas pārzinis Fr. Kurats un R.Pētersone (10 g.), kā arī G. Upmale, M. Pētersone un M. Grundmane (9 g.)

Draudzes valdes vārdā sveica A. Lejiņš, no Bruklīnas skolas — A. Rusleja, draudzes dāmu komitejas — M. Čivzelis, pasniedzot ziedus un grāmatu velti. T. Pētersons sveica no Bronksas rajona, vai kā viņš pats uzsvēra, no Bronksas pagasta.

A. Klīve no Komitejas Latvijas brīvībai aicināja nepagurt, norādīja arī uz skolotāju lielo atbildību, stiprinot latviešu jaunatni nākamai cīņai par Latviju. No skautiem un gaidām sveic P. Matsons, pasniedzot ziedus. Kā Bronksas skolas vecāku pārstāvis runāja E. Vermelis, absolventu vārdā R. Kalniņa.

Bronksas skolas pārzinis F. Kurats pateicās apsveicējiem, norādot, ka drūmiem brīžiem seko priecīgāki, bet kopīgi jācīnās, lai bērni izaugtu latvieši.

Skolotājs Nik. Kalniņš norādīja, ka liela ir skolotāju atbildība, bet nevar padarīt visu, ko vajadzētu. Tiek runāts, ka vajadzētu jaunas metodes, bet mūsu apstākļos nepietiktu arī ar amerikāņu metodēm. Vajaga atbalstu arī no vecākiem mājās, lai sēkla kristu auglīgā zemē, bet gadās arī, ka tīrums nenāk pie sējēja, jo bērni paliek mājās un nenāk uz skolu.

V. Irbe norād[...] mit gadus Bro[...] neapmierinošās[...] mis par jaun[...] skolai un diev[...] ma komiteja c[...] ļus un telpas.

Priekšnesum[...] V. Rudzīte c[...] kvintets dzied[...] mas, uzstājās v[...] koris, bet vec[...] Ģedulis nodzie[...] komponistu d[...] vellas Tobis pa[...]

FIL[...] JAUN[...]

Pavasara s[...] kad šai svešās[...] pilnos ziedos te[...] lijas un ķirši a[...] toties, Filadelf[...] nekļi un jaun[...] traukti un sav[...] plaukstoši zied[...] pavasara ūdeņi[...] dzīto vienas n[...] vas organizāci[...] lejas svinēšana[...] pus lielpilsētas[...] lām, ārpus ska[...] ligajiem trokšņ[...] jiem un kaitīg[...] ļiem — jaukā[...] ziedondārzā. U[...] county" klub[...] ērtajās telpās,[...] jauniešu čalām[...] jas svētku sv[...] spožumā un c[...] vien jāatzīst, k[...] saskaņot lielās[...] ar īstu latviešu[...] ties un nepiep[...] svešumā . . .

Savā svētku[...] latviešu jauna[...] Juris Jauntir[...] gaišo ideālism[...] visko mērķu[...] dam pieminot[...] — pulciņa dib[...] Filadelfijas[...] pulciņu šai ju[...] arī šejienes[...] vadītāji, prot[...] Brīvo latvju[...] chens, no Fil[...] ju un draudz[...] Dr. N. Vīksn[...] Filadelfijā P.[...] ba V. Strazds[...]

Priekšnesum[...] iepriecināja t[...] blis ar raiti u[...]

KAPTEINIM PĒTERIM OZOLIŅ[...]

DV ASV pr-ža vietn. - kasieris Pēteris Ozoliņš 17. maijā atskatās uz 65 mūža gadiem, kas sirmajam karavīram pagājuši nepārtrauktā un neatlaidīgā darbā, dažādās karaspēka daļās, kur jubilārs pildījis daudz un dažādus amatus un sabiedriskos darbos. Pašlaik P. Ozoliņš nu jau piekto gadu godam tura DV ASV „naudas maku", ko sargā un glabā ar lielu rūpību un sīkstumu.

Kapteiņa P. Ozoliņa šūpulis kārts Vidzemes augstienē pie Aronas upes, ko tas atceras vēl šodien. P. v[...] mirst tēvs un[...] jo agri iepazī[...] bu un visām[...] bet to arī nor[...] nām, kas nep[...]

Jubilārs 191[...] vas skolotāju[...] nāk Alekseja[...] vā, pēc kur[...] virsnieku pi[...] krievu pulkam[...] jas laikā O. p[...] kas cīņas pret[...] ievaino, un ar[...] atgriežas dzim[...] jaunās Latvij[...] Daugavpils ga[...] tieslietas, izst[...] plānus un vēlā[...] ķu uzdevumu[...] pārvaldē.

Lielinieki[...] mobilizē un vi[...] Latvijas banka[...] ļu.

1944. g. jubi[...] kara dienestā[...] apsardzības p[...] slimības dēļ vi[...] nesta, un tas[...] darbā. Vēlāk[...] ziegums" jāizp[...] gūstu amerikā[...]

Tikko ieradi[...] stājas DV rin[...] Cikāgas apvie[...] pēc ievēlēšana[...] šo pašu amatu[...] lārs iekārto u[...] matvedību, 2 g[...] šu palīdzības[...] daļu, un pēdējā[...] varotais Cikāg[...]

Ir māte mani mācījusi,
Kā vieglāk kalnā nastu nest.
Ir māte mani mācījusi,
Kā pērkoņlaikā krustu mest

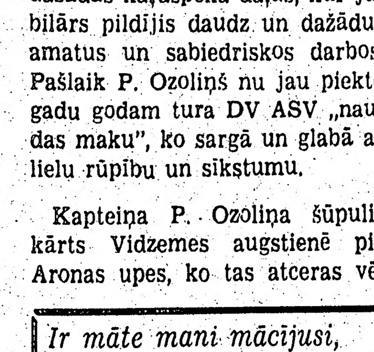

SVE[...]
AR[...]
Ve[...]
231 RONCESV[...]
TORONTO. T[...]
A.[...]

...S GALS

...LIEM

garantēju līdz sabiedroto ienākšanai par Musolini drošību . . ."

Kaislīgu dusmu pārņemts no sava sēdekļa uzlec Pavolini, sit roku uz galda un kliedz:

„Nekad mēs nenovilksim melnos kreklus! Tas ir mūsu karogs un gods kaujas laukā."

Ikviens no klātesošiem jūt, cik tukša šī frāze. Katrs zina, arī Pavolini, ka fašistiskā milicija tuvu sabrukumam, ka neskaitāmi virsnieki un kareivji savus melnos kreklus, „karogu un godu kaujas laukā", sen pārmainījuši nevis pret pelēki-zaļo armijas formu, bet pret neuzkrītošu civilapģērbu.

Pavolini priekšlikums uzvar.

Novērojot Musolini, redzama viņa pārvērtība. Seja, kas kādreiz pauda enerģijas pārpilnību, tagad novājējusi. Mīkstās, spīdīgās lūpas bālas, kādreiz spožās acis trulas. Itālijas vadonis tagad atgādina noguršu, pievīltu, miesā un dvēselē slimu cilvēku.

Feldmaršals Graciani paskaidro militāro stāvokli. Musolini to uzklausa tikai pavirši. Savu slēdzienu tas pieņēmis jau agrāk. Viņš pavēl visu sagatavot aizbraukšanai. Brauciena mērķis Como, bet izbraukšanas laiks — plkst 17.00.

Kādēļ šāda steiga?

No archibīskapa pils nāk brīdinājums, ka pilsētā plkst. 14.00 sāksies vispārēja sacelšanās pret fašistiem. Augšitālijas atbrīvošanas komiteja nedēļām ilgi atrodas šeit un darbojas pagrīdē. Tāpat partizānu virsvadība, ko vada ģenerālis Cardona. Viņš ir ģenerālis bez armijas un ieročiem. Kaujas spējīgas partizānu nodaļas atrodas kalnos un līdzenumos, bet ne šeit. Pilsētā ir stipras vācu SS, un fašistu izlases vienības.

Milānā vēl valda miers. Strādnieki kā parasti no rīta devās uz savām darba vietām un fabrikām. Rūpniecības uzņēmumi strādā. Dzīve iet savu normālu gaitu, varbūt drusku drudžaināk nekā parasti, jo katrs saprot, ka kara beigas ir tuvu.

Sanāksmē pārliecināta, ka Duče grib caur Como nokļūt Alpos un tur izdarīt pēdējo varonīgo pretošanos. Tomēr neviens nezina, kas notiek Duces smadzenēs. Neviens nenojauš, ka viņu slepenībā vēl citi plāni, citi mērķi, kas krasi un smieklīgā pretstatā ar vārdiem, kurus viņš vakar no prefektūras balkona uzsauca kādai kaujas vienībai:

„Draugi, no jums sagaidu tādu pašu uzticību, kādu es jums esmu devis, tādu pašu uzvaras pajāvību, ar kādu es esmu pildīts līdz pēdējam elpas vilcienam. Ja tēvija zaudēta, tad nav vairs vērts dzīvot . . ."

(Turpinājums sekos)

...RĒNA VALSTS ...AFRIKĀ

72.326 kv. km. Iedzīvotāju sastāvā pārsvarā Sudanas nēģeri.

Galvaspilsēta Fritauna (Freetown) veido jaunās valsts lielāko un rosīgāko saimniecisko un kultūrālo mezglu. Blakus britu ieviestajam pārvaldes veidam, te līdz pat šim brīdim vēl arvienu darbojas arī sen senās vecāko padomes un cilšu virsaišu lokālās pārvaldes. Protektorāts tādā kārtā sadalīts 146 virsaišu novados jeb „valstiņās". Kā tas atrisināsies turpmāk, pašreiz vēl nav tiešu norādījumu, bet tā kā patriarchālā iekārta nav savienojama ar moderna parlamenta pārvaldes veidu, te nākotnē var sagaidīt zināmas grūtības.

Sierra Leone diezgan bagāta ar derīgiem izrakteņiem. Te atrod dzelzs un chroma rūdas, dimantus un arī zeltu. Iedzīvotāju galvenā nodarbošanās saistās ar īpatnējo siltzemju lauksaimniecību. Kā galvaspilsētā — modernās dzirnavās, tā laukos — rokas dzirnavās maļ un atčaumalo rīsu, skalda palmu riekstus, iegūstot kodolus, spiež palmu eļļu, žāvē zivis, gatavo istablietas (Frītaunā arī eksportam) auž audumus u. tml. Pašu zemē ražotās pārtikas tomēr nepietiek un daļu nākas ievest.

Jā, Sierre Leone sasniegusi pietiekami lielu „briedumu" un „gatavību", lai tai varētu uzticēt sevis pārvaldīšanu un ļaut pacelties suverēno valstu augstumos, ienākt brīvo valstu saimē un spriest un darboties pasaules lielakajā starptautiskajā organizācijā — Apvienotās Nācijās kopā ar jaunajām un vecajām, lielajām un mazajām suverēnām valstīm kā līdzīgs ar līdzīgu.

To vērojot, uzkrīt, ka Vecajā pasaulē, daudzinātajā cilvēces kultūras šūpulī, norisinas pretēja kustība: tur agrākās kultūras tautu valstis mēdz pakļaut, tautām atņemt pašnoteikšanos, atņemt suverēnitātes tiesības un tās samalt un iznīcināt . . .

KUPLA JAUNATNES SANĀKSME ŅUJORKĀ

Ap 150 tautiešu bija kopā sestdien, 6. maijā, Sv. Toma baznīcas apakš. zālē uz Ņujorkas latv. ev. - lut. draudzes Bronksas svētdienas skolas 10 gadu pastāvēšanas atceri. Pēc māc. A. Ozola īsa svētbrīža un programmas vadītāja A. Lezdkalna ievada, ALA's izglītības daļas vadītājs M.Celms sveica skolu un skolotājus.

„Ar latviešu baznīcu vien nepietiek, vajaga arī latviešu skolas," teica runātājs. Viskonsinā pie Milvokiem gadsimta sākumā nodibinājās latviešu „pagasts" ar apmēram 150 saimniecībām, bija latviešu draudze ar baznīcu, bet nebija latviešu skolas. Baznīcu 1948. gadā likvidēja, jo tādu, kas turējās pie latviešu kultūras, vairs tikpat kā nebija. Bostonā no 1908. gada līdz 1923. gadam pastāvēja latviešu skolas, bet tad sākās komūnisma ietekme, un šinī skolā pārgāja uz krievu valodu, un līdz ar to latviešu skolas izbeidzās. Saujiņa latviešu bija arī Filadelfijā un Čikāgā, bet arī te maz paturējuši latviskumu pēc 59. g. Savu runu M. Celms nobeidz ar vēlējumu, lai latvieši vēl pēc 100 gadiem Ņujorkā sanāktu kopā kā latvieši.

Ņujorkas svētdienas skolu padomes vārdā sveic māc. A. Ozols, norādot, ka Bronksas svētdienas skolā kā skolotājas pašreiz darbojas divas šīs skolas absolventes Rasma Kalniņa un Aija Vesele. Pēc tam izsniedza skolotājiem atzinības rakstus, saskaņā ar draudzes valdes lēmumu. Rakstus saņem H. Braunfelde, kas Ņujorkas skolās darbojas 13 gadus, Nik. Kalniņš, 12 g., Bronksas skolas pārzinis Fr. Kurats un R.Pētersone (10 g.), kā arī G. Upmale, M. Pētersone un M. Grundmane (9 g.)

Draudzes valdes vārdā sveica A. Lejiņš, no Bruklīnas skolas — A. Rusleja, draudzes dāmu komitejas — M. Čivzelis, pasniedzot ziedus un grāmatu velti. T. Pētersons sveica no Bronksas rajona, vai kā viņš pats uzsvēra, no Bronksas pagasta,

A. Klīve no Komitejas Latvijas brīvībai aicināja nepagurt, norādīja arī uz skolotāju lielo atbildību, stiprinot latviešu jaunatni nākamai cīņai par Latviju. No skautiem un gaidām sveic P. Matsons, pasniedzot ziedus. Kā Bronksas skolas vecāku pārstāvis runāja E. Vermelis, absolventu vārdā R. Kalniņa.

Bronksas skolas pārzinis F. Kurats pateicās apsveicējiem, norādot, ka drūmiem brīžiem seko priecīgāki, bet kopīgi jācīnās, lai bērni izaugtu latvieši.

Skolotājs Nik. Kalniņš norādīja, ka liela ir skolotāju atbildība, bet nevar padarīt visu, ko vajadzētu. Tiek runāts, ka vajadzētu jaunas metodes, bet mūsu apstākļos nepietiktu arī ar amerikāņu metodēm. Vajaga atbalstu arī no vecākiem mājās, lai sēkla kristu auglīgā zemē, bet gadās arī, ka tīrums nenāk pie sējēja, jo bērni paliek mājās un nenāk uz skolu.

V. Irbe norādīja, ka visus desmit gadus Bronksas skola bijusi neapmierinošās telpās, rajons lēmis par jauna īpašuma iegādi skolai un dievnamam, bet īpašuma komiteja cer sagādāt līdzekļus un telpas.

Priekšnesumu daļā absolvente V. Rudzīte deklamēja, skolas kvintets dziedāja tautas dziesmas, uzstājās vidusskolēnu runas koris, bet vecāku pārstāvis V. Ģedulis nodziedāja trīs latviešu komponistu darbus absolventes vellas Tobis pavadībā. **V. I.**

PĪRSONS AICINĀTS ATKLĀT DZIESMU SVĒTKUS

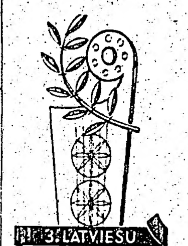

Dziesmu svētku rīcības komitejas sēdē, 4. aprīlī, pārrunāja daiļamatniecības izstādes budžetu. Izstādes tehniskā komitejā darbosies — E. Skujevskis (pr-dis), V. Vilsone un O. Neimers. Rīcības komiteja aizrāda daiļamatniekiem nekavēties ar darbu pieteikšanu.

Plašākas pārrunas bija svētku atklājēja jautājumā. Kā zināms, jau bija aicināti Kanadas premjērs J. Dīfenbeikers, ārlietu ministrs H. Greens, kas dažādu apstākļu kavēti, tomēr nebija varējuši aicinājumu pieņemt. Vēl bija aicināts Kanadas federālā parlamenta prezidents R. Mičeners. Bet kā vēstule rīcības komitejai pauda, arī viņš nevar atsaukties aicinājumam.

Dziesmu svētku atklājēja pienākumiem minēja vairākas kandidātūras, beidzot vienojoties aicināt opozīcijas līderi — liberāļu partijas vadītāju L. Pīrsonu. Par rakstnieku cēliena izkārtojumu un autoriem tuvāku ieskatu sniedza B. Senkēviča un R. Bregžis. Cēliens notiks 2. septembrī, pl. 11.00 rītā Leģiona zālē. Būs pārstāvēta proza un dzeja, un kā autorus minēja Hugo Puriņu, Ģirtu Salno, Jāni Klīdzēju, Elzu Ķezberi, Zentu Liepu (no ASV) un Veltu Tomu, Irmu Grebzdi, Artūru Voitku u. c. no Kanadas. Rakstnieku cēliena priekšdarbus veic Latviešu preses b-bas Kanadas kopas pr-ce B. Senkēviča. Svētku programmas brošūru sastādīt lūdza J. Vītolu. **No diviem pieteiktiem dziesmu svētku saukļu tekstiem izvēlējās: „Dziesma latvjus vieno, dziesma tautu ceļ".** Pieņemtā teksta autore izrādījās Tonija Krūka.

FILADELFIJAS LATVIEŠU JAUNATNES PULCIŅA 10 GADU SVĒTKI

Pavasaŗa saules apmirdzēti, kad šai svešās zemes malā jau pilnos ziedos teiksmainās magnolijas un ķirši arī jau sākuši sārtoties, Filadelfijas latviešu jaunekļi un jaunavas, priecīgi satraukti un saviļņoti, gluži kā plaukstoši ziedu ceri, kā tekoši pavasaŗa ūdeņi, traucas uz izraudzīto vienas nakts mājvietu savas organizācijas 10 gadu jubilejas svinēšanai. Tā atrodas ārpus lielpilsētas akmeņainajām ielām, ārpus skarbajiem un nemīlīgajiem trokšņiem un netīkamajiem un kaitīgajiem ielu putekļiem — jaukā apvidū, kā pašā ziedondārzā. Un šeit, „Melrose county" kluba piemīlīgajās un ērtajās telpās, reizē ar latviešu jauniešu čalām, ienāk arī jubilejas svētku svinīgums pienācīgā spožumā un diženumā. No tā vien jāatzīst, ka jaunā audze prot saskaņot lielās dienas svinīgumu ar īstu latviešu lepnumu, neliecoties un nepieplokot zemei pat svešumā . . .

Savā svētku runā Filadelfijas latviešu jaunatnes pulciņa pr-ks Juris Jauntirāns izcēla pulciņa gaišo ideālismu un kalpošanu latvisko mērķu un ideālu labā, godam pieminot pirmos celmlaužus — pulciņa dibinātājus.

Filadelfijas latviešu jaunatnes pulciņu šai jubilejas dienā sveica arī šejienes lielāko organizāciju vadītāji, proti: no Filadelfijas Brīvo latvju biedrības J. Šmitchens, no Filadelfijas organizāciju un draudžu sadarbības centra Dr. N. Vīksniņš, DV apvienības Filadelfijā P. Pupurs, sporta kluba V. Strazds u. c.

Priekšnesumu daļā patīkami iepriecināja tautas deju ansamblis ar raiti un iznesīgi izpildītām tautas deju virknēm. Drāmatiskā uzvedumā īpaši izcēlās Judīte Jauntirāne un Eriks Šmits, bet otrā — izteikti patriotiskā aranžējumā Maija Medne, Renāte Krieviņa un A. Berķe. Solo dziesmas dziedāja Aida Bērziņa.

Sarīkojums bija pulcinājis pārri par 200 viesu un jaunatnes draugu.

KONCERTS INDIĀNĀPOLĒ

Aprīļa pēdējā sestdienā Indiānāpolē, vietējā vācu kluba „Liederkranz" telpās, notika Indiānas latviešu biedrības jauktā koŗa tradicionālais pavasaŗa koncerts.

Diemžēl, jau otro gadu pēc kārtas šis nopietni iecerētais sarīkojums izvēršas kādreizējo „labo zaļumballu upes līcī" kvalitātē... Neraugoties uz vairākkārtējiem aizrādījumiem, ILB jauktā koŗa diriģents brīvmākslinieks Valdemārs Meļķis — acīmredzot — nevar un nevar atmest savu paņēmienu — skaļā balsī saukt dziedamos vārdus un dot dziedātājiem dažādus norādījumus! Pat klausītāju pēdējā rindā sēžot, nepārtraukti dzirdami — un jo īpaši dziesmu klusinātākajās vietās — M. „rīkojumi": „Klusāk!", „Pssst!", „Braši!", „Tagad!" u.t.t., u.t.t. Šoreiz šiem nelāgajiem traucējumiem vēl pievienojās gandrīz nepārtraukta mēbeļu čīkstēšana . . . Izrādījās, ka „vainīgais" ir galds, ko izmantoja diriģenta paaugstinājumam! Vai tad nevienam neienāca prātā pirms sarīkojuma pārbaudīt šīs mēbeles stabilitāti?... Gribot negribot, koncerta klausītāju sejās tādēļ iezagās ne tikvien smīns, bet pat atklāts smaids, un E. Dārziņa „Mēness starus stīgo" laikā vairāki klausītāji vairs neizturēja un koncerta telpu atstāja . . .

Koncertu ievadīja tema „Pūt, vējiņi . . . ", kam sekoja J. Vītola „Gaismas pils", J. Vītola „Upe un cilvēka dzīve", E. Dārziņa „Mēness starus stīgo", J. Saksa „Pie Staburaga saule riet", E. Melngaiļa „Senatne" un V Ozoliņa „Latvija daiļā"; koncerta trešajā daļā dzirdējām V.Bērzkalna „Skaista mana brāļa sēta", A. Ābeles „Trīs meitiņas saderēja", E. Freimanes „Aiz kalniņa" (ko vajadzēja atkārtot) un J. Kalniņa „Redz, kur jāja"; šo koncerta daļu atkal izvadīja tema „Pūt, vējiņi . . . "

Programmas otrā daļā dzirdējām Jāņa Melbārža trīs baritona solo — E. Dārziņa „Spāniešu romance", J. Vītola „Dzeltens manis kumeliņš" un J. Vītola „Rīga dimd". Patiesais, sirsnīgais sniegums patika un imponēja. Klavieŗu pavadījums bija drusku par skaļu, traucēdams dziedājumu. Pianistam šeit taču jābūt tikai piekļāvīgam pavadītājam, nevis dominējošam solistam!

Programmas pēdējā daļā pēc apmēram 4 gadu pilnīgas klusēšanas publikas priekšā atkal parādījās ILB jaunatnes deju grupa, sava tagadējā jaunā vadītāja Jāņa Dabara vadībā sniedzot Kamoliņu, Rucavieti, Jautro stūri un Ritenīti. Akordeona pavadījumus izpildīja gados vēl gluži jauniņais Leons Meirāns. Pirmā publiskā uzstāšanās — kā jau sagaidāms — bija mazliet nedroša, tomēr pietiekami precīza un piekļāvīga. Arī visu gados jauno dejotāju soļi atzīstami par pietiekoši precīziem un izteiksmīgiem.

Vakaru turpināja saviesīgā dzīve, par latviešu gaumei piemērotu deju mūziku gādājot šejienes tautiešu iecienītajai Hagemaiera vācu deju kapellai.

Gundārs Grislītis

LATVIJAS AMERIKĀ pārstāvis KLĪVLENDĀ

pieņem jaunus abonentus, kārto abonementu pagarinājumus un sniedz informāciju.

J. Ezergailis, 12102 Milles Ave. Cleveland 5, Ohio, USA.

KAPTEINIM PĒTERIM OZOLIŅAM 65 GADI

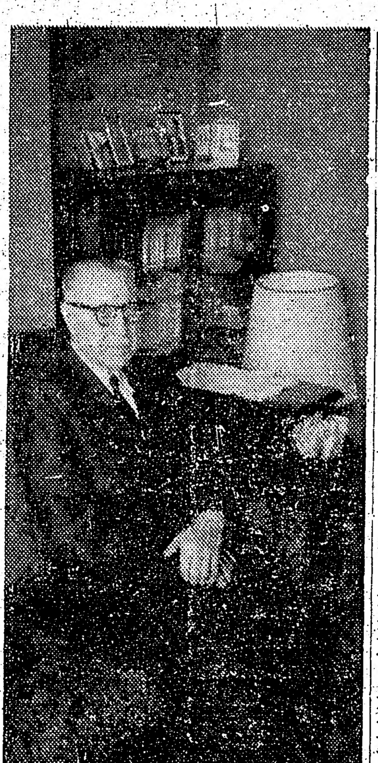

DV ASV pr-ža vietn. - kasieris Pēteris Ozoliņš 17. maijā atskatās uz 65 mūža gadiem, kas sirmajam kaŗavīram pagājuši nepārtrauktā un neatlaidīgā darbā, dažādās kaŗaspēka daļās, kur jubilārs pildījis daudz un dažādus amatus un sabiedriskos darbos. Pašlaik P. Ozoliņš nu jau piekto gadu godam tura DV ASV „naudas maku", ko sargā un glabā ar lielu rūpību un sīkstumu.

Kapteiņa P. Ozoliņa šūpulis kārts Vidzemes augstienē pie Aronas upes, ko tas atceras vēl šodien. P. vēl mazam esot, nomirst tēvs un pusaudzim nākas jo agri iepazīties ar smagu darbu un visām dzīves grūtībām, bet to arī norūda vēlākām ciešanām, kas nepaliek aiztaupītas.

Jubilārs 1916. g. beidz Pleskavas skolotāju semināru, tad nonāk Alekseja kaŗa skolā Maskavā, pēc kuŗas beigšanas jauno virsnieku piekomandē kādam krievu pulkam Urālos. Revolūcijas laikā O. pievienojas spēkiem, kas cīnas pret lieliniekiem. Viņu ievaino, un ar Troickas pulku tas atgriežas dzimtenē, drīz ir atkal jaunās Latvijas armijas rindās. Daugavpils garnizonā viņš vada tieslietas, izstrādā mobilizācijas plānus un vēlāk strādā par sevišķu uzdevumu virsnieku divīzijas pārvaldē.

Lieliniekiem ienākot, P. O. demobilizē un viņš pāriet darbā uz Latvijas bankas Valmieras nodaļu.

1944. g. jubilāru atkal iesauc kaŗa dienestā un iedala 5. Robežapsardzības pulkā, bet smagas slimības dēļ viņu atbrīvo no dienesta, un tas atgriežas bankas darbā. Vēlāk jubilāram šis „noziegums" jāizpērk ar 13 mēnešu gūstu amerikāņu zonā Vācijā.

Tikko ieradies ASV, jubilārs stājas DV rindās un 5 gadus ir Čikāgas apvienības kasieris, bet pēc ievēlēšanas DV zemes valdē, šo pašu amatu pilda tur. Jubilārs iekārto un izveido DV grāmatvedību, 2 gadus vada Latviešu palīdzības fonda Čikāgas nodaļu, un pēdējā laikā ir LPF pilnvarotais Čikāgā.

Ir māte mani mācījusi,
Kā vieglāk kalnā nastu nest.
Ir māte mani mācījusi,
Kā pērkoņlaikā krustu mest

SVEICIET MĀTI AR ZIEDIEM.

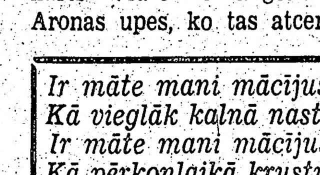

Venus

FLORISTS

231 RONCESVALLES AVE., TORONTO. TEL. LE 4-4645

A. PUTNIŅŠ

VIŅI DZIEDĀS TORONTO

L.U. studentu biedrības „Dziesmuvara" koris. Diriģents: prof. Adolfs Ābele. Koŗa priekšnieks: Nikolajs Plato.

Soprāni: Irēne Baumane, Velta Baumane, Amālija Briede, Viktorija Daulberga, Elza Lūsiņa, Charisa Lūksa, Alīda Nusbauma, Skaidrīte Opmane, Māra Paegle, Anna Plato, Lūcija Rīdziniece, Nina Rundāne, Aina Stumbre, Malda Šneidere, Aija Vītiņa, Edīte Ūdre, Ilga Upmane. **Alti:** Baiba Guidotti, Austra Līdace, Anna Lielbriede, Anna Kalniņa, Mirdza Kleinhofe, Milda Krūmiņa, Mirdza Kuga, Biruta Ose, Elza Paegle, Ludmilla Siksna, Līze Šlakāne, Olga Vītiņa, Irma Vītiņa, Mirdza Vītiņa.

Tenori: Arvīds Līdacis, Jūlijs Lezdiņš, Jānis Mintāls, Auseklis Pērkons, Nikolajs Plato, Jānis Gaiķis, Jānis Osis, Vilis Paeglis, Mārtiņš Irbēns. **Basi:** Artūrs Krūmiņš, Andrejs Krūmiņš, Artūrs Krūmiņš,jun., Juris Krūmiņš, Artūrs Belmanis, Uldis Bluķis, Jānis Mangulis, Verners Vītiņš, Viktors Rundāns, Emīls Sakss, Andrējs Purmalis, Aleksandrs Siksna, Alberts Ūdris.

LASĪTĀJU vēstules

FORMULE, KĀ GRIBI . . .

Mūsu lakrakstā 29. apr. vēstulē „Laba oma" kāds tautietis izsakas, ka vajadzētu mēģināt panākt līdzekļu atbrīvošanu nacionāli - kultūrālām vajadzībām, un viss atkarāšoties no prasības pareizā formulējuma. — Praksē bieži redzam, ka tomēr nav vis svarīgākais, ko mēs sakām, bet mums jāzina, ko teiks pretējā puse, kas pārvalda šos naudas līdzekļus. Naudas izlietošanu saista ar noguldītāja gribu — naudu nevar piešķirt ASV pilsoņiem (kaut arī latviešu izcelsmes), tā glabājama neatkarīgai Latvijas valstij.

Kollēga Sanders jau domā labi, bet taču nevaram nelikumīgas lietas darīt; kā var Latvijas valsts naudu atdot kādiem tur kultūrāliem mērķiem, ko izmantotu svešas valsts pilsoņi (kaut arī „letiņi"). Te smaga principa lieta.

(Jā, un kāda garantija, ka tagad kultūrālu mērķu sekmēšanas vietā, ja dabūtu to naudu, atkal nepalaidīs kādu „numuriņu", tāpat kā ar tām naglām?,.).

Mag iur. E. Lapiņš.

KĀDĒĻ?

Jaunatnes apgāda „Ceļinieks" izdodamajā „mēnešrakstā latviešu zēniem un meitenēm visā pasaulē", „Mazputniņš", jau ilgāku laiku turpinājumos tiek publicēts kāda Valža Viestura visai apšaubāmas kvalitātes dēku stāsts „Neskaitāmas reizes briesmās". Nesen iznākušajā mēnešraksta 26. numurā minētajam stāstam pievienota — boļševiku okupētās Rīgas centra karte, kuŗā lasām gan Padomju bulvāri, Komjaunatnes krastmalu un Komunāru bulvāri, gan Ļeņina ielu, Maskavas ielu, Marksa ielu, Fr. Engelsa ielu, P. Stučkas ielu, 13. janvāŗa ielu, Revolūcijas ielu un tml.!

Kādēļ mūsu bērniem jāstudē okupētās Rīgas komūnistiskie ielu nosaukumi? . . .

Kurzemnieks.

VĪRI DZIED

Čikāgas vīru koris „Daugavieši" savu gadskārtējo koncertu 5. maijā Mākslas mūzeja zālē ievadīja ar samērā grūtām J. Vītola dziesmām „Kalējs" (Skalbes vārdi), „Dies irae" (Plūdonis), „Uguns milna" (Brigadere) u. c., kuŗas reti nākas dzirdēt, jo uzstāda koŗiem lielas prasības. Diriģents Ernests Kupcis bija uzdrīkstējies tās iestudēt, lai rādītu koŗa dotumus. Otrā posmā dzirdējām J. Ciruļa „Koklētājs", B. Skultes „Vai tu nāksi", E. Dārziņa „Lai vētra krāc", „Mirdzi kā zvaigzne" u. c.

Klausītājiem patika otrā un trešā posma dziedājumi un dažas dziesmas nācās atkārtot. Beigās sumināja diriģentu ziediem, tāpat pateicās arī koŗa valdes pr-kam Kārlim Vanagam.

Koncerts bija labi apmeklēts, jo no 400 vietām turpat visas bija izpārdotas, kas liecina, ka koŗu koncerti patīk.

Korī pašreiz 40 balsis un, turpinot rūpīgu darbu, tas kļūs arvien spēcīgāks un skanīgāks savos sniegumos. **O. Krolls.**

Savienotās VALSTĪS

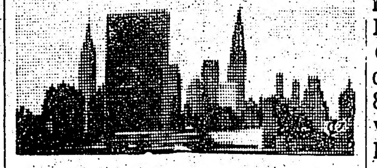

ŅUJORKĀ

⊙ Kurzemes cietokšņa piemiņu rīkoja Kaŗa invalīdu apvienība Džamaikā 6. maijā. Vakaru atklāja A. Bērziņš, bet R. Ancāns stāstīja par Kurzemes cīņām un jēgu šodienas skatījumā. Kā Kurzemes cietokšņa pārstāvis runāja R. Turks. Sekoja deklamācijas un draudzīgs vakars dāmu komitejas sarīkojumā.

Pirms tam notika invalīdu valdes sēde, kur apstiprināja dažas amatpersonas. LKIA pilnvarotais vicepriekšsēdis Kanadā V. Adītājs, žurnāla Kaŗa Invalīds redaktors V. Pomelnieks, sarīkojumu daļas vadītājs P. Kurbis, bibliotēkas pārzinis J. Bole no vecajiem strēlniekiem. Žurnāls Kaŗa Invalīds būs dabūjams šinī kontinentā jūlija beigās.

Invalīdi rīko Līgo vakaru 24. jūnijā atpūtas namā Rota, Katskilu kalnos. Telpu remontus cer paveikt līdz Līgo svētkiem.

⊙ Bērnu svētki Ņudžersijā Priedainē 28. maijā. Šis sarīkojums domāts ne vien Ņudžersijas bērniem, bet aicināti arī bērni no Ņujorkas. Pagājušo gadu sarīkojums sliktu laika apstākļu dēļ divas reizes bija jāatliek.

Priedainē notiks arī Ņujorkas apkārtnes koŗu mēģinājums Toronto dziesmu svētkiem sestdien, 3. jūnijā, B. Skultes vadībā.

⊙ Ņujorkas latv. biedrības kārtējā mēneša sanāksme notika sestdien, 6. maijā, piešķirot pabalstus $240,- apmērā slimības gadījumos un $600,- divos nāves gadījumos. Pēc tam izrādīja filmas, kas uzņemtas pašu sanāksmēs. Bija ieradušies ap 90 cilvēku. Vakaru kuplināja pašu māju mūzikanti, kas uzstājās pirmo reizi, pievienojot pie skaļruņa mandolīnu un akordeonu.

Nākamā Latviešu biedrības sanāksme 20. maijā, pl. 8 vak., kad domāts raibs vakars ar jauno mūzikantu piedalīšanos un kupleju dziedāšanu. Pirms šī sarīkojuma būs priekšlasījums par ieguldījumiem, kas ilgs apmēram pusstundu. Sanāksmes notiek Latviešu biedrības telpās Yorkville templī.

⊙ Māc. R. Zariņš svētdien draudzes namā nokristīja Ēriku Viktoru Kusko, Freda un Laimas, dz. Celmiņš dēliņu. Kūmi bija Lotars un Dace Rudzīši.

⊙ Tenora Alberta Vēciņa koncerts 19. maijā, plkst. 8 vak., Carnegie Recital zālē, W. 57. ielā, Manhatenā.

⊙ Dziedātājas Inas Selgas koncerts pirmdien, 22. maijā, plkst. 8 vak., Town Hall zālē. Pie klavierēm ungāru pianists Bela Szilagi.

⊙ Gleznotājs J. Gailis, atzīmējot Kultūras Fonda balvas piešķiršanu, rīko Vasarsvētku sestdienā, 20. maijā, savā mājoklī „šampānieša stundu" draugiem un lūgtiem viesiem.

⊙ Studentu korporāciju kopa Ņujorkā par nākošās Kalpaka balles vietu izvēlējusies Waldorf Astoria viesnīcu, Ņujorkā.

ANDRIS MATISONS

ieguvis BS grādu Nebraskas universitātē un turpina studijas Nebraskas universitātes medicīnas koledžā Omahā ārsta grāda iegūšanai. Ir korporācijas Latvia loceklis.

TAKOMĀ, VAŠ.

⊙ Takomas draudzes bazāru ar ludziņu „Sabojātais skaistums" kuplināja A. Grīnbergas vadītā teātra trupa no Sietlas. Skatītāji ar lielu interesi sekoja Sietlas dāmu sarežģījumiem skaistuma kopšanas lietās un citās sadzīves problēmās. Loterijā Imanta Timmas dāvāto gleznu ieguva Fr. Rutkis un tautisko spilvenu J. Apsītis. Labi apmeklētais bazārs deva draudzes dāmu komitejai labu atlikumu.

⊙ Tagad Pjualupes, Sumnera un Grahamas telefoni ieslēgti kopīgā tīklā ar Takomu un var savā starpā dabūt savienojumus bez tālsatiksmes centrāles vidutājības — vienkārši uzgriežot attiecīgos numurus (pie tam bez maksas).

ČIKAGA

⊙ Ārste Helga Vētra savam turpmākam darbam izvēlējusies zinātniskās pētīšanas lauku un saistījusies darbā pie Čikāgas universitātes, strādājot Argonas vēža pētīšanas slimnīcā. Helga Vētra nesen beidza augstskolu Vācijā un gadu nostrādāja Čikāgā, slimnīcā, prakses darbos.

⊙ Sabiedriskā darbinieka Freda Liliena urna ar mirstīgām atliekām nosūtīta uz Latviju, kur viņa radinieki to novietojuši ģimenes kapos, sarīkojot, kā piederīgie raksta, īstus kapu svētkus.

⊙ Rež. - aktieris Valdis Hermanis ik pēc pāris nedēļām runā Čikāgas latv. raidītājā par latviešu vēsturi. Raidījumi notiek katru ceturtdienu, no pl. 7 līdz 7.30 vakarā.

⊙ Artūru Zeibotu meklē un lūdz atsaukties māsa Rīgā, Bērziņa meita no Alūksnes Sisenieni. Kas par viņu ko zinātu, lūdz atsaukties „Čikāgas Ziņām", 800 S. Halsted St. Hull House, Chicago 7, Illinois, USA.

⊙ Ar sirdi pēkšņi saslimis Illinojas Latviešu b-bas pr-ks Harijs Ginters un ievietots South Shore slimnīcā.

⊙ Pēteris Mūrnieks slimo ar vispārēju nespēku. Viņš 1905. g. bija Feniksa vagonu fabrikā grāmatvedis. Revolūcijas viļņi atnesa viņu uz Ameriku. Pēc 13 slimnīcā pavadītām nedēļām, viņš turpina ārstēties tās pašas slimnīcas klīnikā.

⊙ Jēkabs Zilberts devies kārtējā atvaļinājumā uz Aļasku pie savas māsas Ketchikaan pilsētā, nolidojot 6000 jūdzes. Māsai tur pieder mājā jaukā vietā. Pēc 28 gadiem nu brālim ar māsu būs jauka satikšanās. Zilberts strādā kā korektors Čikāgas Daily News spiestuvē.

⊙ Olga Freeman, veclatviete, mirusi 60 gadu vecumā un apbedīta 27. aprīlī Montrose kapsētas ģimenes nodalījumā. Atvadīšanās vārdus teica adv. J. Kalniņš.

⊙ Nākošā kultūras piektdiena, kuŗu rīko Krolla Kultūras birojs, notiks sestdien, 19. maijā, pl. 7.30 vak. Hull House kaminu zālē, 800 S., Halsted St.

Ar šiem referātiem par pašreizējo politisko stāvokli piedalās Čikāgas Strēlnieku kopas pr-ks jaunākiem notikumiem kultūras un sabiedriskajā dzīvē. Mūzikāli-literārajā daļā piedalās bij. Nacionālās operas korists M. Ozers, pian. G. Freimane, aktrises — Skaidrīte Ilstere, Ruta Eichenfelde un Smaida Osis. Priekšnesumiem sekos pārrunas pie kafijas galda, par ko rūpējas dāmas. Ieeja $1.-, skolēniem un studentiem 50¢.

Kultūras draugi, visi ielūgti, kopīgi pavadīt patīkamu vakaru.

⊙ Pārdrošs uzbrukums izdarīts Verenai Strautnieks ar meitu Inesi, kad viņas izkāpušas no autobusa Cicero ielā un gājušas uz mājām. Šķērsielā viņām aizbraucis priekšā kāds auto, no kuŗa izlēkuši divi nēģeri un steigušies pie gājējām, kas skrējušas uz tuvējo namu paglābties. Uzbrucēji pagāzuši Strautnieci zemē, izrāvuši rokas somiņu un grasījušies apstrādāt arī Inesi, kuŗa bailēs kliegusi un saukusi palīgā. No dzīvokļiem izsteigušies cilvēki. To redzēdami, uzbrucēji aizbēguši, ielēkuši mašīnā, kur pie stūres sēdējis trešais, kas tūliņ pilnā sparā aizbraucis. Strautniecei saskrambāta seja, Inese tikusi cauri ar izbailēm.

LONGVJŪ, VAŠ.

Mirušā Latv. b-bas nodaļas valdes pr-ja Kārļa Krieva piemiņai viņa vietnieks T. Bērziņš bija aicinājis organizāciju pārstāvjus uz sēru sēdi aizgājēja mājā. Tas bija skumjš, bet skaists brīdis, un sirsnīgi bija organizcijū pārstāvja K. Krieva piemiņai veltītie vārdi. Nodaļas vārdā runāja T. Bērziņš, korporācijas Fr. Lettica — H. Janieks, studentu b-bas Dziesmuvara — R. Janieka, Rietumu piekrastes dziesmu svētku rīcības komitejas un Longvjū latviešu koŗa — L. Dravnieks, Daugavas Vanagu — J. Endziņš, bēŗu fonda — A. Krūms un Longvjū latviešu draudzes — A. Dravnieks.

SIETLĀ, VAŠ.

⊙ No Sietlas Latviešu nama pazudusi M. Krūmiņa glezna „Zilais ezers". Ja kādam būtu zināma šīs gleznas atrašanās vieta, lūdzam paziņot valdei.

⊙ Dziesmu spēles „Zaļā pļava" atkārtojums sestdien, š. g. 13. maijā, plkst. 8.00 vak. Sietlas latviešu namā. Ieeja $1.50. Biļetes izrādes dienā pie kases. Vietas nav numurētas. Nepalaižiet garām pēdējo izdevību noskatīties šo jautro dziesmu spēli.

⊙ „Zaļā pļava" teātra izrādes ieejas kartes Sporta svētku visiem sarīkojumiem laimēja: R. Krūmiņš, V. Grauds, O. Šuriņa, J. Lācis (Kanadā), prof. K. Kundziņa k-dze, A. Pļaviņš, A. Ješaucķis (Takoma), P. Voits (Takoma) un I. Grinbergs.

⊙ Justs Karlsons mūsu nākotnes cerība vieglatlētikā, laimīgi pārvarējis ceļa ločītavas savainojumu, jau sasniedzis lielisku formu — vidusskolu sacensībās 28. aprīlī 220 j. distancē uzrādīja teicamu laika atzīmi — 22,6 sek. Arī vecmeistars Modris Pētersons joprojām labā gatavībā: amerikāņu klubu sacensībās 120 j. augstās barjērās 15,6 s. laikā un 220 j. zemās barjērās — 26,2 s. Herta Pētersone amerikāņu atklātās sacensībās grūda lodi 9,14 m.

⊙ Vašingtona štāta latv. b-bas sporta klubs izsaka pateicību korporācijai Lettonia par apsolīto balvu 1961. gada ASV latviešu vieglatlētikas meistarsacīkstēm. Šoreiz programmā tikai tautas dziesmas. Diriģenti P. Galiņš un P. Pētersons. Bez tam koncertu kuplinās A. Grants no Vankuveras, B. C., ar flautas solo. Ieejas maksa $1.50, jauniešiem 12—18 g. v. — 75 ¢.

⊙ 1960./61. gada sezonā Sietlas pilsētas līgā latviešu galda tenisa vienība: M. Pakulis, P. Galiņš, J. Zommers, J. Dūmiņš iz- . . . M. Pakulis - P. Galiņš izcīnījuši 1. vietu, bet individuāli M. Pakulis ieguva 3. vietu. Atklātās sacensībās Portlandē M. Pakulis izcīnījis divas 2. vietas.

KALAMAZŪ

⊙ 29. aprīlī Kalamazū ev.-lut. draudzes dāmu komitejas pavasaŗa svētkos noslēdzās „teātra mēnesis" ar 4 lugu izrādi vienā mēnesī, kas uzskatāms par „rekordu". Tieši šinī sarīkojumā uzstājās Saginavas latv. teātŗa kopa, režisora A. Judža vadībā, izrādot J. Pētersona drāmu „Tā pati vecā greizsirdība" un L. Baltzoss komēdiju „Krustmātes paspārnē". Suminot režisoru un tēlotājus, komitejas priekšniece E. Birznieks visus apveltīja ziediem. Vakaru noslēdza saviesīga dzīve ar deju un rotaļām.

⊙ Gleznotājas Skaidrītes Koċēns (no Argentīnas) darbu skati Latviešu b-bas namā atklāja Latv. b-bas pr-ks J. Grotēns, bet tālo viešņu ar rozēm sveica E. Grotēna. Izstāde tika labi apmeklēta un to slēdzot izrādījās, ka Kalamazū paliks 5 darbi.

⊙ S. Vidberga darbu skate nenotiks, kā bija paredzēts, 13. un 14. maijā, bet atcelta uz vēlāku laiku.

ASV BAZNĪCĀS

Losandželosā — Dienvidkalifornijas latviešu ev. - lut. draudzē (2450 Griffin Ave., L. A. 31):

Svētdien, 14. maijā, plkst. 11 r. Ģimenes dienas dievkalpojums. Dziedās Oaklandes vīru koris „Krīvs". Māc. E. Caune. Pēc dievkalpojuma akts draudzes zālē. Svētdienas skolas priekšnesumi. Kafijas galds.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze, 5015 W. Ferdinand St. Svētdien, 14. maijā, pl. 10 Ģimenes dienas dievkalpojums ar dievgaldu, pieaugušiem un bērniem. Māc. A. Rautenšilds. Pēc dievkalpojuma lejas zālē Ģimenes dienas sarīkojums: agr. Oskars Šāns — uzruna; Smaida Osis — deklamācijas; Alma Kalngars — dziesmas; bērnu priekšnesumi.

Ceturtdien, 18. maijā, pl. 7.30 radio dievvārdi latviešu valodā.

Hazarda virpuli

VĒSTULE NO BRADFORDAS, ANGLIJĀ, PAR VELTĀM CERĪBĀM UN SABRUKUŠĀM GAISA PILĪM.

Mēs dzīvojam laikmetā, kad normālā dzīve kaŗa apstākļu dēļ daudziem izputināta vai arī „sajaukta". Dažubrīd tā pat liekas bez labākām cerībām, bez prieka un ilūzijām. Ikviens vēlētos uz brīdi aizmirsties un pastaigāt pa rozēm kaisītu ceļu. Kārdinājums ir pārāk liels, lai pēc tā necenstos, lai, tā sakot, ar vieglu spalvas vilcienu uz reizi nokļūtu pie mērķa. Miljoniem ļaužu šinī zemē domā, ka mērķis sasniedzams ar hazarda palīdzību, tāpēc arī zeļ un zied dažādie pasākumi, apgrozot fantastiskas naudas summas un, neko paši neriskējot, iegūst lielu peļņu. Bet „mazais cilvēks" cerē uz sapņu piepildīšanos, vai nu piedaloties futbola totālizātoros, zirgu un suņu skriešanās sacīkstēs, kāršu klubos, nelegālās spēļu ellēs u. c. līdzīgās izdarībās.

Arī Latvijā savā laikā pastāvēja iespēja „izklaidēties" un izmēģināt laimi dažos līdzīgos pasākumos. Lai tik atceramies vienu laiku pastāvējušos, bet vēlāk slēgtos loto klubus, hipodromu ar toto un Bulduŗu spēļu „ellīti", uz kuŗu vakarus pat gāja speciālvilciens ar hazardu alkstošiem rīdziniekiem. Tam visam vēl pievienojās iespēja izmēģināt laimi Sarkanā Krusta u. c. labdarības organizāciju naudas vai mantu loterijās. Bija iespēja arī vinnēt uz valsts ceļu aizņēmuma obligācijām. Šis naudas un mantu loterijas jau nu gan mēdzām uzskatīt par mazāk hazardiskiem pasākumiem.

Ne tā tas ir šeit, dažādo un daudzo dīvainību zemē Anglijā. Tieši loterijas šeit uzskatītas par „samaitājošākām", un tāpēc aizliegtas. Atļautas tik mazas, slēgtas loterijas, kur vinnestu kopsumma nedrīkst pārsniegt 100 mārciņas (apm. 278 dolarus).

DAUDZI MILJONI CERĒ UZ LIELO VINNESTU

Mēs, šis zemes iemītnieki, tātad esam spiesti samierināties ar dažāda līmeņa derībām vai nu futbola toto (šajā cīņā dēļ lielas uzvaras ņemot dalību apm. 10 miljoni), vai zirgu un suņu skriešanās sacīkstēs.

Kāpec tik daudzi miljoni ņem dalību tieši futbola rezultātu zīlējumos? Vai tāpēc, lai par kādu niecīgu derības naudu tiktu pie lielā vinnesta, jeb tā ir priecīgā jūtoņa, kas jūs pārņem sapņojot par gaisa pilīm? Gandrīz katrs derību līdzdalībnieks taču zina, ka cerības uz panākumiem līdzīgas gandrīz nullei un ja kāds tiešām vinnē, teiksim, 200.000 mārciņas (šādu laimīgo pagaidām var saskaitīt uz vienas rokas pirkstiem), tad tas notiek daudzu miljonu citu — nelaimīgo rēķinā. Neraugoties uz to, miljoni tomēr pacietīgi gaida no svētdienas līdz nākošai sestdienai, lai lielais sapnis varbūt tad piepildītos un sestdienas vakarā, kad sacīkšu rezultāti kļūst zināmi, cerībām sabrukot — ātri vien no „smagā trieciena" tomēr atžirgst un par jaunu turpina būvēt savas gaisa pilis.

NO KURIENES GAN VISA ŠĪ NAUDA

Un paklausāties, ko stāsta meitene par „toto" lodziņa zirgu vai suņu skriešanās stadionā. Viņa ir viena no tūkstošiem, kas par niecīgo atalgojumu sacīkšu dienās sēž pie lodziņa un savām rokām vienā dienā izlaiž cauri daudzus tūkstošus mārciņas. Jau puslīdz vienaldzīgi viņai kļuvis, ka klients pasniedz 10, 20 mārciņu vai pat lielākus naudas žūkšņus, lai gan jau nākošā mirklī jūtams, ka tie nauda būtu pazaudēta, jo izvēlētais zirgs, lūk, pienācis pie mērķa pēdējais. „No kurienes gan visa šī nauda?" — ir jautājums uz ko viņa dažkārt mēģina rast atbildi, bet nav neviena, kas uz to atbildētu. Viņa zina, ka tur ir azarta velnišķ, kas dejo ap viņu savu virpuļu deju, aizraujot tajā lielo vienlīdzīgi tūkstošus, bieži vien tos materiāli pilnīgi ruinējot, jo visa nauda aizplūdusi bezcerības straumē.

PRET „BAGĀTIEM" DERĒTĀJIEM

Un tomēr cilvēki der un zaudē, der un zaudē. Esmu pilnīgi pār-liecināts, ja piem., nule notikušajā tautas skaitīšanā, kādā ailē būtu jāatbild uz jautājumu vai esat par vai pret, piem., futbola „pūliem", tad vairākums atbildētu pozitīvi. Varbūt negātīvi viņi izteiktos vienīgi pret lielo sindikatu līdzdalību šinī spēlē, kā arī pret dārgām viņu permutācijām, jo „mazā cilvēka" uztverē „lielie" un bagātākie ar savām lielām iemaksām vēl vairāk samazina viņa jau tā mazās izredzes uz vinnēšanu.

ORĶESTRA „TUŠS" PAR GODU MŪSU TAUTIETIM — VINNĒTĀJAM

Arī mūsu tautieši, šķiet, nav vienaldzīgi pret futbola derībām. Tās izmaksā lētāk un atkrīt dārgās ieejas maksas un ceļš uz dažādām citām sacīkstēm. Nav arī vajadzīga kāda liela gudrība zīlējot uzvarētājus, jo galu galā viss taču atkarājas no jūsu personīgās laimes. Lasīju kādā laikrakstā, ka kāds mūsu tautietis futbola toto vinnējis 1.200 mārc. un tam par godu orķestris sološjis apkārt viņa mājai, spēlējot maršu. Arī pie mums, Bradfordā reiz bija savs pūtēju orķestris, bet tam gan bija jāsamierinās pūšot tikai vai nu Dievam par godu baznīcā vai kādā ballē. Nezinu, kur orķestranti tagad „aizpūtušies" — pēdējos gados viņu „balss" nav dzirdēta. Paliek skumjš prāts, kas gan staigās apkārt manai mājai, kad man uzsmaidīs lielā laime. Ceru uz to jau 12 gadus, bet vēl jau priekšā stāv nākošā sestdiena. Kaut tikai vinnests neuzsmaidītu kādam no maniem draugiem, jo bagātie radi nemēdz vairs grozīties nabadzīgo sabiedrībā.

Bet nu jābeidz, jo vēl jāpabuŗas, kādi būs nākošās sestdienas rezultāti. Jā vēlaties, izmēģināšu arī laimi priekš jums, tik atsūtiet kādu naudas zīmi. Garantēju, ka to jums vairs neredzēt, jo uzminēt futbola rezultātus jau nav tik vienkārši, kā saderēt ar draugu, cik sērkociņu ir kārbiņā, vai kāds ir nūdeļu skaits jums pasniegtajā šķīvī. Šādā „toto" kāds esot piedalījies ķenguru zemē. Vai viņš vinnējis vai zaudējis, par to laikraksts klusēja.

Arvīds Paukuls.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

Mrs. Betty Fedyn patlaban ir Čikāgas laimīgākā sieviete, kopš saņēmusi paziņojumu, ka mirušais Dr. James S. Lewis savā testamentā atstājis viņai 200.000 dol. Tagad 47 g. v. Betija bija divdesmit gadu strādājusi pie Dr. Lewis, kā slimnieku pieņēmēja par 40 dol. nedēļā. Daļu algas ārsts viņai bija palicis parādā. Tagad viņš savu parādu ar uzviju nokārtojis.

SMADZENES OPERĒ AR ATOMNAŽA PALĪDZĪBU

(Sa) Zviedrijā smadzeņu operācijas izdara gandrīz katru nedēļu. Jaunākais paņēmiens smadzeņu chirurģijā iesaista neredzamo, t. s. „atomnazi". Šis „instruments" ir protona stars, kas pirmo reizi lietots pirms 2 gadiem Upsalas universitātē. Līdz šim Zviedrija ir vienīgā valsts, kur šī metode lietota ar labiem panākumiem.

Profesors Lars Leksels bija pirmais chirurgs, kas izdarīja smadzeņu operāciju ar protona staru. Šādā operācijā galvas kausu neatver un tā ir pilnīgi nesāpīga. Pacients pēc operācijas var piecelties no galda un doties mājās.

Pa operācijas laiku ārsts novēro pacientu televīzijā. Protona stars ir nekustīgs, kustina tikai pacienta galvu tā, ka stars ieiet smadzenēs no dažādām pusēm, līdzīgi gaismas staram caur palielināmo stiklu.

Smadzeņu operācijas aizvien ir riskantas, tomēr komplikācijas, piem., asiņošana un infekcija, ar šādu metodi ir pilnīgi izslēgtas.

Pie jaunatraduma zinātnieki strādājuši jau 10 gadu, un paredz, ka vēl paies laiks, līdz metode būs pilnīgi izstrādāta.

DAŽOS VĀRDOS KANADĀ

Kanada turpinās barot komūnistu Ķīnu. Pēc atgriešanās no Tāliem Austrumiem Kanadas lauksaimniecības ministrs Hamiltons atklāja, ka jau pirms ilgāka laika abu valstu starpā uzsāktās tirdzniecības sarunas noslēgušās ar jaunu līgumu. Šī gada janvārī Kanada parakstīja līgumu ar komūnistu Ķīnu, apsolot pēdējai labību 60 milj. dolaru vērtībā. Tagadējais darījums — par miežiem, kviešiem un miltiem — esot „daudz" lielāks, pat iespējams, ka lielākais Kanadas vēsturē. Sūtījumi komūnistiem sākšoties jau vistuvākā nākotnē. Par transportu gādās ķīnieši paši. Janvāŗa labību Pekinga izpirka, maksājot starptautiskā tirgus cenas. Tagad Kanada ne tikai kā mazliet atlaidusi no maksas, bet atļaus arī parādu dzēst pa daļām.

☆

Kāds ievērojams Ņujorkas gangsteris, kas grib palikt anonīms, kanadiešu žurnālistiem izteicies, ka pagrīdes kustība Kanadā vēl tikai pieaugs. „Nav tādas varas, kas varētu iznīcināt pagrīdes organizācijas," piemetinājis slavenais gangsteris. Savus līdzdalībniekus viņš sauc vienkārši par „our boys", un noliedz sindikāta „Mafia" eksistenci. Bet tai pat laikā FBI dienests pārliecināts, ka „Mafia" darbojās ne tikai Sav. Valstīs, bet arī Kanadā.

☆

Lielu ievērību kanadiešu presē un valdības aprindās izpelnījās bezdarbnieku rīkotā demonstrācija Otavas parlamenta priekšā. Skaitā ap 1.000 demonstrantu no visām Ontario provinces lielākajām pilsētām vairāk kā stundu no vietas maršēja gar parlamenta ēkām ar plakātiem un saukļiem, prasot valdībai novērst pašreizējo bezdarbu. Vēlāk federālās valdības ministri apspriedās ar demonstrantu izraudzītajiem pārstāvjiem.

Latvijas Amerikā pārstāvis Hamiltonā,
JĀNIS GAILĪTIS,
72 GREEN MEADOW RD.,
Hamilton, Ont. Tel. FU 3-7717.

PAGĀTNES ĒNAS

KĀ RISINĀJĀS 1940. GADĀ IZPILDU KOMITEJAS SĒDE CIRGAĻOS

Visā Cirgaļu pagastā, jeb kā to kādreiz sauca, Aumeisteru pagasts, boļševiku laikā vispār bija tikai 5 komūnisti.

No tiem vienīgi Ozols bija dzimis cirgalietis, bet pārējie „ienācēji", t. i. iceļotāji no citiem apvidiem.

Šie pieci bija jau visi aktīvi darbojušies pirmā boļševiku laikā, tā sakot, boļševiki ar piedzīvojumiem un stāju.

Ozols, pirmā kaŗa laikā bijis sarkanos strēlniekos un tur arī iemācījies visas Marksa gudrības; kad atnāca atpakaļ, bija „riktīgs profesors."

Otrs komūnists bija Prūsis. Tas bija „ienācējs". Ļaudis runāja, ka viņu sarkanie esot iznerrojuši un pametuši Baltkrievijas purvos. Kājām viņš bija atnācis no Krievijas, pavisam nonīcis un noliesējis. Kāda meitene par viņu bija apžēlojusies, iedevusi ēst, kamēr saimnieki nav bijuši mājās un ļāvusi izgulēties šķūnī. Šo meitieti Prūsis apprecēja un nodarbojās Aumeisteŗu muižā ar riteņkrodzniecību. Pēc dabas viņš bija slinks un neprata lasīt, nedz rakstīt.

Trešais — Grišjānis, ko cirgalieši sauca par Krišjāni. Tas bija ieradies no Zvārtavas pagasta ar lielu bērnu pulku, mīlēja iedzert. 1919. gadā bijis sarkanās gvardes dalībnieks un par cilvēku šaušanu izpelnījies uzslavu.

Pārējie divi bija Šmitu laulātais pāris, agrākie gulbenieši. Tie arī brīvvalsts laikā lasīja komūnistu literātūru un pirmajā maijā uzvilka kādu sarkano karogu lielceļu bērzos, citādi dzīvoja mierīgi un nekādu aktīvitāti neparādīja.

1940. g., kad ienāca komūnisti, tiem pievienojās Grāvis, slinks jaunsaimnieks, kas dzīvoja vienā trūkumā, jo lūk, necienīja darbu. Čigāns kādreiz kaimiņos bija smējies par Grāvi, ka drīz tas pievienošoties čigāniem. Sarkans bija arī Reinis Cerbulis, jaunsaimnieka dēls, ļoti iedomīgs un pašgudrs.

Pirmās izpildkomitejas vēlēšanās, protams, visi šie tika „vienbalsīgi" ievēlēti.

Kādu vakaru apciemoju Aumeisteŗu muižā savu studiju biedru, kuŗš toreiz darbojās kā mērnieks, jeb kā mūsu pusē sauca, „zemes aplaupītājs".

Viņš uzaicināja mani noklausīties jokus, jo lūk, vakarā notikšot pirmā izpildomitejas sēde un viņš, kā „mērnieka lielskungs", uzaicināts piedalīties. Pagasta varas vīri viņu uzskatot par savējo. Pazīdams drauga asprātīgo dabu, piekritu un viņš mani ieslēdza savā istabā, kas atradās blakus sēžu zālei.

Sēdei sākoties, vārdu ņēma komitejas priekšsēdis Ozols, aicinādams visus strādāt kā īstiem komūnistiem pienākas.

Krišjānis, kas jau bija krietni iemetis, proponēja dienas kārtībā apspriest pagasta budžu un kulaku nošaušanu. Te nu Ozols runāja pretī, tādas lietas jāgaidot no augšas. Reinim Cerbulim, kas pēc dabas bija ļoti bailīgs, kad runa gāja par nošaušanu, tūdaļ sāka drebēt balss.

Tad ierunājās mans draugs: „Biedri, redzu, ka bez glāzes rīktīga šņabja jūs netiksit galā." Visi kā viens, izņemot Ozolu un Šmitu, kas nedzēra, priekšlikumu apsveica aplausiem un Grāvis tūdaļ piecēlās un pieteicās atnest šņabi, bet sāka gramstīties pa kabatām un klusu un bailīgi iesaucās: „Kas dos naudu?" Visi bailīgi un kaunīgi saskatījās un klusēja.

Tad vārdu ņēma atkal mans draugs: „Biedri, jums taču visa vara rokā. Kas var aizliegt nodzert no pagasta naudas kādus simts latus?"

Cerbulis tūliņ sameklēja naudas skapja atslēgas un iedeva 200 latus Grāvim, piebilzdams: „Tam mērnieka kungam gan ir galva!"

„Nemuldi, kas par kungu!" iebļāvās Šmits, kam, domājams, šī lieta lāga nepatika.

Arī mērnieks pieteicās palīdzēt Grāvim atnest dzeŗamo.

Pēc neilga laika abi atgriezās ar milzu kurvjiem, kuŗos bija šņabis, konjaks un uzkožamie.

Krišjānis tūlīt steidzās piepildīt glāzes, uzsaukdams laimes darba tautai un tās vadītājiem, pats sev trīsreiz stingri piesizdams pie krūtīm. Tika dzerts un slavēta darba tauta, bet tad Ozols iesaucās: „Nu tagad, biedri, atkal pie darba. Mums vēl daudz kas izlemjams!"

Ar dienas kārtību lāga neveicās, jo pēc pieciem šņabjiem, kas, pēc krievu parauga, tika dzerti no tējas glāzēm, Krišjānis jau bija pilnā un vienīgais, ko viņš vēl varēja izsaukt, bija: „Jāšauj budži, kad šausim budžus?" Ozols mēģināja situāciju glābt un gandrīz kliegdams lasīja nākošo dienas kārtības punktu, bet Krišjānis atkal iesaucās: „Kad šausim budžus? . . ."

Arī Grāvis, kam mērnieks bija iespiedis pāris glāzes ārpus kārtas, pievienojās Krišjānim un sauca: „Turi muti, mums nevajag dienas kārtības. Es pievienojos Krišam, jāšauj budži!"

Kamēr abi strīdijās, mērnieks atkal ielēja ārpus kārtas, un nepagāja ilgi, kad visi jau runāja katrs savu un neviens neklausījās.

Drīz vien Krišjānis vairs neturējās kājās un streipuļodams nogāzās uz grīdas. Šmits tam pievienojās. Vienīgi Cerbulis un Grāvis turējās, bet tad dzirdēju, ka mērnieks atrauj jaunu pudeli. Kad katrs pa malkam bija baudījuši, sēžu zālē iestājās klusums.

Mans draugs savāca pudeles un atgriezās pie manis blakus istabā. „Seski tādi, negribēja lūzt, iegrūdu spirtu maisītu ar konjaku!" Draugs bija laimīgs, ka „vadījis" pirmo izpildkomitejas sēdi Cirgaļos.

Aumeisterietis.

ŠĪ NAKTS

(Pārnesums no 5. lpp.)

laimes gaišumu piepildīta diena, to bijām izjutuši tikai mēs, tikai mēs abi.

* * *

Vai būtu vēl jāapraksta tālākās dienas un stundas? Tas, kas tās izjutis, pārdzīvojis pats, to visu nojautīs, no jauna pārdzīvos tāpat, bet, kam tas vēl svešs, to nesapratīs, vai saīgumā novērsīsies sānis, līdz laime iežēlosies arī par viņu.

Ira bija pretojusies sev un liktenim par ilgu, tādēļ viņas atdevība bija tik pilnīga un liela, tādēļ liesma tā dedzināja un plosīja viņu.

Puritāņi, askēti, ekstatiķi un visi citi, kas sludina miesas paklaušanu garam, bieži vien panāk pretējo, kad pārāk ilgi aizturētās asinis pārrauj visus aizsprostojumus. Ira jo ilgi būtu ziedojusies sievietes lepnumam, lielam pašlepnumam, ja būtu turpinājušies miera laiki, kad grūti, ļoti grūti sagaidīt cienīgāko. Jo katra sieviete grib uzvarēt un pēc tam ziedoties — cienīgākam, un tikai varenākam, vai varonim. Miera laikos varoņu nav daudz, kamēr kaŗa laikā varoņa apmetni uzsviest daudz vieglāk, un arī citu bremžu izrādās daudz mazāk. Bez tam nāve nevis iznīcina mīlu, ņet gan to bieži rada, stiprina, padara nemirstīgu. Nāves ēnā mīlas saule uzplaukst visspožāk, nāves ēnā gaišāk iestarojas acis un sirdis. Ar nāvi neviens nejoko, un tādēļ nāves ēnā nejoko arī ar mīlu.

Sievietes nereti izrādās traģiskas mīlētājas, viņas saceļas pret likteni, nostājas pie bezdibeņa, nevairās no upuŗiem, nebaidās no maksas, — un tāda, tieši tāda bija arī Ira un ļoti līdzīga viņai bija arī citādi stipri atšķirīgā Ņina. Bet Aļa? Tā jau bija maigs mīlas ciešanu kamols, vēl drīzāk — kamoliņš likteņa rokās, un, lai gan viņa necieta Ņinu un ienīda Iru, viņu sirdīs bija daudzas radniecīgas stīgas. Viņas visas tieši auļoja pretim tam, kas prasīja upuŗus, ciešanas, sāpes, kamēr es biju tikai tas, kam bija jāpiepilda viņu liktenis. Tā arī es nekad neesmu pārāk izcēlis savu lomu. Ja nebūtu bijis manis, tad būtu bijis kāds cits. Bez manis būtu izskanējuši traģiski monologi, kamēr es tos pārvērtu tādās pat divrunās vai divspēlēs, Kaŗa un Likteņa uzrakstītā lielspēlē.

— — — Kas bija šīs Pēterpils naktis? Kādas traģiskas norises turpinājums, kāds piepildījums, kāda ziedošanās, kas viss bija stiprāks par mums pašiem. Mēs darījām visu, lai dzirdētu, izjustu tikai viens otru, lai nedzirdētu Lielo Kaulaino, kas kaut kur sita bungas, pūta tauri un vēstīja: Es nāku, nā . . . ku!

Jo vēl nebija Viņas laiks, vēl ne! Vēl laiks, kaut arī dienas, tad tikai stundas un mirkļi, piederēja mums — pašiem.

Penmans
BALBRIGGAN
VIEGLA MATERIĀLA APAKŠVEĻA
Novērš svīšanu padusēs

Penmana vieglā materiāla Balbrigan apakšveļa uzsūc sviedrus . . . palīdz uzturēt vēsu un patīkamu sajūtu, kā arī pasargā jūsu labās drēbes no bojāšanās. Tā labi pieguļ un nespiež jostas vietā. Populāri veidi kā zēniem, tā vīriešiem. Labākai un ilgākai valkāšanai, vienmēr meklējiet Penmana apzīmējumus.

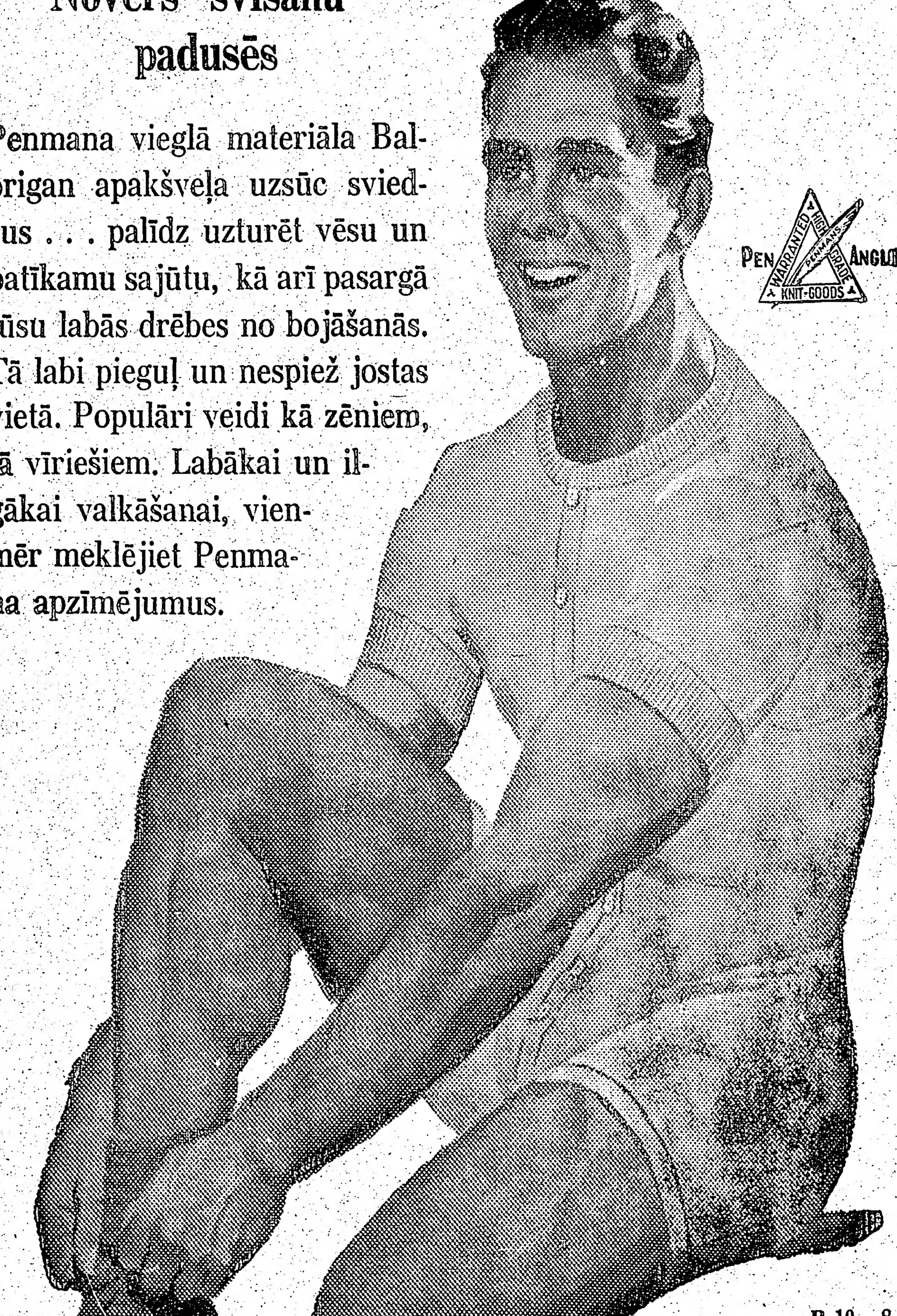

PEN ANGLIS
WARRANTED HIGH GRADE PENMANS KNIT-GOODS

B 10 - 8

INAS SELGAS KONCERTS
Pie klavierēm: BELA SZILAGI.
TOWN HALL ZĀLĒ, ŅUJORKĀ,
PIRMDIEN, 22. MAIJĀ, PLKST. 8.30 VAKARĀ
Programmā: HÄNDELS, MOCARTS, ŠUBERTS, BRĀMS, ČAIKOVSKIS, RACHMAŅINOVS u. c., kā arī J. VĪTOLS, A. KALNIŅŠ, J. MEDIŅŠ un H. PAVASARS.
Ieejas cenas: ložās $ 3.00, orch. $ 2.50 un $ 2.00, balkonā $ 1.50 un $ 1.15. Ieejas kartes iepriekš dabūjamas Judson Hall Box office, 165 W. 57 St., New York 19; pasūtināmas pie E. Saulgozes k-dzes, tel. HY 5-3281, un no 8. maija Town Hall Box office, 123 W. 43 St., N.Y.C.

BREMEN HOUSE
KATRA vēlēšanās šeit tiek IZPILDĪTA.
SPECIĀLITĀTES NO VISAS PASAULES.

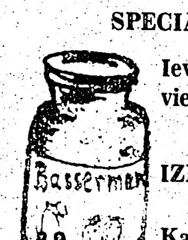

Ievārījumi, augļu sulas, sparģeļi, selerija, garšvielu un sinepju gurķi, brūklenes un ērkšķogas, medus no visas pasaules.
IZMEKLĒTAS SIERU ŠĶIRNES NO VISAS EIROPAS
Kamemberta, Brī, Emmentales, Harca, dāņu zilais, Limburgas, alus siers, edamers, Port de Salute, rokfors.
ZIVJU UZKODES
Ķīles šprotes, biklingi, žāvēti zuši, laši, bismarka un cepjamās siļķes. Ziemeļjūŗas krabji, zardeļu pasta, imp. krievu kaviārs.
NĒĢI
jauns sūtījums pienācis.
MEDĪJUMI UN GAĻAS SPECIĀLITĀTES
Stirnas ragū, — mugura, cepetis, teļa rulādes, kā arī šķiņķi burgundietī, skābais cepetis, mežcūku mugura, dažādas desas, Vestfāles žāvēts šķiņķis, zoss krūts, zoss aknu pastēte un daudz kas cits izlutinātai gaumei.

MĀJTURĪBAS PIEDERUMI VIRTUVEI
gaļas mašīnas, kafijas sudmaliņas, melitta filtri un papīrs, svari, koka karotes, brokastu dēļi, mēramie trauki un daudz kas cits. Kristalls, porcelāna servīzes un figūras, keramika, dzegužu pulksteņi, laika mājiņas, Steifa dzīvnieki.
KOSMĒTISKIE PIEDERUMI
„4711", Mouson, Dralle, Beiersdorf, Lohse (Berlīnē), Wolff & Sohn.

RUNĀ LATVISKI
Atvērts katru dienu (izņemot svētdienas) no plkst. 9.00—9.00.
BREMEN HOUSE
Telefons REgent 4-2500.
218 East 86th St., New York 28, N. Y.

SUŅA DZĪVE

CEĻOTĀJA VĒSTULE NO INDIĀŅU CIEMA

Dzīvojot šeit, bieži nākas domāt par ragavu vilcējiem suņiem, kas, cilvēku ziņkārības dzīti, pārvieto smagas nastas pāri neizmērojamiem sniega klajumiem. Suņa ēdināšana ir mazsvarīgs jautājums ziemeļu ceļojumos, par barību viņi noder viens otram un bieži vien pat visas radības kronim — cilvēkam, kad galīgs bezspēks vai slimība tos spiež atteikties no vilkšanas. Tāpēc suņa izsalkums pat mūsu valodā kļuvis par parunu un indiāņu ciemā tas ir pirmais, kas saista jaunienbraucēja uzmanību. Cik suņu te ir, grūti saskaitīt un neviens arī nezina, vai visiem tiem ir noteiktas mājas, vai noteikts kungs. Viņi klaiņo no vienas vietas uz otru, jaucas pa atkritumu kastēm, izkaisot visas nedabūnas lietas pa pagalmu, izgrauž caurumus dēļu un finieru sienās, ja tās tos šķir no vilinošiem gardumiem, ko atmetis cilvēks un noēd visāda veida taukotus papīrus ar tādu apetītu, kādu reti izdevība vērot dienvidos.

Nomesto maizes gabalu, neatkarīgi no lieluma, izsalkušais suns vienkārši norij, pēc tam ilgi staipa kaklu, vairākas reizes atrīgot glotāto maizi, ja tā iespriedusies rīklē.

Suņa ārējais izskats un izturēšanās rāda, ka tas nezina, kas ir cilvēka gādība un varbūt, arī mīlestība. Ar asti iespiestu starp kājām un sarieztu spalvu viņi aizdomīgi noskatās cilvēkā, allaž palliekot drošā attālumā, lai sargātu sevi no dusmu izpaudumiem. Bēdīgs liktenis ir kucēniem, kas vēl nav sasnieguši pietiekamu spēku, lai ņemtu virsroku pār citiem savas sugas piederīgiem cīņā dēļ barības. Tie saņem sitienus no cilvēkiem, jo ir par vājiem lai vilktu ragavas, un kodienus no lielajiem suņiem, jo maisās tiem pa kājām pie atkritumu novietnēm. Virtuves atkritumu indiāņu ciemā nav daudz. Indiāņu „pārticība" nav raksturojama ar lieliem atbirumiem un baltie cilvēki virtuves atkritumus rūpīgi sadedzina, lai sargātos no infekcijām siltākos laika apstākļos. Tā izsalkums suņu barā būs parasta parādība vēl ilgi.

No visa lielā suņu bara viens izpelnījies manu sevišķu uzmanību. Tas ir liels, melnu muguru, baltu pakrūti ragavu suns, kas ragavas nevelk un kam nav kunga. Tāpēc viņš ir pats kungs un valdnieks pār citiem suņiem. Viņš vienmēr paēdis un apvēlies ar krietnu tauku kārtu. Melnā spalva spīd uz apaļās un mīkstās muguras. Viņš iemantojis pietiekamu respektu no cilvēkiem, lai gājējs spertu kāju no ceļa nost, kad lielais - melnais saritinājies guļ tieši ceļā.

Viņa barības meklēšanas veids pavisam vienkāršs. Melnais vēro citus suņus. Tiklīdz kāds no tiem dabūjis kaut ko ēdamu un nes uz savu slēptuvi, melnais liekas virsū, piekauj īpašnieku un atņemto gardumu kāri noēd. Lai turētu savu respektu starp suņiem augstu un izpētītu nepaklausību, viņam patīk izvēlēties upuri, uzdzīt to uz dzelzs mucām, vai kādā citā pavisam neērtā vietā, gulēt klāt un vērot, kā nepaklausīgais kaut stundām ilgi, lūgdamies, lai kāds atbrīvo. Spēlēšanās ar citiem melnajam sagādā baudu, kaut gan viņa spēlēšanās veidi netiek suņu sabiedrībā augstu cienīti. Ja kungs grib spēlēties, tad partnerim jāguļ uz muguras ar visām četrām kājām gaisā. Kā par brīnumu, to visi suņi, kā liekas, arī labi iemācījušies. Suņu valdnieks, cik nomanāms, uzskata par cienīgu sevi tikai skaustā un nekur citur. Totāla zemošanās aiztaupa sāpes katram, kam nav pietiekoši spēka. Savu pārākumu valdnieks bauda šī vārda pilnā nozīmē. To var redzēt no viņa stājas, atvērtās mutes un lepni paceltās galvas.

Suņi indiāņu ciemā ērtības nepazīst, tie dzīvo laukā un guļ uz sniega. Katru nakti, tiklīdz cilvēku balsis rimst, suņu balsis sāk skanēt visās malās. Tā nav riešana, tā ir gaudošana. Koncerti kļūst nervus bendējoši, kad temperatūra sasniedz — 20° F. un zemāk. Domājams, ka sniega un gaisa temperatūra ir pārāk zema, lai mierīgi gulētu, tāpēc laika īsināšanai suņi sāk savas garās dziesmas.

Kādu nakti no salda miega siltā istabā mani uzmodināja spēcīgs suņu koncerts. Saģērbos un izgāju laukā, jo gribējās redzēt arī kori. Nakts bija dzirkstoši vēsa, temperatūra — 31° F. Sniegam gurdeni čirkstot zem siltajiem zābakiem, tuvojos suņu koncerta vietai indiāņu sādžas pašā vidū. Balsu skaļums pieauga ar attāluma samazināšanos un ceļā ieraudzīju mūzicējošo baru. Mana klātbūtne palika nepamanīta un kori varēju saskatīt 14 dalībniekus. Tur bija pārstāvētas visas balsis: basi tenori, alti, soprāni un vēl daudzas pa starpām. Diriģentu nemanīju. Dziesma bija gaŗa un skanēja stiepti.

Par ellišķo troksni biju noskaities un mans nolūks bija, atklāti runājot, kori izjaukt. Bet redzot nelielkoto aizrautību, šo dzīvnieku nožēlojamo likteni un sērīgās melodijas, dusmas pazuda un sirdī iezagās žēlums. Kā citādi šie nožēlojamie radījumi lai pastāsta savas bēdas? Ar riešanu tas par maz, tāpēc šie suņi arī nerej. Viņi vai nu kauc, vai gaudo naktī un velk ragavas dienā. Tā tas iet.

Koncerts beidzās gaismai austot, jo cilvēki sāka virināt būdu durvis. Indiāņi iet gulēt reizē ar vistām un arī ceļas reizē ar tām. Viens pēc otra izbeidzās arī solistu priekšnesumi visās sādžas malās un, nodzēsis uguni, ieslīdēju saldā miegā.

Kanadas ziemeļos, 1961. g. maijā

Latgalietis.

M. KRONE

PIEGUĻA

Itin brangi sildīja saule. Lielie pavasara ūdeņi jau bija noskrējuši, un tālinās meža pļavas ar savām dzeltenajām ziedu galviņām atgādināja nosētu ziedu lauku.

Koki sāka lapot un gaiss smaržas pilns. Saimnieks piecēlies, izstaipīja locekļus, nomazgājās, apvilka pelēkos svārkus un gāja apskatīt trūcīgos siena un āboliņa krājumus. Daudz nebija palicis, un jāraugās, lai pietiktu zirgiem, ko dot sējas laikā.

Bija sestdienas vakars. Dienas darbi nobeigti agrāk un paši jau nokopušies, kad saimnieks teica puišiem: „Maz palicis pāri zirgu barības, un nu ir pieguļas laiks klāt, iešu jums līdzi."

Puišiem šī valoda patika, jo pieguļā viņi jāja labprāt.

Paēda vakariņas. Saimnieks sakārtoja kramenīcu, bet saimniece pa senai paražai ielika grozā olas — olu kultenim jeb, kā dažās vietās to sauca, pantagam — un gaili, kas gatavojams pieguļnieku ugunskurā. Olas bija dzīvības un auglības simbols, bet gailis atgādināja gaismas un modrības saucēju. Modrība lai būtu ne tikai pieguļā, bet arī visos vasaras darbos.

Kumeliņi jau bubināja stallī, juzdami pieguļā jāšanu.

„Ej, Klāv, paņem nu labi siltās drēbes līdzi", saimnieks teica, „tu tas jaunākais no mums un pirmo reizi jāj pieguļā."

Klāvs paskatījās uz saimnieku: „Vai tad nu ziema vai, ka jāģērbjas kā meža braucējam."

Tā vīri, paņēmuši līdzi siltākas drēbes, kāpa zirgiem mugurā un devās uz tālinām pļavām.

Saule jau bija norietējusi. Ansis ar Klāvu sapina zirgiem priekškājas un palaida ganībās. Pēc ziemas sausās barības, zirgi kāri plūca rasoto zāli.

Pieguļnieki noskatījās vietu sausākā uzkalnītī zem lielākās egles. Paklāja guļas vietu, tad sakūra uguni.

Saimnieks paņēma no ugunskura degošu pagali un apvilka visiem zirgiem apkārt. Tad izšāva, lai vilki nenāktu klāt. Apskrējis ap zirgiem, saimnieks atgriezās pie ugunskura un sāka gatavot pantagu.

Iedūra ar mietu ugunskurā caurumu, ielika Pieguļas mātei vienu olu, un pēc tam arī drusku no citām ēdamām lietām. Kad tas bija izdarīts, sakūra lielu uguni. Migla kāpa no upes līčiem, un gaiss bija nakts burvības pilns.

Pavasaŗa naktis ir īsas, maz laika iznāk gulēšanai. Krūmi nobrīkšķēja, un Klāvs bailīgi vēra skatu uz krūmu pusi, bet tur parādījās kaimiņu puiši pieguļnieki.

„Nāk nu, nāk," saimnieks vedināja. Sprēgāja ugunskurs, sprēgāja puišu valodas, pārrunājot jaunākos notikumus un patriecot arī par kaimiņu meitām.

Kaimiņu Pēteris bija liels mūzikants, uzvilka jautras melodijas. Nakts klusumā tālu atbalsojās ermoņiku skaņas un līdzi arī uzvilktās puišu dziesmas saplūda tumšajos mākoņos.

Gailis čurkstēdams cepās nakts maltītei, un saimnieks pietvīcis bakstīja ogles. Te viņsētas Mikus, liels stāstnieks būdams, teicās zinot patiesu notikumu no sava vectēva pieguļas nakts. Un, cepuri pagrūdis sāņus, Mikus iesāka:

„Kad tēvs jājis pieguļā, ņēmis līdzi arī savu dēlēnu, jo gribējis to laikus pieradināt pieguļnieka dzīvei. Vecais tēvs bijis stiprs, bet nez kā naktī bijis saguris no dienas darbiem un saklātā guļas vietā ātri vien aizmidzis.

Dēlēns vēl sēdējis pie ugunskura, bikstījis kvēlojošās ogles, kad izdzirdis savādu troksni un skrējis modināt tēvu:

„Tēt, kāds ir pie zirgiem!" bet tēvs apgriezies uz otriem sāniem un mierīgi atbildējis: „Kuš, kuš, dēliņ, esi mierīgs, ķēvei būs kumeļš."

Troksnis tomēr nerimies, un dēlēns bijis pavisam noskumis un nemierīgs. Saņēmies un gājis apskatīt. Un ko viņš ierauga? Vilki plosa zirgus!

Lielās izbailēs skrējis pie tēva, un purinādams saucis: „Velti, tēt, tava gudrība — ķēve jau pusē, bet no kumeļa ne vēsts!"

Tad Mikus svinīgi nobeidza: „Jā, jā, tā tas ir bijis senos laikos, kad visā Dieva zemītē bija lieli meži un nevarēja zināt, no kuŗa meža stūŗa vilki uzglūn zirgiem."

Klusēdami noēda gaili, tad saimnieks iesāka: „Šī pirmā pieguļas nakts nav gulēšanai. Mikus iesāka par vilkiem, un arī es gribu jums pastāstīt, tikai ne par pieguļas nakti, bet kā vilkus medīja:

Kur tagad zaļo tīrumi, tur agrāk bija lieli meži un vienmēr naktīs gaudoja vilki. Vecaistēvs sauca bērnus, lai nāk klausīties, kā gaudo meža vīri. Tā kā tanīs laikos vilku bija daudz, tad rīkoja medības. Iejūdza zirgu ragavās. Kastē ielika dzīvu sivēnu, kuŗu novietoja uz ragavām. Aizmugurē piesēja gaŗu virvi un virves galā cieti nosietu salmu kūli. Iebraucot mežā, sivēnu sāka kviecināt, un vilki, domādami, ka salmu kūlis ir sivēns, metās tam virsū, un viens no mājas puišiem, labākiem šāvējiem, iepriecināja vilkus ar lodēm ādā. Vilki atjēgušies tikai tad, kad savu ādu bija pārdevuši par salmu kūli.

Bieži jo bieži aukstajos ziemas rītos, kad lauskis visu nakti ar savu āmuriti bija dauzījis mājas pakšus, vecaistēvs mūs, bērnus, atkal un atkal sauca: Nāciet klausīties, kā meža vīri dzied", saimnieks stāstījumu nobeidza.

Drīz aizritēja pieguļnieku nakts. Rītā, saulei lecot, uzsildīja pantaga atliekas un ēda bez maizes, lai zirgi būtu sargāti no slimībām, vilkiem un citām nelaimēm. Atvadījās kaimiņu puiši, tencinādami par pieguļnieku nakts izdarībām un cienastu.

Tad saimnieks ar puišiem kāpa zirgiem mugurā un jāja uz mājām.

GRĀMATU ŠĶIRSTĪTĀJA SĪKĀS PIEZĪMES (3)

Vecākie ļaudis mūsu vidū vēl atcerēsies, ka dažkārt, staigājot pa Rīgas ielām redzēja lielas afišas ar lieliem burtiem: Prof. San Marino de Kastrozza. Kam bija patika arī redzēt, kā šis burvju mākslinieks izvelk no cepures dzīvus baložus vai pats pazūd aizslēgtā kastē, gāja pārliecināties, kam nē, — gāja vienaldzīgi tālāk. Bet šis vecais triku meistars arī pats savā mūžā bija daudzko piedzīvojis un pieredzējis.

Kā 6 gadus vecs puika viņš no Valmieras, kur tēvs bija vadmalas krāsotājs, aizbēga līdz kādai ceļojošai cirkus trupai. Pēc pāris gadiem jau bija iesaistīts kādā italiešu trupā kā gaisa akrobats. Tad 1891. gadā Maskavā notika liela viesizrāde. Zāle bija ļaužu pārpilna. Bet izrādes laikā sagāzās visa trapēcu konstrukcija. Četri gaisa akrobāti dabūja galu, bet valmierietim bija lauzts kakla skriemelis. Ar to akrobatikai bija pienākušas beigas. De Kastrozza aizbrauca uz Rīgu mācīties burvju mākslā pie maģijas meistara Bruno Šrenka.

Kad bija jau visās sava aroda izveicībās ievingrinājies, jaunais burvju mākslinieks ar saviem rekvizītu vezumiem brauca no vienas Eiropas zemes uz otru. Reiz dienvidu kalnos viņam uzbruka laupītāji, no kuŗiem atbrīvojās tikai ar saviem trikiem. Vēlāk viņš savus brīnumus demonstrēja Vācijas ķeizaram uz Krievijas ķeizara jachtas pie Tallinas, Spānijas karalim Madridē u. t. t., bet visinteresantākais bija viņa ceļojums ar kamieļiem pie Persijas šacha, kuŗa pilī pavadīja ilgāku laiku. Kad no tās šķīrās, bija apbalvots gan persiešu tepiķiem, gan dārglietām. Pēdējos gados viņam kā palīdze bija kāda tirolietе Arabella, agrākā mašīnrakstītāja Minchenē.

★

Savā laikā, kad Eleonora Dūze rīkoja viesizrādes Kalifornijā, viņai par preses referentu piekomandēja „Carson Appeal" redaktoru Semu Djuisu, kas rakstīja arī San Francisko avīzei „Examiner". Djuiss bija brīnišķīgs cilvēks un ģeniālā māksliniece atrada viņu par tik lietpratīgu, ka visā savā turnejas laikā nevēlējās citiem žurnālistiem sniegt jebkādas intervijas. Visas ziņas presei sagādāja vienīgi šis preses referents.

Tad pienāca diena, kad Eleonora Dūze no Kalifornijas šķīrās. Kad dzelzceļa stacijā jau noskanēja pēdējā lokomotīves svilpe un māksliniece grasījās iekāpt savā vagonā, viņa piesteidzās pie Djuisa, uzlika savas rokas uz viņa pleciem, noskūpstīja gan uz viena vaiga, gan uz otra, tad uz mutes un teica: „Uz labā vaiga laikrakstam „Carson Appeal", uz kreisā vaiga laikrakstam „Examiner", bet uz mutes — tas jums pašam."

„Bet kundze!" iesaucās redaktors, „pagaidāt, pagaidāt! Es pārstāvu arī „Associated Press" aģentūru, kas apkalpo ar ziņām vēl 380 citus laikrakstus!"

Felikss Krusa.

LABS PARFĪMS – IESPAIDĪGS LĪDZEKLIS VĪRIEŠU PIESAISTĪŠANAI

(Sa) Pavasarim iestājoties, dabā sāk plaukt un smaržot gan vijolītes, maigie ābeļziedi, gan magnolijas, vārās narcises un reibīgie ceriņi. Kā tik rafinētai jutekļu invāzijai lai turas pretim mūsdienu vīrieša skaitļiem un aprēķiniem pieblīvētais prāts? Tas pats no sevis aizklīst romantiskos neceļos, maigo smaržu vilināts un apmāts.

Gudras sievietes sen jau noprot, ka skaistums vien vēl nav viss, jo pasaule pilna labi noaugušām figūrām, bezvainas kājām un potītēm (uzmanīgi ar ceļiem! Tie dažkārt sabojā visskaistāko attēlu, tāpēc šaubu gadījumos valkāt ½ collu gaŗākus svārkus), bet tāda liega, neatvairāma smarža bieži ceļ izturīgāku tiltu nekā Aspāzijas nerātnais mēnestiņš.

Smarža ir ne tikai kultūras sievietes pazīme, tā izteic sievietes personību, individuālo eleganci.

Vīrietis var neievērot tērpu, aizmirst „viņas" cepuri un matu krāsu, bet rafinēti izvēlēts parfīms piešķir neatdarināmu šarmu valkātājai un paliek atmiņā.

Katram cilvēkam, kā zinām, ir īpatnēja ādas temperatūra un „aura". Nav ieteicams bez rūpīga apsvēruma paķert kuŗu katru parfīmu, kas tik „lieliski piestāvēja draudzenei", jo pašas āda uz šo parfīmu varētu reaģēt pavisam citādi, pat ne visai patīkami.

Ir liela māksla savienot smaržu ar valkātājas ādas un personas īpatnību. Lielu lomu spēlē temperaments un vecums.

Kaprīzām blondīnēm labāk piedien sievišķīgas smaržas nekā atturīgajam vēsajam tipam. Tāpat dienas un sporta tērpam nav jāizvēlas reibīgu smaržu mākoņi, pietiek ar tīru, neuzbāzīgu simpatisku puķu smaržu vai Ķelnes ūdeni, atstājot dārgās austrumu esences vakaram.

Parfīms jālieto uz ādas: mazliet aiz ausīm, uz kakla, roku locītavās — jo plānāka āda, jo intensīvāka būs smarža — mazdruciņ krūšu bedrītē un nevajag aizmirst ceļu locītavas. Ja „viņš" pieder pie izmirstošās džentlmeņu pasugas, kas labprāt skūpstā paceļ dāmas roku pie lūpām, ieprieciniet viņu ar viegli iesmaržinātu rociņu.

Smaržainu svētību, mazliet der piešķirt arī matiem, bet vienīgi, ja tie tīri izmazgāti.

Kas tiešām vēlas smaržas padarīt par savas personības neatņemamu sastāvdaļu, lai iegādājas ne tikai parfīmu, bet arī tā vājāko māsu odekolonu, ar ko norīvēt ķermeni pēc rīta dušas.

Parfīms bieži vien izteic vairāk par sievietes personību, kā ilgas sarunas, un katrai dāmai būtu ieteicams tam veltīt uzmanību.

Tā kā esmu svešiniece Kanadā, tad būtu vēlēšanās sarakstīties ar šeit dzīvojošiem kungiem (vieniniekiem), dzīves, dziesmu un deju mīļotājiem, līdz 45 gadu veciem.

Ofertes šī laikraksta redakcijā "555".

IZĪRĒJAMAS TELPAS dažādiem SARĪKOJUMIEM: kā BANKETIEM, KĀZĀM, KRISTĪBĀM un IESVĒTĪBĀM.
Lielākā zāle 250 personām. ■ Brīva parkošana.
Rezervēšanai zvaniet — BE 5-6359.
IGAUŅU MĀJĀ — 958 BROADVIEW AVE., TORONTO.

DĀMU FRIZIERSALONS ,VENTA'
3 Westmoreland Ave. (Bloor - Dovercourt),
Tel. LE 6-9544, Toronto.

Dr. ROMAN PNEWSKY
Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.
Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās.
3537 PARK AVE., MONTREAL, P.Q., tel. VI 5-7623, Montreal.
Runā vāciski un krieviski. Pieņem no pl. 8—9 vakarā.

TRANSPORTA FIRMA
KAKTIŅŠ
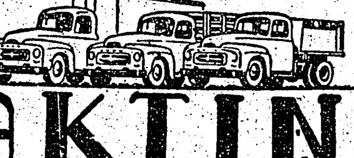
Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

LATVIJAS AMERIKĀ
MODERNĀ SPIESTUVE TORONTO
PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTINĀJUMUS:
- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES,
- VIZĪTKARTES,
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM,
- KONCERTU PROGRAMMAS,
- SARĪKOJUMU BIĻETES,
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS,
- GRĀMATAS un ŽURNĀLUS,
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES u. c.

PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:
LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORONTO, 2-B, ONT., CANADA. TEL.: EM 8-0792.
Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

Vajadzīga SAIMNIECĪBAS VADĪTĀJA ārsta mājā —
BATHURST - ST. CLAIR raj. Atalgojums $175,- mēnesī. Jādzīvo uz vietas. Pieci bērni, no tiem četri skolas vecumā. Vēlamais vecums no 25—40 g. Jāprot angļu valoda.
Zvanīt WA 1-4095, Toronto.

MEKLĒ VECĀKU SIEVIETI, vai arī PĀRI PIE BĒRNIEM 1 un 8 gadu veciem.
Zvanīt LE 5-8552, Toronto.

OPTIĶIS LUNSKY
470 COLLEGE St., Toronto.
WA 1-3924.

Vass & Rendek
ADVOKĀTS — NOTĀRS
455 Spadina Ave., Apt. 403,
(College un Spadina ielas stūrī).
Tel. birojā — WA 2-6111, WA 2-6112, TORONTO.

ANGLIJĀ
lūdzam mūsu abonentus abonēšanas maksas kārtot
D.V.F. GRĀMATNĪCĀ, 72 QUEENSBOROUGH TERRACE, LONDON, W., 2.
Tel. BAYwater 1652.
Turpat pieņem arī sludinājumus, kā arī dabūjami BEZMAKSAS PARAUGEKSEMPLĀRI.

Pilsētas centrā IZĪRĒJAMAS trīs nemēbelētas istabas.
Zvanīt vakaros — EM 6-0101, Toronto.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.
Tel. LE 4-1403.

NOTARS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto.

VAI JŪS PLĀNOJAT braukt uz Eiropu vai vēlaties kādu izsaukt?
Tuvākai informācijai kontaktējiet
„HENRY MOOS — NOTARY PUBLIC"
KENNEDY TRAVEL BUREAU,
296 Queen St., W., TORONTO.
TEL. EM 2-3226.
Dibināta 1926. gadā.

ATKAL DABŪJAMAS GRĀMATAS:

Latviešu pareizrakstības vārdnīca 5.—8. kl.	$1.00
VALODIŅA	$1.00
VIEGLĀ GAITA	$1.35
M. Baldumas-Krones IKDIENAS un SVĒTKU GALDS	$6.85
Dz. Zeberiņas — ĢIMENES PAVARDS	$4.50
U. Ģērmaņa — LATVIEŠU TAUTAS PIEDZĪVOJUMI	$5.50

JAUNĀKĀS GRĀMATAS:

A. Dziļuma — NOKALTIS ZARS — romāns	$3.20
K. Ķezbera — MAINAS HERCOGISTE — romāns	$3.60
J. Ziemeļnieka — KOPOTI STĀSTI	$4.50
T. Zeltiņa — DRUPU REPUBLIKA — romāns	$5.20
KALEVALA — Somu tautas eps	$8.40
V. Toma — ALDAUNE — romāns	$3.80
V. Toma — MŪŽĪGĀ SPĒLE — dzejas	$2.95
Māc. A. Ozols STĀSTI PAR JĒZU	0.90
Māc. A. Ozols TICĪBAS MĀCĪBA, 3.—4. kl.	1.50
Aspazijas autobiografija ZILA DEBESS ZELTA MĀKOŅI	$6.80
J. Ezergailis — ANDRIEVS NIEDRA	$4.80
L. Pērļupe — ZAĻOJOŠAIS ZARS — romāns	$3.60
T. Vesoss MELNIE ZIRGI — romāns	$3.60
K. Zariņš — KAUGURIEŠI — romāns	$4.00
MAZAIS KATECHISMS	$0.50
Anšl. Eglīts — MALACHITA DIEVS, romāns	$4.50
A. Simsone — ATMIŅAS, atmiņas	$4.00

Pieprasiet
DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ,
123 Huron St., Toronto 2-B, Ont.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss ....
Mr., Mrs., Miss ....
Adrese: ....
Pievienoju Money Order, čeku vai skaidrā naudā $ ....
.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot).

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn. $8.50 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

ĒNAS
AS SĒDE CIRGAĻOS
...GAS KONCERTS
...N HOUSE
...N HOUSE
REgent 4-2500.
..., New York 28, N. Y.

ZIEMEĻATLANTIJAS ORGANIZĀCIJAS ĀRLIETU MINISTRI PULCĒJAS OSLO

Padomju Savienības ministru prezidents Chruščevs draud ar Austrumvācijas miera līgumu.

O s l o. Nekad vēl nav gadījies, ka Rietumi būtu varējuši noturēt kādu politisku konferenci, nedzirdot draudus no Padomju Savienības. Tā tas ir arī tagad, Ziemeļatlantijas organizācijas valstu ārlietu ministru konferences laikā Oslo, kad Padomju Savienība draud ar jaunu Berlīnes krīzi un atsevišķu miera līgumu ar Austrumvāciju. (Kanadas ārlietu ministrs Grīns paredz, ka Padomju Savienība miera līgumu ar komūnistu Austrumvāciju parakstīs jau šovasar, līdz ar to radot jaunu saspīlējumu kādā gandrīz jau aizmirstā pasaules daļā).

Starptautiskiem notikumiem acumirkli ir labpaticies būt tādiem, ka Ziemeļatlantijas organizācijas nāciju ārlietu ministriem nav tik daudz ko runāt par Eiropas aizsardzību kā par politisko un militāro stāvokli citās pasaules daļās. Darba kārtības galvenie punkti Oslo konferencē ir Laosa, Kongo un Kuba. Ja vien līdz ar sarunu sākšanos Padomju Savienības ministru prezidents Chruščevs nebūtu atgādinājis Berlīni un piedraudējis ar Austrumvācijas miera līgumu, ārlietu ministru konference būtu varējusi paiet, Eiropu nepieminot.

Jau konferences sākumā par vienu no aktīvākiem runātājiem sevi pierādīja Kanadas ārlietu ministrs Grīns, kas pusstundas laikā paspēja apskatīt visas pasaules problēmas. Runājot par Kubu, Grīns ieteica amerikāņiem tur nemaisīties; vismaz ne uz savu roku. Ja Kastro likvidēšanai vispār kas tiek darīts, tad tam būtu jānotiek ar Dienvidamerikas republiku atbalstu. Pašreizējos apstākļos Grīns aicināja Sav. Valstis nogaidīt un ļaut Kubai izvēlēties pašai savu valdību. Pēc runātāja domām ielaukšanās no ārpuses darītu vairāk ļauna nekā laba.

Laosas jautājumā Grīns no komentāriem atturējās. Kanada, kā zināms, kopā ar Indiju un Poliju, sastāda Laosas pamiera pārraudzības komisiju. Šai sakarībā Grīns minēja, ka nebūtu pareizi, ja Kanada Ziemeļatlantijas organizācijas ārlietu ministru konferencē deklarētu savu nostāju Laosā.

PREZIDENTA KENEDIJA GRŪTĀS PROBLĒMAS

(„Journal American", Ņujorkā)

KANADAS BAZNĪCĀS

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Svētdien, 14. maijā, plkst. 11.00 Ģimenes dienas dievkalpojums. Svētdien, 21. maijā, plkst. 11.00 Vasaras svētku dievkalpojums un svētdienas skolas noslēgums. Pēc dievkalpojuma skolas izbraukums uz Sidrabeni.

Kičenerā. Svētdien, 14. maijā, plkst. 4 p.p. dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto Ont., tel. LE 6-2510.

14. maijā, plkst. 2 p.p. Ģimenes dienas dievkalpojums un Svētdienas skolas darba noslēgums Sv. Jāņa baznīcā. Iesvētes mācība.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

14. maijā, plkst. 2 p.p. Ģimenes dienas dievkalpojums un svētdienas skola. Tūlīt pēc dievkalpojuma, plkst. 3 p.p. draudzes vakars Sv. Barnaba baznīcas augšējā zālē.

21. maijā — Vasaras svētkos, plkst. 2,30 p.p. dievkalpojums un svētdienas skolas noslēgums.

Bramptonas Latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojums: 28. maijā, plkst. 1,30 p.p. Grace United baznīcā.

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Ģimenes dienas dievkalpojums Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St. 14. maijā, pl. 1.30 p. p. Dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

SV. Katarīnas latviešu ev.-lut. draudzē Pirmajos Vasarsvētkos, 21. maijā, pl. 3.30 p.p dievkalpoj. Kristus lut. baznīcā Dziesmu lapiņas.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars, 209 E., 38th St., Hamilton Ont. Tel. FUlton 8-1182.

Piektdien, 12 maijā, plkst. 7 vak. jaunatnes vecākās grupas stunda baznīcā.

Svētdien, š. g. 14. maijā, plkst. 11 pr. p. Ģimenes dienas dievkalpojums. Dziedās svētdienas skolas bērni. Pēc dievkalpojuma baznīcas apakšējās telpās Ģimenes dienas akts ar svētdienas skolas bērnu priekšnesumiem.

Ceturtdien, š. g. 18. maijā, plkst. 7 vakarā jaunatnes jaunākās grupas stunda baznīcā.

Māc. V. Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Tel. HU 4-8394. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

14. maijā, pulkst. 2 p.p. Presbiteriāņu baznīcā (Hutchison un Viateur ielu stūrī) Ģimenes dienas dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. V. Šēfers. Solo L. Karlsone. Pēc dievk. baznīcas zālē laicīgs Ģimenes dienas akts un kopīga tēja.

21. maijā, plkst. 11 no r. draudzes lauku īpašumā Tērvetē Vasarsvētku dievkalpojums, māc. V. Šēfers.

28. maijā, plkst. 2 p.p. Presbiteriaņu baznīcā dievkalpojums. Māc. V. Šēfers.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi notiek Stanley Ave., baptistu baznīcā. Sniedz visus garīgus paskaidrojumus. Bībeles studēšana un lūgšanas stundas katru nedēļu. JA 9-1097

MONTREĀLĀ

Trīsvienības ev.-lut. latviešu draudzē Montreālā.

Mācītājs Arturs Voitkus, 3438 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q., tel. HU 9-3224. Dievkalpojumi notiek 4345 Marcil Ave., Jāņa ev.-lut. baznīcā.

Arī tā atgadas...

Ceļā no Bafalo uz Ņujorku smagā auto vadītājam Bilam Mc Niess pēkšņi nomuka auto ritenis un ar granātas spēku ieurbās ceļmalas reklāmas plakātā. Pārsteigtais braucējs laimīgi atsitās ar savu mašīnu ceļa uzbērumā. Nekādi nebija iespējams vainīgo riteni paša spēkiem no iesprūduma atbrīvot. Garām brauca kāzinieku auto karavāne, līgavainis frakā līdz ar brūtgāna brāļiem izlēca no mašīnām un veikli palīdzēja riteni atbrīvot. Interesantais foto uzņēmums parādījās Ņujorkas laikrakstos.

★

Havanā divi kubaniešu policisti, kas bija norīkoti apsargāt Urugvajas sūtniecības namu, kādu nakti zvanīja pie durvīm, lūgdami azila tiesības. Darbinieki aizrādīja, ka azilu nevar dot, jo tad sūtniecība paliks bez apsardzības, kas Kubas juku laikā nebūtu ērti.

Sazvanīja pa telefonu divus citus policistus, kuŗi bija ar mieru uzņemties nakts dežūru pie sūtniecības nama.

Uz rīta pusi arī tie pieteicās kā patvēruma meklētāji. Vienā naktī četri Fidela Kastro pavalstnieki kļuva zvērasta lauzēji.

★

Koenigslutteras, Vācijā, ugunsdzēsēji ilgu laiku nevarēja saprast, kamdēļ meža ugunsgrēki Helmstates autoceļa malā allaž izceļas posma starp 144. un 147. kilometru stabiem.

Helmstatē ,kā zināms, atrodas rietumu un austrumu zonu pārejas punkts. Pētot apstākļus, atrasts, ka uguns cēlonis ir autobraucēju nomestie degošu cigarešu gali. Pārbaudīts, ka, iznākot no muitas kontroles punkta un uzsākot braucienu pa autoceļu Hanoveras virzienā, tieši posms starp 144. un 147. kilometriem ir tas, līdz kuŗam iespējams izpīpēt vienu cigareti.

Japānas 15 mēn. vecais princis Hiro mācās pazīt skaisto Dieva pasauli, klausīdamies savas mātes, bijušās meldermeitiņas, tagadējās princeses Michiko stāstos ķeizariskās rezidences dārzā, Tokio. Mazā prinča tēvs ir Japānas kroņprincis Akihito.

DE GOLLS STEIDZINA ALŽĪRIJAS JAUTĀJUMU

Pašreizējā stāvokļa turpināšanos izbeigs arī bez nacionālistu nemiernieku sadarbības.

P a r ī z ē. Tunisijas prezidenta Burgibas organizētās sarunas starp Francijas valdību un Alžīrijas nacionālistu nemierniekiem sāksies jau vistuvākā nākotnē. Un, Parīzē deklarēja prezidents de Golls, ja arī sarunas ar nemiernieku pagaidvaldības pārstāvjiem nenesīs gaidītos rezultātus, Francija Alžīrijas situāciju mēģinās atrisināt uz savu roku, bez nemiernieku sadarbības. Kādā ceļā ģen. de Golls to grib panākt, pašreiz vēl nevienam nav īsti skaidrs, atskaitot vienu, un, proti, ka prezidents pieliks visas pūles, lai pārtrauktu pašreizējā stāvokļa turpināšanos.

PRINCESE MARGARETA JŪTAS LAIMĪGA

SA) Princeses Margaretas pagarie svārki, par kuriem ziņojām jau agrāk, nav atradusi iecerēto piekrišanu. Neviena brītu dāma nav uzsākusi par vajadzīgu kopēt princeses svārka garumu.

Tas tomēr netraucēja princesi justies un izskatīties tikpat laimīgai kā pirms gada viņas kāzu dienā. Baumas, ka viņa gaida ģimenes pieaugumu, neapklust, lai gan oficiāli tās atstāj „bez komentāriem", neoficiāli paziņojot „mēs nezinām" . . .

Savu viena gada laulības jubileju Margareta un Tonijs pavadīja Vindsoras lodžā, turpat, no kurienes pagājušajā pavasarī pārsteidza pasauli ar savas saderināšanās paziņojumu.

Visi, kas jauno pāri vērojuši, izsakās, ka abi izskatoties tikpat laimīgi un iemīlējušies kā vienmēr.

PULITCERI IZDALĪTI

Nule kā Ņujorkā piešķirtas Pulitcera godalgas literatūrā, mākslā un žurnālistikā. Pirmoreiz dota fiktīvai novelei „To Kill A Mockingbird", ko sarakstījusi 35 g. v. amerikāniete Harpera Lija (Lee). Par dzejas darbiem godalgu saņēma Filipa Mak Ginleja, bet mūzikā tā tika piešķirta Volteram Pistonam par 7. simfoniju. Aktuālitāšu fotografijā par labāko uzņēmumu atzīts dramatiskais japāņu sociālistu vadītāja Inejiro Asanuma nogalināšanas skats. So momentu uzņēmis Jasuši Nagao. Karikatūru kategorijā „Pulitceru" saņēma „Chicago Tribune" līdzstrādnieks Karijs Orrs par atjautīgo zīmējumu, kas saucās „Godīgais tīgeris". Sajā karikatūrā Orrs bija vienreizīgi izzobojis komūnistus par „draudzīgām" tieksmēm Āfrikā. Žurnālistikā godalgas saņēma „The New York Herald Tribune", „Wall Street Journal" un „Associated Press" līdzstrādnieki.

JAUNĀ ASTRONAUTE MARIONA DiETRICHS, St. Mateo, Calif., nule izturējusi pārbaudi un ieskaitīta telpas lidojumu kandidātēs. Albukerkas, Jaunmeksikas štatā, medikālais centrs atradis viņas veselību un augumu atbilstošu iespaidīgā lidojuma prasībām. Ārsti pārliecināti, ka sievietēm lielāka izturība pret temperatūras un radiācijas ietekmi, tāpat viņu svars parasti mazāks nekā vīriešiem. Programmā par astronauti akceptēta arī Marionas māsīca Džena un vēl trīs citas.

Toronto DV nodaļas Maija balles karaliene Skaidrīte Ukina (no Bafalo); pa kreisi Inese Vērdiņa (Sv. Katarīnas), galma dāma; pa labi Valda Meijere (Toronto), galma dāma.

SPORTS

ASV Baltijas meistarsacīkstes šogad Ņujorkā

Pirmo reizi Baltijas meistarsacīkstes notiks Ņujorkā lietuviešu sarīkojumā, š. g. 13. maijā, Franklin K. Lane vidusskolā, 999 Jamaica Ave., Bruklinā, sākums pl. 1.00.

Varbūt nepareizi tās saukt par Baltijas meistarsacīkstēm, jo igauņu vienības līdz šim piedalījušās tikai vienu vienīgo reizi, volejbolā. Līdz šim visas izlases spēles ir notikušas vidējās valstīs un līdz ar to arī latviešu izlases vienību pārstāvēja, ar dažiem izņēmumiem, tikai VV spēlētāji. Šogad pirmo reizi viņas notiek austrumu piekrastē un izlases spēlēm AP basketbolisti un volejbolisti. Līdz šim labākus panākumus guvuši lietuvieši — līdz šim vēl nav volejbolā mūs uzvarējuši. Basketbolā esam lietuviešus uzvarējuši pirmo reizi Klīvlendā.

Arī sieviešu volejbolā esam lietuvietes uzvarējuši vienu reizi, 1958. gadā. Šogad sacensības solās būt spraigas, jo abas puses dara iespējamo. Izlases spēlēm izraudzīti sekojoši spēlētāji: Basketbolā: U. Znotens, V. Avots (Namejs), I. Brikmanis, A. Balgalvis, A. Karlsons, J. Pelkavs (Rakte), V. Slakans, K. Apinis, V. Vinkelis (Zemgale) un E. Auzenbergs (Klīvlendes Stars). Jaunatnes vienībā: J. Ivanovs, Keris, M. Znotens (Namejs) E. un A. Areni, M. Līdacis (Rakte) un Ezis (Zemgale) un Klīvlendes ... Sieviešu volejbolā: Ņujorkas LSB un U. Holanders (Bostona). Sieviešu volejbolā: V. Jansone, Richtere, V. Pauļuka (Kursa), A. Dzenīte, I. Paza (Sigulda), I. Lemkina, M. Ozola, B. Romane (FLSK), A. Upesleja (Klīvlende), V. Licīte (Cikāga). bb.

AMERIKĀŅU RAĶEŠVĪRIEM SEKMĒJAS

PĀRIS GADU LAIKĀ ARĪ SAV. VALSTU ASTRONAUTI VARĒS CEĻOT ORBĪTĀ AP ZEMES LODI.

V a š i n g t o n ā. Pēc ilga neveiksmju perioda arī amerikāņu raķešvīri var beidzot uzgavilēt. Pagājušās nedēļas otrā pusē astronauts A. Šepards piecpadsmit minūšu lidojumā sasniedza 115 jūdžu augstumu, liekot pamatu cerībām, ka jau pēc pāris gadiem Sav. Valstu kapsulas ceļos orbītā ap zemes lodi. To vismaz paredz Dr. Verners fon Brauns, viens no ievērojamākiem amerikāņu zinātniekiem raķešpētniecības laukā. Sav. Valstis visas savas cerības pagaidām liek uz Saturna raķeti, kuŗai būs lielāks atgrūdiena spēks, nekā līdz šim redzētiem padomju raķešmotoriem.

Zinātnieks fon Brauns paredz, ka ne vēlāk kā 1964. gadā amerikāņu astronauti jau joņos izplatījumā. Lai gan pagaidām Padomju Savienības pārakums raķešpētniecībā ir nenoliedzams, amerikāņi domā, ka krievu panākšanas brīdis vairs nav tālu, un, ka tiklīdz tas notiks, Sav. Valstu progress būs daudz ātrāks un daudz pamatīgāks nekā krieviem.

Pēc astronauta Šeparda sekmīgā lidojuma — visas pasaules preses acu priekšā — amerikāņi gluži atklāti vīpsnā par lielo slepenību, ar kādu krievi rīkoja sava pirmā kosmonauta lidojumu izplatījumā. Viens otrs amerikāņu zinātnieks pat atļaujas šaubīties par majora Gagarina panākumu. Kamēr visai pasaulei tika dota iespēja izsekot katrai Šeparda lidojuma fazei, Gagarina ceļojumu orbītā neviens no ārpasaules neredzēja. Tādēļ nav brīnums, ja vaicā, vai Gagarins vispār sasniedza to, ko apgalvo padomju propagandas mašinērija?

★

Amerikāņu astronautu A. B. Šepardu apsveic daudzi, pat Chruščevs, kas nosūtījis telegramu prezidentam Kenedijam, apsveicot astronautu Pad. Savienības ļaužu un pats savā vārdā.

★

Ļaužu prāti palaikam nemierā ar valdību izrīcībām. To, laikam, nojautusi augstākā telpas pētījumu vadība, kas paskaidrojusi, ka rīkoties atklāti, neslēpjoties, ir brīvas zemes un brīvas sabiedrības priekšrocība. Šeit esot redzama starpība starp brīvu valsti un tādu, kuŗā valda tirannija.

„Mēs vēl neesam tik tālu, kā krievi telpas pētījumos, bet mēs tos panāksim. Turpretim viņi ir tālu aiz mums tautas brīvības ziņā , bet zem komūnistiskās iekārtas tie mūs nekad nepanāks.

Arī propagandas kaŗā mēs varam ieskaitīt dažus punktus sev par labu, jo kas gan mums var liegt apzīmēt A. B. Šepardu par pirmo astronautu, kas izlidojis izplatījumā un atgriezies dzīvs?

Kamēr krievi neuzrādīs tikpat neapstrīdamus faktus un pierādījumus, kādi ir mūsējie, viņu sasniegumus vienmēr varēs apšaubīt."

Savienoto Valstu pirmā astronauta laulātā draudzene ar meitu Julianu par vīra lidojumu saka: „Šis tikai pats sākums, pirmie bērna soļi, salīdzinot ar to, kas vēl nāks."

KĀ VIENS ŽĪDS APMUĻĶOJA VISUS IZRAELAS ŽĪDUS

Žīdu tauta pasaulē izslavēta ar savu gudrību un viltību, bet visslīpētākais visā Izraēlā izrādījies kāds Dr. Beer, kas veselus 26 gadus pratis vazāt aiz deguna visus Izraēlas žīdus, pirms tie viņu paspēja atmaskot kā Padomju Savienības spiegu, kas gadiem ilgi savas tēvijas svarīgākos noslēpumus bija iztirgojis Pad. Savienībai, kas ir pasaules lielākā spiegošanas valsts un kas pērk visus noslēpumus, ko vien tai kādā vietā pasaulē piedāvā. Noziegumā beidzot pieķertais Beers paskaidrojis, ka viņš esot pārliecināts komūnists un ticot, ka agri vai vēlu komūnisms uzvarēšot visā pasaulē.

Kad pirms 26 gadiem B. ieradies Palestīnā tieši no Spānijas pilsoņu kaŗa laukiem, to uzņēma ar atplestām rokām savas tautas vidū. B. paskaidrojis, ka tas savā laikā kā vienīgais žīds beidzis slaveno Austrijas kaŗa akadēmiju un ieguvis filozofijas doktora gradu Vīnes universitātē.

Ir tiešām apbrīnojama Izraelas žīdu nezināšana vai lētticība, pateicoties kuŗai B. bija iespējams taisīt spožu karjēru jaunajā žīdu valstī, jo nevienam nebija ienācis prātā painteresēties, vai B. apgalvojumi maz saietas ar patiesību. Izraelas žīdiem nav izlicies dīvains arī B. apgalvojums, ka tas mācījies Austrijas militārā akadēmijā, kuŗā žīdus, kā tas visai pasaulei ir zināms, nemaz neuzņēma!

Kad B. vēl parādījis savu „stratēģa" talantu Izraelas un Ēģiptes kaŗa laikā, tam visi ceļi spožai karjērai jaunajā Izraelas valstī bijuši atvērti. Beidzot B. uzticēta Izraēlas kaŗa vēstures sastādīšana, lai iemūžinātu žīdu uzvaru. B. kļuva par Izraēlas prezidenta Ben Guriona labo roku un uzticības personu, kam visi jaunās žīdu valsts vislielākie militārie un politiskie noslēpumi bija pieietami visā pilnībā.

Labāku personu spiegošanas uzdevumu veikšanai Izraelā, laikam, Padomju Savienībai būtu bijis grūti sameklēt un gadiem ilgi Izraelas vislielākie noslēpumi plūda uz Maskavu pa dažādiem aplinkus ceļiem un Maskava savukārt nebija pārāk skopa ar Amerikas dolaru pludināšanu B. kabatā.

Kā visās „klasiskās" spiegu prāvās, arī B. liktenīgas bijušas sievietes. B., kas, spriežot pēc dažos pasaules laikrakstos publicētās ģīmetnes, ar s e v i š ķ u skaistumu nav varējis lepoties, tomēr nav varējis turēties pretim daiļā dzimuma kārdinājumiem, kamēr beidzot tas nonācis kādas skaistas taksi šofeŗa sievas rokās. Tā bijusi ne tikai skaista, bet arī sieviete ar dārgu gaumi un lielām prasībām, kuŗas nabaga taksi šoferis nav varējis ne tuvu piepildīt. Kad B. šai plāksnē bija sācis ar likumīgo vīru sacensties, tas, būdams, laikam, vēl kareivīgāks nekā B., pēdējam izsitis pāris priekšzobus un tikai tad devis savai sievai „vilka pasi". B., jaunajā laimē tvīkstot pie skaistās sievas sāniem, laikam būs bijis pārāk neuzmanīgs vai pārāk aizņemts ar sirds lietām, lai ievērotu piesardzību „veikala lietās".

Tas Izraelai bija ārkārtīgs prestiža zaudējums un necerēts belziens no tādas puses, no kuŗas tie to vismazāk bija gaidījuši. Ievāca informāciju par B. un tikai tagad uzzināja, ka viņš ne tikai nav mācījies Austrijas militārā akadēmijā un nav ieguvis filozofijas doktora gradu Vīnes universitātē, bet, varbūt, nemaz nav Beers un, iespējams, pat nav žīds. Varbūt, ka Beera spiegošanas prāva, kas tagad sekos viņa noziegumu iztiesāšanai, varēs atklāt šo sensācionālo lietu visā pilnībā.

Budzis.

M. Krone-Balduma

PADOMI NAMAMĀTĒM

RABARBERI

Siltajās dienās patīkami baudīt tik ļoti iecienītos rabarberu saldos ēdienus. Rabarberus var sagatavot dažādi, bet visvienkāršākais un ātrākais sagatavošanas veids — iz mantot zaļā veidā.

Notīrītus rabarberu kātus sagriež smalki un pārkaisa ar cukuru. Atstāj vēsā vietā, lai iesūcas.

Arī pārējie rabarberu sagatavojumi neprasa daudz laika. Rabarberu kompotu gatavojot, uz 2 mārc. rabarberu ņem 10 ēd. kar. cukura, 1 citrona sulu, 1/4 pud. baltvīna vai ūdens.

Lai saldam ēdienam piešķirtu patīkamāku krāsu, jāņem rabarberu kāti sārtā krāsā, notīra, sagriež nelielos gabaliņos, pārlej ar verdošu ūdeni, atstāj 5 minūtes un pēc tam notecina uz sieta.

Cukuru uzvāra ar vīnu vai ūdeni un citrona sulu. Ieliek rabarberus un sautē mīkstus. Rabarberi garšo arī ceptā veidā. Uz 2 mārc. rabarberu ņem 1/2 mārc. cukura un 1 citrona miziņu.

Notīrītus rabarberus sagriež nelielos gabaliņos, saliek formā, pārkaisa ar cukuru un sarīvēto citrona miziņu, cep vidējā karstumā slēgtā traukā 30 minūtes, tad vāku noņem un cep vēl 10 minūtes. Pasniedz galdā ar saldu krējumu.

RABARBERU PUTAS

1 mārc. rabarberu, 2-3 olu baltumi, 1/4 mārc. cukura.

Rabarberus sagriež, apkaisa ar cukuru un sautē mīkstus bez ūdens piedevas. Gatavo masu izrīvē caur sietu un atdzesētu saputo. Pieliek stingri saputotus olu baltumus un putošanu turpina, līdz viss paliek stingrs. Pasniedz ar vaniļas mērci vai pienu.

RABARBERI AR RUDZU MAIZI

1 mārc. izsautētas un caur sietu izrīvētas rabarberu masas, 3/4 mārc. rudzu maizes, 1/4 kvarta putu krējuma.

Traukā liek vienu kārtu sarīvētu, ar cukuru sajauktu rupjmaizi, otru kārtu rabarberu masu, tad saputotu putu krējumu u. t. t. Virsējai kārtai jābūt pārliktai ar rupjmaizes sarīvējumu. Visu garnē ar putu krējumu un rabarberiem. Pasniedz galdā ar pienu.

RABARBERU ŽELEJA

1 1/2 mārc. rabarberu kātu nomizo un sagriež mazos gabaliņos, uzlej tik daudz ūdens, ka tie apņemti, izsautē uz lēnas uguns mīkstus, tad izrīvē caur sietu un liek atkal uz uguns. Uz viena kvarta rabarberu sulas ņem 3 ēd. kar. želatīna (ja grib ļoti stingru, tad var ņemt 4 ēd. kar. želatīna), 1/2 citrona mizas un cukuru pēc garšas. Visu krietni savāra, pieliek 5 ēd. kar. salda krējuma, pieliek izmērcētu želatīnu, izkausē un pilda ar ūdeni izskalotā formā.

RABARBERU PADZĒRIENS

2 1/2 mārc. rabarberu, 5 kv. ūdens, 1 1/4 mārc. cukura, 3 unces rauga.

Raberberus sagriež, aplej ar verdošu ūdeni, apsedz un ļauj stāvēt. Kad atdziest, siltu nokāš, pieliek cukuru, raugu un raudzē siltā vietā, līdz virsū rodas baltas putas. Pieliek pēc vēlēšanās ogu sulu vai dedzinātu cukuru, lai padzēriens būtu skaistāks, un tad sapilda pudelēs.

TORONTO VANADŽU KOPA
rīko š. g. 13. maijā, plkst. 8 vakarā
DV namā — 123 Huron St., Toronto,
TĒJAS VAKARU — MĀTES DIENAS ATCEREI
Piedalās: T. KRŪKA un A. BENCONE. ■ IZLOZE.
Visi mīļi ielūgti.
TORONTO VANADŽU SAIME.